

Yliopistosta valmistuneiden alueellinen sijoittuminen, työllistyminen ja liikkuvuus Suomen sisällä

Niklas Aro

Maantiede (Talouden, innovaatioiden ja kaupunkien tutkimus)

Pro gradu -tutkielma

Laajuus: 30 op

Ohjaaja:

Jussi Jauhiainen

10.11.2022

Turku

Pääaine: Maantiede

Tekijä: Niklas Aro

Otsikko: Yliopistosta valmistuneiden alueellinen sijoittuminen, työllistyminen ja liikkuvuus Suomen sisällä

Ohjaaja: Jussi Jauhiainen

Sivumäärä: 82 sivua

Päivämäärä: 10.11.2022

Tutkimuksessa tutkitaan yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittumista sekä alueellisesti maakuntatasolla että pääasiallisen toiminnan mukaan vuosi valmistumisen jälkeen. Tutkimuksessa analysoidaan sijoittumista koko maan tasolla jokaisen yliopiston päätoimipisteen osalta lukuun ottamatta Maanpuolustuskorkeakoulua. Yliopistokeskukset ja emoyliopistojen sivutoimipisteet on rajattu tutkimuksen ulkopuolelle tilastoaineistojen saatavuuteen ja käytettävyyteen liittyvien puutteiden vuoksi. Valmistuneiden sijoittumista pääasiallisen toiminnan mukaan tutkitaan yliopistojen lisäksi myös koulutusaloittain. Valmistuneiden sijoittumista vertaillaan alueellisesti yliopistoittain ja pääasiallisen toiminnan mukaan. Lisäksi verrataan missä määrin ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittumistiedot eroavat toisistaan.

Tutkimuksen aineistona käytetään ensisijaisesti Opetushallituksen tuottamaa maksutonta Vipunen-tietokantaa ja toissijaisesti Tilastokeskuksen StatFin-tietokantaa. Aineisto on luokiteltu ja rajattu käsittämään ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneisiin vuosien 2016–2020 aikana. Tutkimusmenetelminä käytetään tilastollisia- ja kartografisia menetelmiä. Tutkimuksen teoreettisena viitekehysenä on inhimillisen pääoman (Human Capital) liittyvät teoriat erityisesti alueellisten vaikutusten ja alueellisen liikkuvuuden näkökulmasta.

Tutkimustulokset osoittavat, että Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneet sijoittuvat valmistumisen jälkeen väkiluvultaan ja korkeakoulutettujen määriltään ensisijaisesti väestöpohjaltaan suurimpiin maakuntiin eli Uudellemaalle, Pirkanmaalle, Varsinais-Suomeen ja Pohjois-Pohjanmaalle. Uudenmaan asema on valmistuneiden sijoittumisessa ylivoimainen jopa muihin suuriin maakuntiin verrattuna. Sijoittumisessa pääasiallisen toiminnan mukaan ei ole merkittävää eroa yliopistojen maantieteellisen sijainnin tai yliopiston koon perusteella, vaan erot perustuvat tutkinnon suorittaneiden koulutusalaan ja kieleen. Tutkinnon suorittaneiden todennäköisyys sijoittua työlliseksi on korkein ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneilla terveys- ja hyvinvointi-, kasvatus- ja tekniikan alan koulutusalan tutkinnon suorittaneilla. Tohtorintutkinnon suorittaneilla työlliseksi sijoittumisen todennäköisyys on korkein terveys- ja hyvinvointi- sekä yhteiskunnallisen alan tutkinnon suorittaneilla. Sijoittumista työlliseksi lisää tutkinnon suorittaminen ruotsinkielisessä yliopistossa Suomessa. Ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden välillä löytyy eroja etenkin alueellisessa sijoittumisessa. Tutkijakoulutuksen suorittaneet jäivät todennäköisemmin omaan koulutusmaakuntaansa tai sijoituivat ulkomaille kuin ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet.

Avainsanat: Inhimillinen pääoma, liikkuvuus, korkeakoulutettujen liikkuvuus, korkeakoulutettujen työllistyminen

Master's thesis

Subject: Geography

Author: Niklas Aro

Title: Regional placement, employment and mobility of university graduates within Finland

Supervisor: Jussi Jauhiainen

Number of pages: 82 pages

Date: 10.11.2022

This study examines regional placement of people who have completed master's degree and doctoral education at the university at the province level (Nuts 3) and according to the main type of activity one year after graduation. The research analyses regional placement nationwide from every university's main office excluding the National Defence University. University consortiums and branches of university main offices are not included in research due to the usability issues concerning the lack of data. The research includes graduate's placement according to the type of activity as well as the field of study. The placement of graduates is compared regionally by university and by main type of activity. In addition, the regional placement of master's degree and doctoral education graduates are compared and researched how they differ from each other.

The research data is primarily from the free Vipunen database produced by the Finnish National Agency for Education and secondarily from the Statistics Finland StatFin database. The data is classified and limited to those who have completed master's degree and doctoral education during the years 2016-2020. Statistical- and cartographic methods are used as research methods. The theoretical framework of the research is theories related to human capital and especially from the regional impact and regional mobility point of view.

The research results show that those who have completed master's degree and doctoral education in Finland are primarily located in the provinces with the largest population and the number of people with higher education which are Uusimaa, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi and Pohjois-Pohjanmaa. The position of Uusimaa in the placement of graduates is superior even compared to other large provinces. There is no significant difference in placement according to the main type of activity based on the geographical location of the universities or the size of university. The differences are more based on the graduate's field of study and language of the degree. The probability of graduates being employed is highest among those who have completed master's degree in health and welfare, education and engineering, manufacturing, and construction. For those who have completed doctorate school, the probability of employment is highest among those who have completed degree in health and welfare and social sciences, journalism and information. Completing a degree at a Swedish-speaking university in Finland increases chances of being employed. Differences can be found between those who have completed master's degree and doctoral education, especially in the terms of regional placement. Those who have completed doctoral education are more likely to stay in their own province of education or have settled abroad than those who have completed master's degree.

Key words: Human capital, mobility, higher education mobility, higher education employment

Sisällysluettelo

1 Johdanto	5
2 Teoreettinen viitekehys	6
2.1 Inhimillinen pääoma ja sen alueelliset vaikutukset	6
2.2 Inhimillisen pääoman mittaaminen	9
2.3 Liikkuvuuden yleiset ja erityiset piirteet	10
2.4 Inhimillisen pääoman alueellinen liikkuvuus sekä vaikutukset kansainvälisellä, kansallisella ja alueellisella tasolla	11
2.5 Inhimillisen pääoman liikkuvuuteen vaikuttavat tekijät	14
2.6 Inhimillinen pääoma ja sen alueellinen liikkuvuus Suomessa	15
3 Suomen koulutusjärjestelmä ja yliopistot	18
3.1 Suomen koulutusjärjestelmä	18
3.1 Suomen yliopistot	19
4 Aineisto ja menetelmät	20
5 Tulokset	22
5.1 Etelä-Suomen yliopistot	26
5.1.1 Aalto-yliopisto	26
5.1.2 Helsingin yliopisto	29
5.1.3 Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto	33
5.1.4 Svenska handelshögskolan	36
5.1.5 Taideyliopisto	40
5.2 Länsi-Suomen yliopistot	42
5.2.1 Jyväskylän yliopisto	42
5.2.2 Tampereen yliopisto	46
5.2.3 Turun yliopisto	48
5.2.4 Vaasan yliopisto	51
5.2.5 Åbo Akademi	55
5.3 Itä- ja Pohjois-Suomen yliopistot	59
5.3.1 Itä-Suomen yliopisto	59
5.3.2 Lapin yliopisto	63
5.3.3 Oulun yliopisto	66
6 Tulosten tarkastelu	68
6.1 Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden alueellinen sijoittuminen	69
6.2 Tutkijakoulutuksen suorittaneiden alueellinen sijoittuminen	70
6.3 Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen ja koulutusalojen vaikutus	70
6.3 Tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen ja koulutusalojen vaikutus	73
6.4 Ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden erot alueellisessa sijoittumisessa ja työllistymisessä	76
7 Yhteenveto	76
Lähdeluettelo	79

1 Johdanto

Inhimillisen pääoman yhteydessä käytetyt käsitteet ja määritelmät ovat monipuolisia, jotka eroavat toisistaan riippuen eri tieteenalojen tutkimusperinteestä. Yksi käytetyimmistä inhimillisen pääoman määritelmistä liittyy sen välineellisyyteen taloudellisesta näkökulmasta eli sen katsotaan tarkoittavan yksilölle kertyviä taitoja, jotka lisäävät taloudellista tuottavuutta yhteiskunnalle (Goldin 2016: 57). Yksilö on tuottava, jos hänestä tuleva taloudellinen tuotto on korkeampi kuin häneen sijoitettu summa. Inhimillisen pääoman teorioissa korostetaan ja painotetaan erilaisia asioista, mutta yleisesti keskiöön nousee koulutuksen ja etenkin kolmannen asteen koulutuksen merkitys (Faggian & McCann 2019: 3). Useissa maissa tavallisin, ja samalla yksinkertaisin, inhimillisen pääoman mittaustapa liittyy väestön koulutustasoon.

Tämän tutkimuksen päätavoitteena on tutkia, (i) miten koko maassa ja eri yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneet ovat sijoittuneet Suomen sisällä maakuntatasolla (NUTS 3) sekä (ii) miten ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneet ovat sijoittuneet pääasiallisen toiminnan mukaan vuosi valmistumisen jälkeen.

Haapasen ja Tervon (2012) mukaan muuttoalttius korkeakoulutetuilla onkin korkeimmillaan valmistumisvuotena sekä kahden seuraavan vuoden aikana, jonka jälkeen muuttoalttius on alhainen seuraavan kymmenen vuoden sisällä. Väitettä tukee myös Kotavaaran ym. (2018) havainto, että korkeakoulutetut ovat Suomessa melko liikkumattomia ja suurin liikkuvuus tapahtuu siirtyessä korkeakoulusta ensimmäiseen työpaikkaan. Tämän vuoksi onkin perusteltua tutkia yliopistosta valmistuneiden sijoittumista vuosi valmistumisen jälkeen.

Päätavoitteen lisäksi tutkimuksessa pureudutaan koulutusalojen vaikutukseen valmistuneiden sijoittumisessa pääasiallisen toiminnan mukaan. Tämän lisäksi vertaillaan, miten ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen valmistuneiden sijoittuminen alueellisesti ja pääasiallisen toiminnan mukaan eroaa toisistaan.

Tutkimuksen tutkimuskysymykset ovat:

1. Mihin ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen yliopistoissa suorittaneet ovat alueellisesti sijoittuneet maakuntatasolla vuosi valmistumisen jälkeen?
2. Miten eri yliopistoissa ja koulutusaloilla ylemmän korkeakoulututkinnon ja

tutkijakoulutuksen suorittaneet ovat sijoittuneet pääasiallisen toiminnan mukaan vuosi valmistumisen jälkeen?

3. Missä määrin on todennettavissa eroja ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen yliopistoissa suorittaneiden alueellisen sijoittumisen välillä maakuntatasolla sekä työllistymisessä pääasiallisen toiminnan mukaan?

2 Teoreettinen viitekehys

2.1 Inhimillinen pääoma ja sen alueelliset vaikutukset

Inhimillisellä pääomalla tarkoitetaan sellaisia yksilön taitoja, jotka lisäävät taloudellista tuottavuutta yhteiskunnalle (Goldin 2016: 57). Yksilön katsotaan olevan tuottava, jos häneen sijoitettu summa on taloudellisesti pienempi kuin hänestä kertyvä taloudellinen hyöty yhteiskunnalle. Yhteiskunta sijoittaa yksilöön monen eri tekijän kautta, kuten tarjoamalla kasvatusta, peruskoulutusta, sosiaali- ja terveystaloudellisia tai vapaa-ajan palveluita. Inhimillisen pääoman merkitys valtioiden ja alueiden menestykseen on saanut entistä suuremman roolin tieteellisessä ja julkisessa keskustelussa viimeisten vuosikymmenien aikana (Faggian & McCann 2019: 1). Tämä perustuu siihen, että kehittyneet yhteiskunnat ovat siirtyneet tieto- ja osaamisperustaiseen talouteen, joissa koulutuksella ja etenkin korkea-asteen eli kolmannen asteen koulutuksella on merkittävä rooli taloudelliseen kasvuun.

Inhimillisen pääoman teorian juuret ovat lähtöisin Theodore Schultzilta ja Gary Beckeriltä 1960-luvun alkupuolelta (Gillies 2015: 1). Etenkin Gary Beckerillä oli suuri vaikutus inhimillisen pääoman teorian kehitykseen hänen julkaisemansa ”Inhimillinen pääoma” kirjansa kautta (Faggian & McCann 2019: 3). Beckerin mukaan kaksi merkittävintä tapaa sijoittaa inhimilliseen pääomaan olivat koulutus ja töihin valmistaminen. Inhimillisen pääoman teoria korostaa koulutuksen tärkeyttä ja sitä pidetäänkin merkittävä tekijänä valtioiden sekä alueiden taloudellisen kasvun mahdollistamisessa (Gillies 2015: 1). Inhimillisen pääoman teoria on nostanut koulutuksen keskeiseksi välineeksi talouskasvun vauhdittamisessa eli mitä enemmän yksilöiden koulutukseen sijoitetaan, sitä paremmin yksilöt sekä alueen ja valtion talous menestyy. Toisen asteen koulutusta ei nähdä yhtä kilpailukykyisenä uudessa globaalissa taloudessa (Faggian & McCann 2019: 3). Tämän vuoksi valtiot ja alueet ovat keskittyneet entistä enemmän kolmannen asteen koulutusten toimintaedellytysten tukemiseen, josta

hankittuja tietoja ja taitoja tarvitaan taloudelliseen menestykseen perustuvassa kilpailussa muiden valtioiden ja alueiden kanssa.

Inhimillisen pääoman teoria on ”keskiössä” nykyisessä globaalissa talouspolitiikassa (Gillies 2015: 5). Kansallisilla ja ylikansallisilla tasoilla se on pysynyt hallitsevana diskurssina. Tämä perustuu muun muassa siihen, että se tarjoaa yksinkertaisen mallin politiikoille ja hallituksille ymmärtää, miten taloudellisen kasvun vauhdittaminen on mahdollista. Floridan ym. (2007) mukaan myös monet tieteenalan tutkimukset korostavat inhimillisen pääoman merkitystä, sillä koulutetut ovat merkittävä tekijä taloudellisessa kehityksessä. Inhimillisen pääoman teoria on kuitenkin saanut myös paljon kritiikkiä etenkin siitä, että se asettaa koulutuksen välineelliseen eli instrumentaaliseen rooliin, joka on monien mielestä liian kapea sekä riittämätön näkökulma (Gillies 2015: 3, 5). Kritiikkiä on herättänyt se, että inhimillisen pääoman teoria keskittyy liikaa ihmiseen yksilönä ja koulutuksessa yksilöiden päätöksiin, jolloin jää huomioimatta sosioekonomiset, kulttuuriset ja poliittiset kontekstit. Näiden huomioiminen olisi tärkeää, koska ne vaikuttavat ja muokkaavat jatkuvasti koulutuksia eri tavalla valtioissa ja alueilla.

Inhimillisen pääoman tutkiminen on kuitenkin tärkeää, koska sitä pidetään yhtenä tärkeimmistä tekijöistä alueiden taloudelliseen kasvuun ja menestyksen kannalta (Pelinescu 2015: 184). Faggianin ynnä muiden (2019) mukaan korkeakoulututkimuksen suorittaneita pidetään ratkaisevana tekijänä alueiden taloudellisessa hyvinvoinnissa ja kehityksessä, koska heidän taitonsa ovat avainasemassa alueiden menestymisessä niin lokaalilla kuin globaalilla tasolla. Etenkin nykyisillä globalisoituneilla osaamisaloilla ei pystytä enää kilpailemaan täysimääräisesti toisen asteen koulutuksella. Tämän vuoksi korkeakoulutuksen saaneiden lisääminen nähdäänkin pitkällä aikavälillä yhtenä tärkeimmistä tekijöistä alueiden kehitykseen.

Inhimillisen pääoman merkitystä on entisestään lisännyt tietoyhteiskunnan kehitys ja kasvu viimeisen 20 vuoden aikana. Tämä on lisännyt koulutuksen merkitystä ja korostanut sen yhteyttä ja vaikutusta taloudelliseen kasvuun (Gillies 2015: 1). Taloudellinen toiminta on entisestään keskittynyt tietoon ja henkiseen työhön eikä fyysiseen työhön, joten koulutuksen merkitys taloudelle on sitäkin kautta korostunut. Viimeisten vuosikymmenten aikana kehittyneissä valtioissa ja niiden alueilla onkin ollut yleinen trendi lisätä korkeakoulutusta inhimillisen pääoman kasvattamiseksi (Faggian & McCann 2019: 3). Korkeakoulutettujen määrän kerryttämisessä nähdään olevan monia eri hyötyjä. Esimerkiksi heidän kauttansa syntyy usein uusia luovia ideoita ja innovaatioita, joiden kautta voi syntyä sekä kehittyä parhaimmillaan uusia innovatiivisia yrityksiä (Marrocu & Paci 2012: 370). Esimerkiksi

Shapiron (2006) mukaan inhimillinen pääoma kolmannen asteen koulutuksen muodossa lisää kaupunkien taloudellista kasvua noin 60 prosenttia.

Inhimillisen pääoman vaikutukset voidaan jakaa kolmeen ulottuvuuteen, jotka ovat yksilöt, yritykset sekä yhteiskunta (Kwon 2009: 5). Yksilöiden näkökulmasta inhimillinen pääoma vaikuttaa etenkin tulojen kasvuun tuottavuuden kasvun myötä. Toisin sanoen siis yksilöt, joilla on enemmän koulutusta, ansaitsevat usein myös enemmän eli palkkaerot perustuvat useimmiten koulutuksen eroista (Moretti 2004: 2245). Yritysten näkökulmasta inhimillinen pääoma on sen sijaan läheisessä yhteydessä yritysten ydinosaamiseen ja kilpailukykyyn (Kwon 2009: 5). Inhimillinen pääoma vaikuttaa merkittävästi yrityksiin monin tavoin, kuten esimerkiksi siihen, miten hyvin he pystyvät kilpailemaan alallansa muiden toimijoiden kanssa tai kehittämään toimintaansa niin ulkoisesti kuin sisäisesti. Yhteiskunnallisesta näkökulmasta inhimillisellä pääomalla on vaikutusta demokratiaan, yksilönoikeuksiin sekä poliittisiin päätöksiin. Inhimillisen pääoman kautta tehdään etenkin monia poliittisia päätöksiä koulutukseen ja talouteen liittyen.

Inhimillinen pääoma on keskiössä nykyisessä globaalissa talouspolitiikassa ja koulutukseen liittyvissä asioissa, että päätöksissä (Gillies 2015; Faggian & McCann 2019). Useiden tieteellisten tutkimusten mukaan inhimillisellä pääomalla on positiivinen vaikutus tuottavuuteen ja se on tärkeä tekijä alueiden taloudellisen kasvun mahdollistajana (Moretti 2004; Shapiro 2006; Gillies 2015; Pelinescu 2015; Faggian & McCann 2019). Inhimillisellä pääomalla on siis selkeästi merkittävä rooli valtioiden ja alueiden kehitykseen, mutta osa tutkijoista korostaa myös luovan luokan merkitystä alueiden kehitykseen. Floridan ym. (2007) mukaan luova luokka on yhtä tärkeä tekijä alueiden kehitykseen, ellei jopa tärkeämpi kuin perinteinen inhimillinen pääoma. Koulutus on heidän mukaansa vain yksi alueellisista valmiuksista, kun taas ammatilliset taidot ovat ratkaisevan tärkeitä. Luova luokka parantaa alueen työn tuottavuutta, kun taas inhimillinen pääoma liittyy läheisemmin alueiden vaurastumiseen. Heidän tutkimuksessaan kritisoidaan erityisesti ”perinteisessä” inhimillisessä pääomassa sitä, että se on liian yksinkertainen ja siinä ymmärretään alueiden kehitys liikaa joko-tai-ilmiöiden sarjana.

Inhimillisellä pääomalla perinteisessä roolissa eli korkeakoulutuksen kautta ymmärtämisellä on kritiikistä huolimatta selkeästi merkittävä rooli tieteellisessä keskustelussa, ja se on myös tällä hetkellä hallitseva diskurssi (Gillies 2015: 5). Tämä ei kuitenkaan poista sitä, että sen vallitsevaa ”roolia” kritisoidaan ja perinteisen inhimillisen pääoman tilalle on kehitelty myös

muuta ”keinoja” määritellä alueiden inhimillistä pääomaa kuten juuri edellisessä kappaleessa mainittu Floridan kehittämä ”luova luokka”.

2.2 Inhimillisen pääoman mittaaminen

Inhimillistä pääomaa mitataan perinteisesti väestön koulutustasoon liittyvillä tunnusluvulla, kuten esimerkiksi korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuudella, koulutuksen kestolla ja valmistuneiden sijoittumisella työelämään (Marrocu & Paci 2012: 369–370). Valtiot sekä alueet mittaavat inhimillisen pääoman määrää ja kehitystä oman asemansa määrittelemiseksi ja löytääkseen keinoja inhimillisen pääoman lisäämiseen (Kwon 2009: 3). Toisin sanoen alueiden inhimillisen pääoman mittaaminen on tärkeää, koska useimmiten näiden tulosten perusteella päätetään ja määritellään poliittisia päätöksiä etenkin koulutukseen liittyen (Moretti 2004: 2288).

Inhimillisen pääoman perinteistä mittaustapaa on kuitenkin kritisoitu liian yksipuolisena, sillä se ei todellisuudessa pysty mittaamaan kaikkien yksilöiden taitoja, kuten esimerkiksi luovuutta ja innovatiivisuutta. (Marrocu & Paci 2012: 369–370). Lisäksi inhimillisen pääoman yksipuolinen käyttäminen alueiden taloudellisen menestyksen mittarina on saanut paljon kritiikkiä useiden erilaisten mittaustapojen vuoksi (Kwon 2009) (taulukko 1). Mittaustapojen eroavaisuuksien vuoksi myös inhimillisen pääoman vertaaminen kansainvälisesti valtioiden kesken on haastavaa (Hanushek 2013: 206). Perinteisessä mittaustavassa eli alueella olevien korkeakoulutettujen määrä väestöstä aiheuttaa haastetta erityisesti se, että eri valtioissa koulutuksen luokittelutavat vaihtelevat eikä suoritettut tutkinnot ole yhteismitallisia koulutuksen keston perusteella. Toisin sanoen siis korkeakoulutettujen opintoihin käytetty aika voi erota paljonkin eri valtioiden välillä.

Inhimillisen pääoman mittaustapaan liittyvien tulkintavaikeuksien vuoksi monet tutkijat ovat ehdottaneet uusia tapoja mitata alueiden inhimillisen pääoman määrää (Marrocu & Paci 2012: 369–370). Yksi tunnetuimmista teorioista on Richard Floridan vuonna 2002 kehittämä määritelmä inhimillisen pääoman mittaamisesta. Floridan ym. mukaan (2007) alueiden inhimillistä pääomaa tulisi mitata tiettyjen ammattiryhmien osuudella väestöstä, jotka niin sanotusti muodostavat luovan luokan. Hänen mukaansa luovaan luokkaan kuuluvat muun muassa insinöörit, lakimiehet taiteilijat, kulttuuri- ja viihdeteollisuudessa, rahoituksessa, terveydenhuollossa sekä erilaisissa tiedealoissa työskentelevät yksilöt.

Floridan lisäksi monet muutkin tutkijat ovat sitä mieltä, että ammattiryhmien tai niin sanotun luovan luokan käyttäminen inhimillisen pääoman mittaamisessa on parempi ja suoraviivaisempi keino kuin koulutuksen käyttäminen. Luovan luokan osuuden mittaaminen väestöstä aiheuttaa kuitenkin monia haasteita ja on useista syistä paljon vaikeampaa kuin korkeakoulututkinnon suorittaneiden. Ensinnäkin on hyvin haastavaa yksiselitteisesti määritellä, mitkä kaikki ammatit tai toimialat kuuluvat luoviin luokkiin ja mitkä alat ja ammatit taas eivät. Tähän ei ole mitään yksipuolista universaalia määritelmää, joten eri tutkimuksissa luovaan luokkaan kuuluvat ammatit eroavat usein toisistaan. (Florida ym. 2007: 6).

Taulukko 1. Inhimillisen pääoman eri mittausmenetelmiä ja lähestymistapoja (Miciula 2016).

MENETELMÄT	LÄHESTYMISTAVAT
Retrospektiivinen	Valmistuskustannukset
Prospektiivinen	Valmistuskustannukset
Retrospektiiviseen liittyvät	Koulutusmittarit
Monia muuttujia yhdistävät	Indeksit
Vertailuarvot	Pätevyyttä mittaavat testit kuten PISA ja IALS
Synteettiset mittaustavat	Yhdistelmä lähestymistapoja synteettisen mittauksen kehittämiseksi

2.3 Liikkuvuuden yleiset ja erityiset piirteet

Liikkuvuuteen liittyy vahvasti siirtyminen paikasta toiseen niin fyysisessä kuin virtuaalisessa tilassa (Creswell 2006: 1; Westin 2015: 724). Se voi olla fyysistä liikkumista, mutta myös tiedon tai ideoiden liikkumista paikasta toiseen (Frello 2008: 29–30). Liikkuvuutta ei kuitenkaan tule sekoittaa liikkumiseen, jolla tarkoitetaan pääsemistä paikasta A paikkaan B, sillä liikkuvuus tuo siihen sosiaalisen kontekstin ja on kehitettyä ja tuotettua. Liikkuvuus onkin ennen kaikkea sosiaalinen prosessi, joka vaikuttaa kriittisesti ihmisten jokapäiväiseen elämään sekä yhteiskunnan ja talouden toimimiseen (Merriman 2009: 134; Salazar 2019: 14). Itsessään liikkuvuus ei kuitenkaan tee paljoa vaan se toteutuu ihmisten, esineiden sekä muiden asioiden kautta (Salazar 2017: 5). Tämän vuoksi liikkuvuus luo integroituja malleja, joita voidaan mitata,

analysoida sekä tarkkailla eri kokoisissa skaaloissa (Creswell 2006: 5; Glick-Schiller & Salazar 2013: 184). Liikkuvuuden malleja, joita voidaan tutkia eri skaaloissa voivat olla muun muassa muuttoliike, kaupanteko, turismi ja liikenne (Merriman 2009: 134).

Liikkuvuuteen vaikuttaa myös vahvasti ajan, tilan sekä paikan käsitykset (Jensen 2011: 256). Aikaan liittyvä käsitys liittyy liikkuvuuden kiihtyvyyteen ja kuinka se nopeasti se tapahtuu. Tilan käsitys sen sijaan miten liikkuvuus muodostuu ihmisten sosiaalisista käytännöistä. Esimerkiksi tällaisia ovat monimutkaiset poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset maantieteelliset prosessit (Merriman 2009: 135, 142). Paikkaan liittyvä käsitys taas liittyy liikkuvuuteen siten, että se jatkuvasti muokkaa niitä monin eri keinoin. Liikkuvuuden ymmärtämiseksi tulee kuitenkin myös tarkkailla liikkumattomuutta ja sen rakennetta sekä vaikutusta aiheeseen (Salazar 2019: 17–18). Esimerkiksi liikkumattomiin ihmisiin, jotka pysyvät paikoillaan vaikuttaa liikkuvuus silti joko suoraan tai epäsuoraan muiden ihmisten tai asioiden kautta.

Tärkeä osa-alue liikkuvuudessa on liike fyysisessä tilassa ja näin määriteltynä liikkuvuuteen vaikuttaa vahvasti alueellinen konteksti (Recchi & Flipo 2019: 125). Liikkuvuuden tunnistaminen kertookin spatiaalisen liikkuvuuden toteutumisesta (Jensen 2011: 255). Spatiaalinen liikkuvuus toteutuu muun muassa pääoman, tavaroiden, palveluiden ja ihmisten liikkuvuuden kautta (Favell & Recchi 2011: 51). Liikkuvuudella on myös alueellinen ulottuvuus lokaalista globaaliin skaalaan ja sitä tapahtuu muun muassa matkustamisen ja muuttoliikkeen seurauksena (Westin 2015: 724; Recchi & Flipo 2019: 125). Erityisesti muuttoliikkeeseen ja siinä tapahtuvaan ihmisten liikkuvuuteen vaikuttavat alueiden työntö- ja vetovoimatekijät, joita useimmiten ovat muun muassa työ- ja opiskelumahdollisuudet, mutta myös monet muut tekijät kuten sosiaaliset- ja yhteiskunnalliset tekijät (Creswell 2006: 2).

2.4 Inhimillisen pääoman alueellinen liikkuvuus sekä vaikutukset kansainvälisellä, kansallisella ja alueellisella tasolla

Inhimillisen pääoman liikkuvuus kohdistuu globaalilla tasolla useimmiten köyhemmistä valtioista rikkaimpiin (Artuc ym. 2014: 6). Korkeasti koulutetut ja ammattitaitoiset työntekijät lähtevät parempien mahdollisuuksien toiveissa vauraimpiin valtioihin. Tämän lisäksi kehittyneet valtiot yrittävät houkutella mahdollisimman paljon koulutettua väestöä erilaisten poliittisten keinojen avulla (Rowe ym. 2013: 179). Koulutettujen houkutteleva on tärkeää

kehittyneille valtioille, koska sen avulla voidaan ”korvata” väestön ikääntymistä sekä työvoimapulaa. Sen sijaan valtiot, joista korkeasti koulutetut lähtevät kehittyneisiin valtioihin kärsivät inhimillisen pääoman puutteesta, joka vaikuttaa suoraan sekä epäsuoraan valtion talouteen ja sen taloudelliseen potentiaaliin (Fratesi 2014).

Inhimillisen pääoman liikkuvuuden kohdistuessa tietyiltä alueilta toisiin alueisiin aiheuttaa lähtöalueiden taloudellisten haasteiden lisäksi sen, että ne menettävät kehityspotentiaaliaan inhimillisen pääoman määrän pienentyessä. Tätä ilmiötä kutsutaan ”aivovienniksi tai aivovuodoksi”, ja se on yksi tutkituimmista ilmiöistä muuttoliiketutkimuksissa. Aivovuodosta kärsivät etenkin kasvukeskusten ulkopuolella ja taloudellisesti heikommin kehittyneet alueet, jotka menettävät inhimillistä pääomaa vauraammille, innovatiivisemmille sekä jo valmiiksi enemmän inhimillistä pääomaa omaaville alueille. Inhimillistä pääomaa omaavan yksilön korvaaminen on lisäksi haastavaa, jonka vuoksi aivovuoto on erittäin haastavaa alueille, jotka kärsivät siitä. (Hebst & Jakub 2013: 11,12).

Aivovuodon haastavuuden vuoksi kilpailu yksilöistä, jotka omaavat inhimillistä pääomaa on kiihvasta ja heidän houkuttelemisestansa on tullut entistä tärkeämpää suhteessa perinteisen pääoman sekä investointien houkuttelemiseen (Fratesi 2014: 1588). Tämän vuoksi monet valtiot sekä alueet toteuttavat politiikkaa, jonka avulla houkutellaan parhaimpia sekä taitavimpia yksilöitä opiskelemaan tai työskentelemään heidän alueillansa (Artuc ym. 2014: 6). Houkutteleva on tärkeää, koska inhimillistä pääomaa omaavien yksilöiden avulla kyetään kilpailemaan globaaleilla huippuosaamiseen ja asiantuntijuuteen perustuvilla työmarkkinoilla.

Inhimillistä pääomaa omaavien siirtolaisten hyödyt eivät kuitenkaan aina tuota suoraan hyötyjä kohdevaltiolle eikä myöskään itse yksilölle. Tämä perustuu muun muassa siihen, että eri valtioissa inhimillinen pääoma voidaan käsitellä eri tavalla sekä sen toteuttamiseen voi liittyä erilaisia vaatimuksia. Yleisimmät vaatimukset liittyvät kohdevaltion tai -alueen kielitaitoon. Ilman sitä menestyminen ja urakehityksen parantaminen on erittäin haastavaa. Tietyillä ammattialoilla, kuten juridiikassa tai lääketieteessä tarvitaan usein myös maakohtaisia koulutusvaatimuksia sekä erilaisia lupia toimia ammatissa. Näiden lisäksi siirtolaisilta puuttuu useimmiten niin sanotut hiljaiset tiedot ja taidot, joita ovat erilaiset kohdemaan arvot, asenteet sekä sosiaaliset taidot. (Emilsson & Mozetic 2019: 1813–1814)

Tämän vuoksi monet kehittyneet valtiot yrittävätkin houkutella kansainvälisiä opiskelijoita ja etenkin korkea-asteen opiskelijoita (She & Wotherspoon 2013: 1). Heillä on valmistuessaan paremmat taidot ja tiedot kohdemaan kulttuurista sekä lainsäädännöstä (Rowe ym. 2013: 179).

Lisäksi he omaavat todennäköisemmin asianmukaisia sekä ajan tasalla olevia taitoja ja tietoa kohdemaastansa kuin muualla valmistuneet siirtolaiset. Shen ja Wotherspoonin (2013) analyysien mukaan myös useiden kansainvälisten opiskelijoiden asema muuttuu valmistuessaan työluvan haltijoiksi tai vakituisiksi asukkaiksi eli toisin sanoen kansainväliset opiskelijat jäävät monissa tapauksissa asumaan kohdemaahansa eivätkä lähde takaisin kotimaahansa. Näin ollen kohdemaat saavat hyötyä kansainvälisistä opiskelijoista enemmän kuin siirtolaisista, jotka ovat saaneet koulutuksen toisissa valtioissa.

Inhimillisen pääoman liikkuvuudella on globaalin ja kansainvälisen tason lisäksi paljon vaikutusta alueellisella ja paikallisella tasolla (Rowe ym. 2013: 178). Liikkuvuutta tapahtuu alueellisissa kontekstissa enimmäkseen syrjäisemmiltä reuna-alueilta kehittyneille ja vauraille alueille (Herbst & Jakob 2013: 12, 20). Eurooppalaisessa kontekstissa inhimillisen pääoman liikkuvuus keskittyy etenkin suurille kaupunkialueille. Tästä seuraa se, että alueelliset erot kasvavat inhimillisen pääoman jakautuessa epätasaisesti alueiden välillä (Rowe ym. 2013: 178). Alueet yrittävät kilpailukyvyn ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi houkutellessa korkeakouluopiskelijoita sekä jo sieltä valmistuneita muilta alueilta, mutta myös pitää oman alueensa korkeakoulutetut (Herbst & Jakob 2013: 19).

Korkea-asteen koulutuksella onkin tärkeä rooli inhimillisen pääoman luomisessa ja lisäämisessä alueellisesta näkökulmasta (Fratesi 2014: 1588). Lisäksi inhimillisen pääoman houkuttelevuus muilta alueilta on tärkeää kehityksen takaamiseksi. Korkeakoulutettujen muuttoliike kohdistuu usein useimmiten alueille, jotka ovat innovatiivisia ja taloudellisesti kehittyneitä sekä joissa on jo valmiiksi paljon korkeakoulusta valmistuneiden keskittymiä (Herbst & Jakob 2013: 20). Korkeakoulut lisäävät merkittävästi alueiden vetovoimaa, jonka vuoksi niiden olemassaolo ja vahvistaminen vaikuttavat vahvasti alueiden hyvinvointiin sekä talouteen (Fratesi 2014: 1589).

Inhimillisen pääoman liikkuvuus onkin merkittävä selittäjä alueiden hyvinvoinnin ja taloudellisten erojen kasvuna eri alueiden välillä (Fratesi 2014: 1588). Inhimillisen pääoman on todistettu kasvattavan ja kehittävän alueellista talouskasvua suorien ja epäsuorien vaikutusten kautta (Rowe ym. 2013: 181). Tämän vuoksi alueet, jotka menettävät jatkuvasti inhimillistä pääomaa, kärsivät taloudellisen suorituskyvyn heikkenemisestä. Inhimillisen pääoman liikkuvuus vaikuttaa myös alueiden työtarjontaan tulo- ja lähtöalueilla (Fratesi 2014: 1588). Tuloalueilla työpaikkojen määrät kasvavat ja se auttaa uusien työpaikkojen syntymisessä inhimillisen pääoman lisääntyessä. Lähtöalueilla sen sijaan työpaikkamäärät voivat vähentyä

tai voi syntyä osaaaja- ja työvoimapulaa. Edellä mainittujen vaikutuksien vuoksi inhimillisen pääoman houkuttelemisen on tärkeää myös alueellisilla tasoilla eikä vain ainoastaan kansainvälisellä tasolla.

2.5 Inhimillisen pääoman liikkuvuuteen vaikuttavat tekijät

Inhimillinen pääoma on epätavallinen tuotantotekijä, koska sitä ei voida helposti siirtää ilman ihmisten siirtymistä (Fratesi 2014: 1587). Se onkin yhteydessä ihmisten kykyihin, hiljaiseen tietoon, kykyyn purkaa eksplisiittistä tietoa sekä sosiaalisiin verkostoihin. Inhimillisellä pääomalla uskotaan myös olevan suuri vaikutus valtioiden ja alueiden taloudelliseen kehitykseen sekä menestykseen (Herbst & Jakub 2013: 2). Valtiot ja alueet, jotka omaavat enemmän inhimillistä pääomaa menestyvät taloudellisesta näkökulmasta katsoen paremmin. Tämän vuoksi ammattitaitoisten yksilöiden sekä korkeakoulutettujen liikkuvuudella on merkittävä rooli valtioiden ja alueiden taloudellisessa kehityksessä.

Inhimillistä pääomaa paljon omaavat yksilöt muuttavat todennäköisemmin paikasta toiseen (Fratesi 2014: 1588). Tämä perustuu muun muassa siihen, että he mukautuvat tai sopeutuvat eri työpaikkoihin sekä pystyvät hyödyntämään paremmin eri sijaintien tarjoamia mahdollisuuksia. Muuttoliike kohdistuu useimmiten vähemmän kehittyneistä talouksista varakkaimpiin sekä alueisiin, joissa inhimillinen pääoma tuottaa parhaiten (Herbst & Jakub 2013: 11; Emilsson & Mozetic 2019: 1813). Lisäksi monet muut tekijät vaikuttavat yksilöiden muuttopäätöksiin kuten esimerkiksi niin sanotut ”pehmeät tekijät” joita ovat muun muassa erilaiset elämän laatuun liittyvät tekijät (Marinelli 2011). Toisin sanoen siis alueilla on veto- ja työntötekijöitä, joihin vaikuttavat vahvasti alueelliset ominaisuudet (Herbst & Jakub 2013: 18).

Inhimillisen pääoman liikkuvuus ja siitä syntyvään muuttoliikkeeseen vaikuttavat myös monet yksilölliset tekijät kuten sukupuoli, ikä ja siviilisääty (Herbst & Jakub 2013). Inhimillisen pääoman vaikutuksesta muuttoliikkeeseen on paljon ristiriitaisia tutkimustuloksia. Esimerkiksi sukupuolen vaikutus muuttoliikekäyttäytymiseen on perinteisen näkemyksen mukaan se, että miehet ovat alttiimpia muuttamaan alueelta toiselle kuin naiset (Faggian ym. 2006). Toisaalta Haapasen ja Tervon (2011) mukaan sukupuolella ei ole merkittävää roolia inhimillisen pääoman liikkuvuuteen etenkin korkeakoulutettujen osalta. Sukupuolen merkitys inhimillisen pääoman liikkuvuuteen riippuu pitkälti yksilön koulutuksen tasosta.

Yksilöiden ikä vaikuttaa merkittävästi muuttoalttiuteen ja liikkuvuuteen paikasta toiseen, ja onkin merkittävä tekijä muuttoliikekäyttäytymisen selittäjänä (Herbst & Jakub 2013: 17). Etenkin korkeakoulutettujen liikkuvuuteen vaikuttaa heidän ikänsä korkeakoulusta valmistuessa. Gottliebin (2006) mukaan vanhemmat valmistuneet jäävät todennäköisemmin asumaan korkeakoulutuksen sijaintipaikalle tai sen lähialueelle, joissa suorittivat koulutuksen toisin kuin nuoremmassa iässä valmistuneet. Heidän havaintojaan tukee myös Moscan ja Wrightin (2010) tutkimus, joiden mukaan muuttoalttius laskee huomattavasti 30 ikävuoden jälkeen.

Iän lisäksi yksilöiden siviilisäädyn perusteella voidaan tehdä oletuksia muuttoalttiudesta. Naimattomat yksilöt palaavat huomattavasti todennäköisemmin kotiseudullensa kuin naimisissa olevat yksilöt. Tätä selittää yksinkertaisesti se, että naimisissa olevilla yksilöillä on useimmiten enemmän siteitä ”uuteen” kotipaikkakuntaansa kuin naimattomilla, jonka vuoksi he myös jäävät todennäköisemmin asumaan sinne eivätkä palaa vanhaan kotikuntaansa. (Herbst & Jakub 2013: 17).

2.6 Inhimillinen pääoma ja sen alueellinen liikkuvuus Suomessa

Suomessa inhimillinen pääoma on jakautunut epätasaisesti eri alueiden kesken (Jauhiainen 2010: 20). Kotavaaran ym. (2018) mukaan lähes kaksi kolmasosaa korkeakoulututkinnon suorittaneista asuu Suomen neljällä suurimmalla kaupunkiseudulla. Pelkästään pääkaupunkiseudulla asuu noin 40 prosenttia koko maan korkeakoulutetuista. Inhimillinen pääoma jakautuisi kuitenkin vieläkin epätasaisemmin, jos Suomessa ei olisi niin kattava korkeakouluverkosto ympäri maata. Korkeakouluilla onkin keskeinen rooli inhimillisen pääoman tuottajina, mutta on myös merkittävä tekijä taloudellisesti läheisille alueille (Saarivirta & Consoli 2007: 19–20).

Suomen alueellisesti kattava korkeakouluverkosto eroaakin merkittävästi useimmista Euroopan maista, joissa ne ovat yleisesti ottaen keskittyneet muutamille suurimmille kaupunkialueille (Kotavaara ym. 2018: 98). Suomessa on jokaisessa maakunnassa ammattikorkeakoulu ja useimmissa maakunnissa joko yliopisto tai yliopistokeskus (Jauhiainen 2010: 20). ”Yliopistottomia” maakuntia, joissa ei ole edes yliopistokeskusta, ovat vain Kanta-Häme ja Kymenlaakso. Korkeakouluja on perustettu koko maahan hajautetusti korkeakoulutuksen alueellisen tasa-arvon nimissä, sillä sen on ajateltu edistävän taloudellista kehitystä Suomen

ydinalueiden ulkopuolella sekä tasa-arvoistavan alueiden inhimillisen pääoman määrää (Ritsilä & Haapanen 2003: 447).

Hajautetusta korkeakouluverkostosta huolimatta valmistuneet eivät sijoitu tasaisesti kaikille alueille, vaan valmistuneiden liikkuvuus kohdistuu erityisesti Uudellemaalle (Jauhiainen 2010). Etenkin väestöltään pienemmistä yliopistomaakunnista tai niiden keskuksista korkeakoulutettujen poismuutto suurempiin kaupunkiseutuihin on tavanomaista (Haapanen & Tervo 2012: 602). Tämä lisää entisestään inhimillisen pääoman epätasaista jakautumista alueiden kesken. Korkeakoulutettujen liikkuvuus tai liikkumattomuus onkin merkittävä selittäjä siinä, miten inhimillinen pääoma jakautuu alueellisesti.

Korkeakoulutettujen maan sisäinen muuttoliike jakautuukin epätasaisesti alueiden kesken Suomessa (Kotavaara ym. 2018: 97). Vastavalmistuneiden koulutettujen lähtömuuttoalttius on korkeampi niillä alueilla, jotka sijaitsevat niin sanottujen kasvukeskusalueiden ulkopuolella. (Haapanen & Tervo 2012: 587, 602) Esimerkiksi Joensuussa ja Rovaniemessä opiskelevien muuttoalttius valmistuttuaan on todennäköisempää kuin Helsingissä tai Turussa opiskelleen. Kotavaaran ym. (2018) mukaan pääkaupunkiseudulla korkeakoulussa opiskelevat jäävätkin noin 80 prosentin mahdollisuudella asumaan sinne valmistuttuaan.

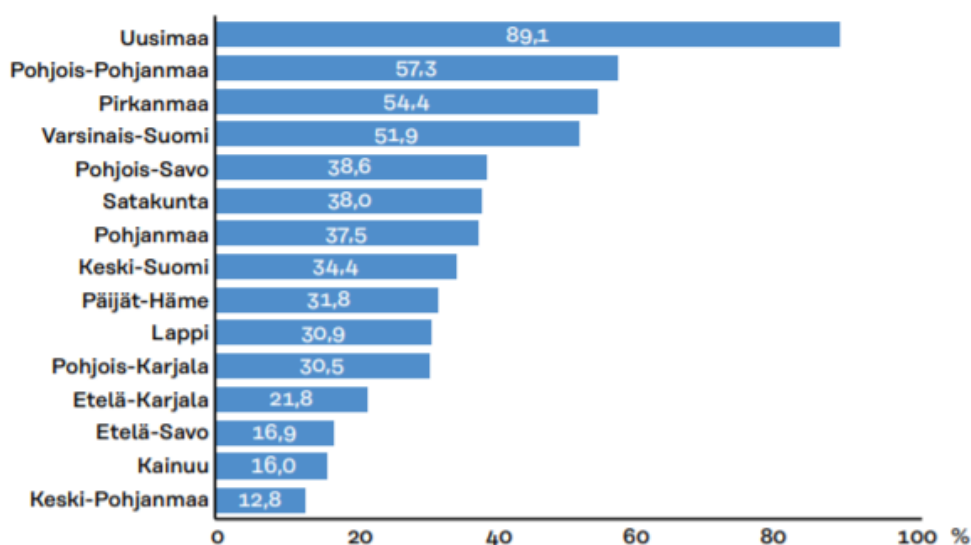
Tätä väitettä tukee myös Sitran tutkimus ”Miten osaajat liikkuvat?” vuodelta 2021. Tutkimuksessa tarkisteltiin muun muassa yliopistokoulutuksesta valmistuneiden alueellista liikkuvuutta vuosien 2014–2018 osalta. Tulokset osoittivat, että Uudellamaalla opiskelleista 90 prosenttia jäi myös asumaan sinne valmistuttuaan. Yli puolet valmistuneista työllistyi koulutusmaakuntaansa Uudenmaan lisäksi Pohjois-Pohjanmaalla, Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa (kuva 1). Neljä edellä mainittua maakuntaa ovat myös väestöltään ja korkeakoulujen aloituspaikkojen määrän osalta suurimmat maakunnat. Alhaisimmat koulutusmaakuntaan jääneiden osuudet olivat Keski-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Etelä-Savossa, joissa prosenttimäärät jäivät alle kahteenkymmeneen. (Aro ym. 2021).

Useimmat korkeakoulutetut lähtevät tai jäävät pääosin pääkaupunkiseudulle ja muille suuremmille kaupunkiseuduille (Ritsilä & Haapanen 2003: 446). Korkeakoulutettujen muuttoalttiuteen vaikuttavat useat erilaiset tekijät. Esimerkiksi Haapasen ja Tervon (2012) mukaan kotiseudullaan opiskelevat muuttavat harvemmin valmistuttuaan kuin ”ulkopaikkakuntalaiset”. Lisäksi heidän mukaansa työttömyyden kokeminen lisää muuttoliikettä valmistumisalueelta. Tämän vuoksi syrjemmällä sijaitsevista korkeakouluista

muuttoliike on korkeampaa, koska siellä ei yksinkertaisesti ole tarpeeksi isot työmarkkinat työllistääkseen kaikki korkeakouluista valmistuneet.

Aika on myös merkitsevä tekijä korkeakoulutettujen liikkuvuudessa (Haapanen & Tervo 2012: 587). Muuttoalttius on korkeimmillaan valmistumisvuotena sekä kahden seuraavan vuoden aikana, mutta sen jälkeen suurin osa ei siirry seuraavan kymmenen vuoden sisällä koulutusmaakunnastaan. Kotavaaran ym. (2018) mukaan korkeakoulutetut ovatkin Suomessa melko liikkumattomia ja suurin liikkuvuus tapahtuu siirtyessä korkeakoulusta ensimmäiseen työpaikkaan. Tämän vuoksi korkeakoulun omaavien alueiden onkin erityisen tärkeää saada pidettyä vastavalmistunut opiskelija alueella, koska muuttaessaan toiseen paikkakuntaan he harvemmin enää palaavat takaisin.

Korkeakoulutettujen vähäinen liikkuvuus Suomessa verrattuna muihin Euroopan maihin vaikuttaa muun muassa Suomen tasavertaisiin mahdollisuuksiin perustuva pohjoismainen hyvinvointimalli, joka mahdollistaa alueiden olevan tasavertaisia elin- ja asumisympäristöjen sekä elintason osalta riippumatta siitä missä ihmiset asuvat. Lisäksi Suomessa tarjotaan työttömille taloudellista tukea riittävästi, että he pystyvät pitämään vähimmäiselintason. Suomessa myös naisten koulutus- ja työllisyysasteet ovat korkeat eurooppalaisessa kontekstissa. Tämä vaikuttaa omalta osin liikkuvuuden vähenemiseen sillä, jos perheessä on kaksi palkansaajaa niin toiseen paikkakuntaan muuttaminen ei ole välttämätöntä, vaikka toinen menettäisi työpaikkansa. Tiivistettynä inhimillisen pääoman vähäiseen liikkuvuuteen Suomessa vaikuttavat erilaiset kontekstuaaliset tekijät sekä politiikkaan- ja koulutukseen liittyvät tekijät. (Kotavaara ym. 2019).

Kuva 1. Yliopistokoulutuksesta vuosien 2014–2018 valmistuneiden työllistyminen koulutusmaakuntaan vuoden 2018 lopussa. (Aro ym. 2021).

3 Suomen koulutusjärjestelmä ja yliopistot

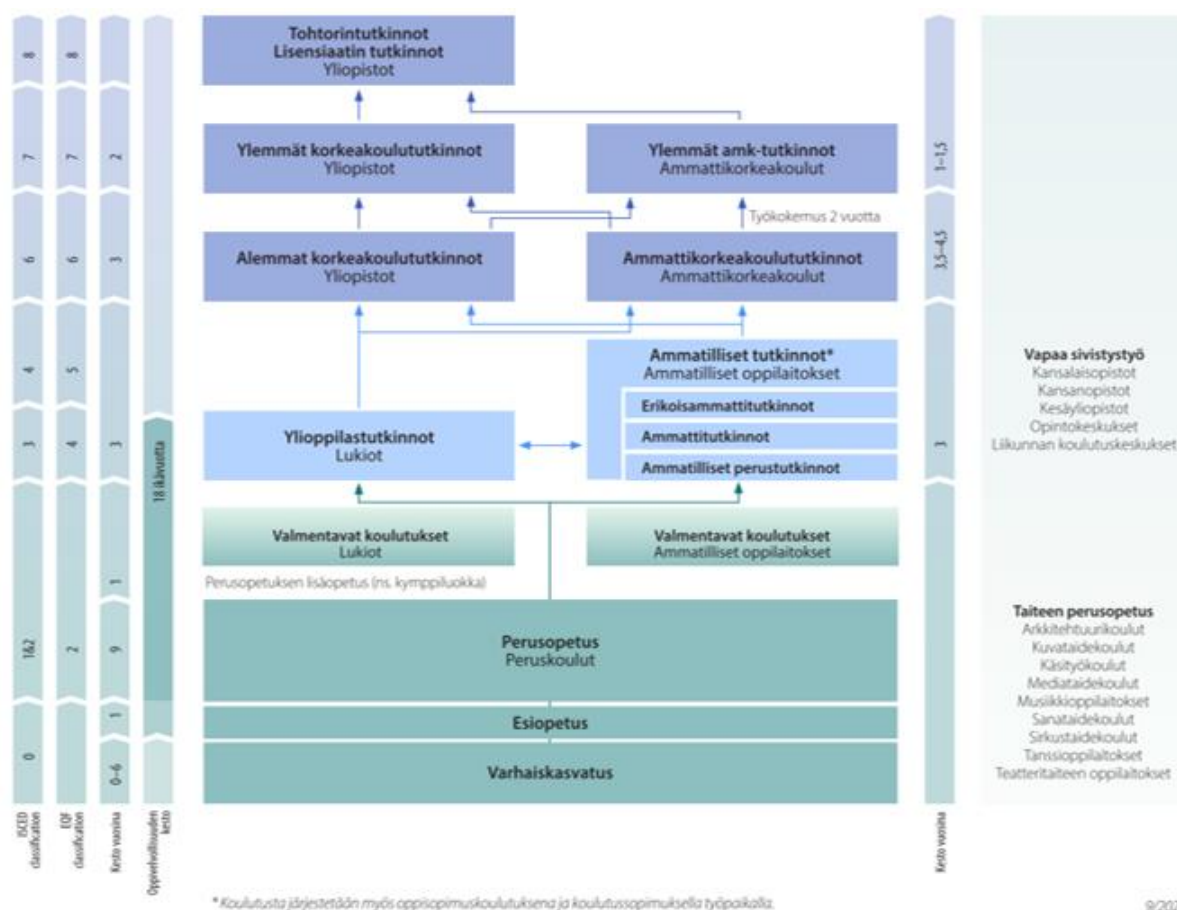
3.1 Suomen koulutusjärjestelmä

Suomen koulutusjärjestelmä koostuu neljästä koulutusasteesta: varhaiskasvatus ja esiopetus, perusopetus, toisen asteen koulutus sekä korkea-asteen koulutus (kuva 2). Varhaiskasvatus on suunnattu lapsille ennen oppivelvollisuuden alkamista ja kunta on velvollinen sen järjestämisestä, mutta siitä peritään asiakasmaksu. Lapsen osallistuminen varhaiskasvatukseen ei ole kuitenkaan pakollista. Esiopetukseen osallistuminen sen sijaan on pakollista ja se järjestetään lapsille oppivelvollisuuden edeltävänä vuotena. (OKM – Suomen koulutusjärjestelmä).

Perusopetus alkaa pääsääntöisesti lapsen täytettyä 7-vuotta ja kestää yhdeksän vuotta. Opetuksen tiloja ylläpitävät kunnat ja muut opetuksen järjestäjät. Perusopetus on oppivelvollista eli pakollista kaikille Suomessa vakituisesti asuneille lapsille. Oppivelvollisuus kestää siihen asti, että lapsi täyttää 18-vuotta. Toisen asteen koulutus sisältää ylioppilas- ja ammatilliset tutkinnot ja se suoritetaan perusopetuksen jälkeen. Ylioppilaskoulutus kestää pääsääntöisesti 3 vuotta. (OKM – Suomen koulutusjärjestelmä).

Suoritettuaan toisen asteen koulutuksen henkilö voi hakea korkea-asteen koulutukseen, joka koostuu ammattikorkeakouluista ja yliopistoista. Ammattikorkeakouluissa tutkinnot on jaettu ammattikorkeakoulututkintoihin sekä ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen kestää yleensä noin 3,5–4,5 vuotta. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseksi vaaditaan ammattikorkeakoulututkinto tai muu soveltuva tutkinto ja vähintään kahden vuoden työkokemus aiemman tutkinnon suorittamisen jälkeen. (OKM – Suomen koulutusjärjestelmä).

Yliopistoissa tutkinto on jaettu alempaan- sekä ylempään korkeakoulututkintoon. Alemman korkeakouluopinnot suorittamisen tavoiteaika on kolme vuotta, jonka jälkeen voidaan hakea suorittamaan ylempää korkeakoulututkintoa. Tavoiteaika ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen on kaksi vuotta. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen on mahdollista hakea suorittamaan tohtori- ja lisensiaatin tutkintoa. (OKM – Suomen koulutusjärjestelmä).

Kuva 2. Suomen koulutusjärjestelmä (Lähde: OKM – Suomen koulutusjärjestelmä).

3.1 Suomen yliopistot

Suomessa toimii yhteensä 13 yliopistoa Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla vuoden 2021 lopussa: Aalto-, Helsingin-, Itä-Suomen-, Jyväskylän-, Lapin-, Lappeenrannan-Lahden teknillinen-, Oulun, Taide-, Tampereen-, Turun- ja Vaasan yliopisto sekä ruotsinkieliset Svenska Händelshögskolan ja Åbo Akademi. Yliopistot ovat julkisoikeudellisia laitoksia lukuun ottamatta Aalto- ja Tampereen yliopistoa, jotka ovat säätiölain mukaisia säätiöitä. Näiden yliopistojen lisäksi toimii myös Maanpuolustusotakorkeakoulu, joka eroaa muista yliopistoista siten, että se toimii Puolustusministeriön hallinnonalalla. (OKM – Yliopistot Suomessa).

Yliopistojen toimintaa ohjaa ja rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö osana valtioneuvostoa. Yliopistojen ohjaus perustuu strategiaan tavoitteisiin, jotka on määritelty hallituksen ohjelmissa ja toimintasuunnitelmissa. Korkeakoulupolitiikan tavoitteena on kehittää yliopistoja

kansainvälisesti kilpailukykyisenä kokonaisuuksina unohtamatta niiden alueellisia tarpeita. (OKM – Korkeakoulu- ja tiedepolitiikka).

Yliopistot ovat autonomisia toimijoita, jonka myötä niillä on päätöksenteko-oikeus sisäisen hallintoon kuuluvissa asioissa (Finlex – Yliopistolaki). Kaiken yliopiston toiminnan tulee noudattaa kansainvälisen tason eettisiä periaatteita ja hyvää tieteellistä käytäntöä. Yliopistolakiin on myös määriteltä, että yliopistojen ”tulee myös tarjota mahdollisuudet jatkuvaan oppimiseen toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta”. Yliopistojen päätoimisena tehtävänä onkin vastata koulutuksen ja tutkimuksen sisällöstä sekä toiminnan kehittämisestä (OKM – Korkeakoulu- ja tiedepolitiikka). Lisäksi yliopistojen tehtävänä on edistää niiden kilpailukykyä ja tarjota hyvinvointia ja sivistystä väestölle.

Yliopistojen tutkintokielenä käytetään pääosin suomea muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Helsingin- ja Taideyliopistossa tutkintokielenä on suomen lisäksi myös ruotsi ja Åbo Akademiassa sekä Svenska handelshögskolanissa tutkintokielenä toimii ruotsin kieli. Yliopistoilla on lisäksi oikeus päättää muun kielen käyttämisestä tutkintokielenä ja opintasuorituksissa. (Finlex – Yliopistolaki).

4 Aineisto ja menetelmät

Tutkimuksen aineistona käytetään ensisijaisesti Opetushallituksen tuottamaa maksutonta Vipunen-tietokantaa ja toissijaisesti Tilastokeskuksen tuottamaa StatFin-tietokantaa. Tietokannoista käytetään yliopistokoulutuksessa tutkinnon suorittaneiden sijoittumiseen liittyviä tilastoja, kuten työllistyminen ja alueellinen sijoittuminen maakuntatasolla. Aineisto rajataan pelkästään yliopiston ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneisiin sekä ainoastaan niihin yliopistoihin ja koulutusaloihin, joissa valmistuneita oli yhteensä 20 tai enemmän. Tilastot kerätään viimeisimpien käytettävissä olevien tilastojen mukaan vuosilta 2016–2020. Kaikissa aineistoissa valmistuneiden sijoittumista tarkastellaan vuosi valmistumisen jälkeen.

Tutkimuskohteena ovat kaikkien Suomen yliopistojen päätoimipisteet paitsi Maanpuolustussotakorkeakoulu, koska siitä on saatavissa dataa ainoastaan vuodelta 2020. Yliopistokeskukset eivät siis ole mukana tutkimuksessa eivätkä muutkaan emoyliopistojen sivutoimipisteet, sillä niistä ei ole saatavissa yleisistä tietokannoista yksilöityä tietoa.

Maakuntajakona tutkimuksessa käytetään Euroopan Unionin virallisen NUTS-alueuokituksen kolmatta tasoa. NUTS-3 tasossa Suomen alueet ovat jaettu 19 maakuntaan, jotka ovat Uusimaa, Varsinais-Suomi, Satakunta, Kanta-Häme, Pirkanmaa, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu, Lappi ja Ahvenanmaa.

Valmistuneiden työllistymistä tarkastellaan käyttäen Vipunen-tilastopalvelussa käytettyä henkilöiden taloudellisen toiminnan laatua kuvaavaa pääasiallista toimintaluokitusta. Luokkia on viisi kappaletta, jotka ovat työllinen, päätoiminen opiskelija, työtön, muut ja maasta muuttaneet. Muuhun luokkaan kuuluvat eläkeläiset, varus- ja siviilipalvelusmiehet sekä tuntemattomaan luokkaan kuuluvat. Tutkimuksen työllistymistä tarkastellessa luokista keskitytään erityisesti työllistyneisiin, työttömiin ja ulkomaille muuttaneisiin.

Koulutusalojen vaikutusta työllistymiseen tarkastellaan käyttäen Tilastokeskuksen ja Opetushallituksen käyttämää kansallista koulutusosaluokitusta. Koulutusalat ovat jaettu luokituksessa kymmeneen luokkaan, jotka ovat kasvatusalat, humanistiset ja taidealat, yhteiskunnalliset alat, kauppa, hallinto ja oikeustieteet, luonnontieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne, tekniikan alat, maa- ja metsätalousalat, terveys- ja hyvinvointialat sekä palvelualat.

Vipunen-tietokannassa osa tiedoista on yksityisyydensuojan alaista: esimerkiksi tietokannassa määrät ovat salattuja, jos määrä on 1–4 henkilöä ja tämän lisäksi määrät ovat aina pyöristetty kolmelle jaolliseen lukuun. Tämän vuoksi datasta saadut luvut eivät ole 100 prosenttisesti luotettavia, mutta kuitenkin hyvin lähellä ja antavat todenmukaisen suunnan valmistuneiden työllistymisestä ja sijoittumisesta.

Tutkimuksen menetelminä käytetään tilastollisia- ja kartografisia menetelmiä. Tilastollisilla menetelmillä lasketaan muun muassa suhteellisia osuuksia valmistuneiden sijoittumisesta ja työllistymisestä sekä verrataan yliopistoja ja koulutusaloja keskenään. Erityisesti tilastollisista menetelmistä käytetään tilastollisesti kuvaavaa analyysiä, jota käytetään graafisten esitysten avulla. Graafisten esitysten eli kuvioiden tarkoituksena on yksinkertaistaa ja helpottaa tiedon havainnoimista (KvantiMOTV – Graafinen esitys). Kuvioina tutkielmassa käytetään pääosin pylväskuvioita ja taulukkoja. Väriyksenä pylväskuvioissa käytetään tummanvihreää ja taulukoissa vihreää skaalaa käyttäen ehdollista muotoilua eli vihreän väriyksen aste riippuu arvon suuruudesta. Taulukoissa jokaisen pääasiallisen toiminnan sarakkeeseen on käytetty omaa ehdollista muotoilua. Tulokset on esitetty suhteellisina lukuina, koska valmistuneiden

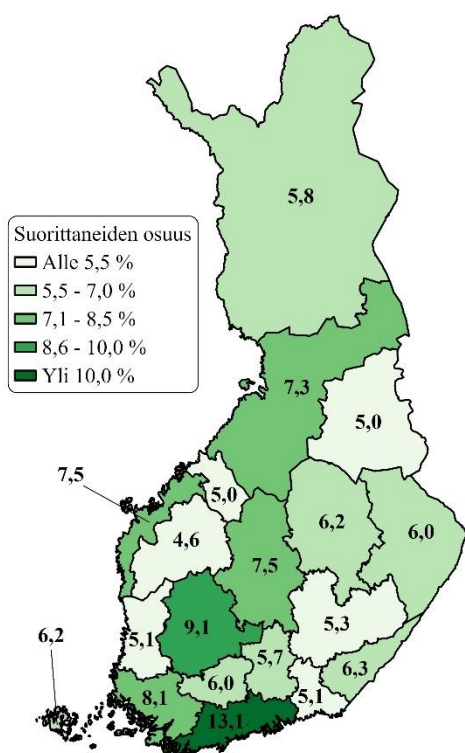
absoluuttiset määrät vaihtelevat suuresti yliopistojen ja koulutusalojen välillä. Suhteellisten lukujen avulla tulokset ovat vertailukelpoisempia ja helpommin verrattavissa toisiinsa.

Kartografisten menetelmien avulla esitetään yliopistosta valmistuneiden alueellista sijoittumista karttojen muodossa. Kartoissa keskitytään erityisesti niiden samankaltaisuuteen ja vertaavuuden helpottamiseen sekä graafiseen puoleen. Kaikki kartat tehtiin ArcGis Pro-ohjelmalla. Karttojen värikyksenä käytettiin vihreää skaalaa ja luokkia oli yhteensä viisi kappaletta. Luokkien rajojen arvot kasvoivat aina kaksinkertaisesti lukuun ottamatta karttaa, joka esittää ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden osuutta maakunnissa vuonna 2020. Karttojen tulokset esitettiin suhteellisina arvoina, jotta maakuntien arvot ovat vertailukelpoisia. Aineistona kartoissa käytettiin Vipunen-tietokannasta saatuja yliopistokoulutuksessa tutkinnon suorittaneiden sijoittumiseen liittyviä tilastoja. Karttojen taustana käytettiin Maanmittauslaitoksen tuottamaa Suomen maakuntia esittävää karttaa vuodelta 2022.

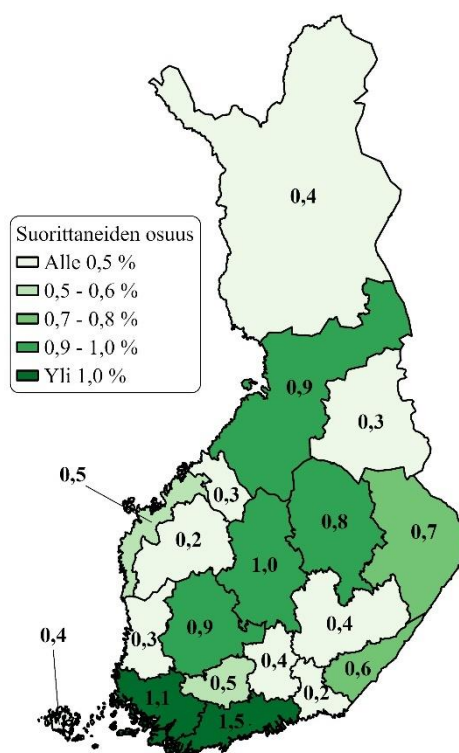
5 Tulokset

Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon (ammattikorkeakoulu + yliopisto) suorittaneita oli 481 753 henkilöä (8,7 prosenttia väestöstä) ja tutkijakoulutuksen noin 50 833 henkilöä (0,9 prosenttia väestöstä) vuonna 2020. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus maakunnissa oli keskimäärin 6,7 prosenttia ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden 0,6 prosenttia. Maakunnista korkeimmat osuudet ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista suhteessa koko väestöön olivat Uudellamaalla (13,1 %), Pirkanmaalla (9,1 %) ja Varsinais-Suomessa (8,1 %) (kuva 3). Alhaisimmat osuudet olivat Kainuussa (5,0 %), Keski-Pohjanmaalla (5,0 %) ja Satakunnassa (5,1 %). Tutkijakoulutuksen suorittaneita suhteessa väestöön oli eniten Uudellamaalla (1,5 %), Varsinais-Suomessa (1,1 %) ja Keski-Suomessa (1,0 %). Alhaisimmat osuudet olivat Etelä-Pohjanmaassa (0,2 %), Kymenlaaksossa (0,2 %) ja Kainuussa (0,3 %).

Ylempi korkeakoulututkinto

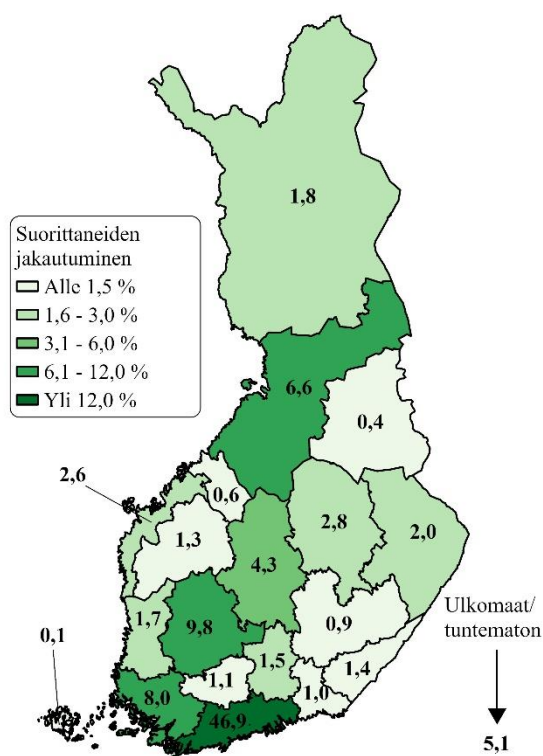
Tutkijakoulutus

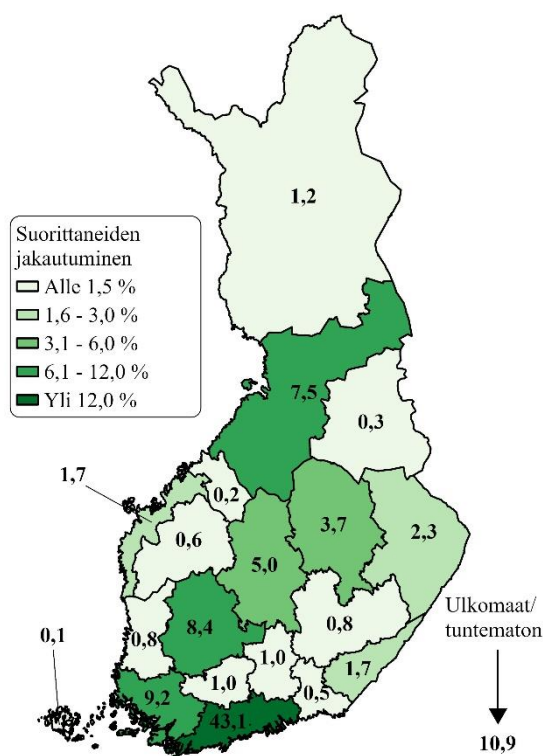
Kuva 3. Ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen (yliopisto + ammattikorkeakoulu) suorittaneiden osuus koko väestössä maakunnissa vuonna 2020 (Aineisto: Tilastokeskus).

Yliopistoissa ylemmän korkeakoulututkinnon suoritti 75 546 henkilöä ja tutkijakoulutuksen 9 282 henkilöä vuosien 2016–2020 aikana. Uudellemaalle sijoittui eniten ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita, sillä lähes puolet (46,9 %) kaikista valmistuneista asui siellä vuosi valmistumisensa jälkeen (kuva 4). Seuraavaksi eniten valmistuneita sijoittui Pirkanmaalle (9,8 %), Varsinais-Suomeen (8,0 %), Pohjois-Pohjanmaalle (6,6 %) ja ulkomaille (5,1 %). Tutkijakoulutuksen suorittaneista vähän yli neljä kymmenestä (43,1 %) sijoittui myös Uudellemaalle. Valmistuneista seuraavaksi eniten sijoittui ulkomaille (10,9 %), Varsinais-Suomeen (9,2 %), Pirkanmaalle (8,4 %) ja Pohjois-Pohjanmaalle (7,5 %).

Ylemmpi korkeakoulututkinto

Tutkijakoulutus

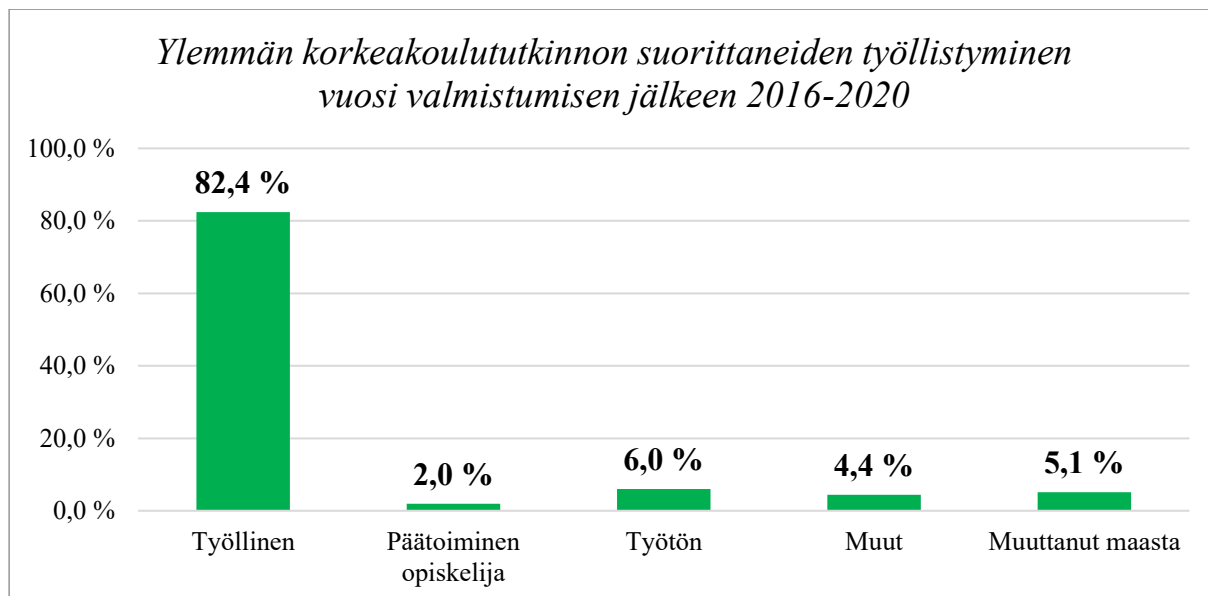

Kuva 4. Ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

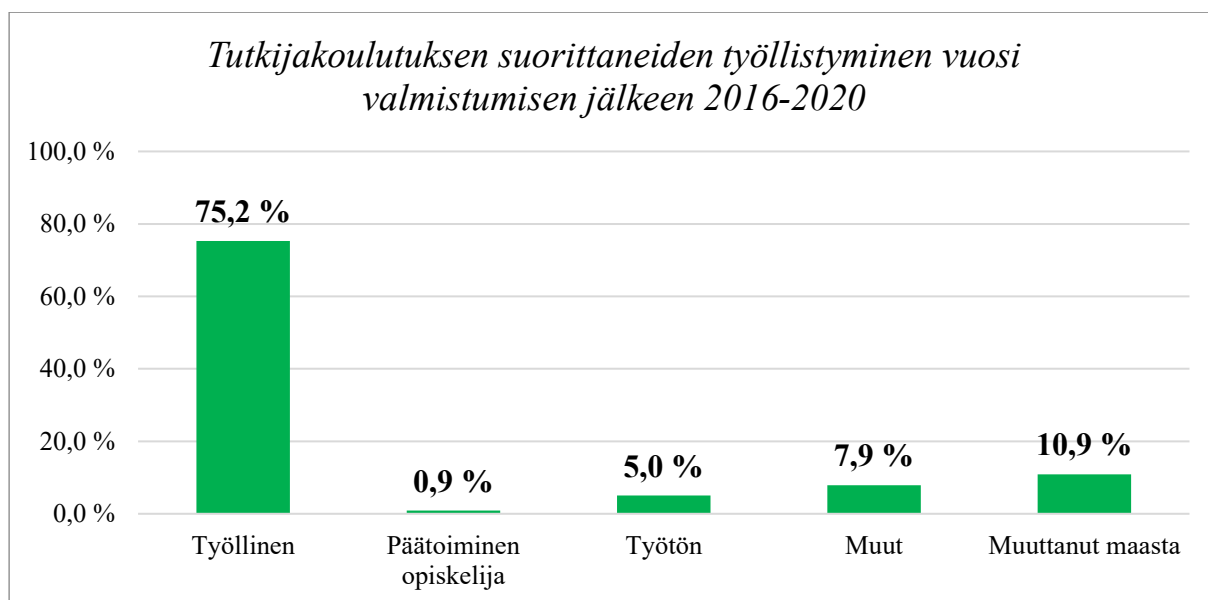
Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 82,4 prosenttia oli työllisiä, 6,0 prosenttia työttömiä, 5,1 prosenttia muuttanut maasta, 4,4 prosenttia muussa luokassa ja 2,0 prosenttia päätoimisia opiskelijoita vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (kuvio 1). Terveys- ja hyvinvointi aloilla oli koulutusaloittain verrattuna korkein työllisten osuus (94,2 %) (taulukko 2). Työllisten osuus oli korkea lisäksi kasvatusaloilla (86,4 %), tekniikan aloilla (85,7 %) sekä kauppa, hallinto ja oikeustieteissä (85,0 %). Työttömien osuudet olivat muita aloja korkeammat humanistisilla- ja taidealoilla (12,8 %) ja luonnontieteissä (9,4 %). Ulkomaille muuttaneita oli huomattavasti eniten tietojenkäsittely- ja tietoliikenne aloilla, joissa yli kymmenes (11,9 %) oli päätenyt ulkomaille vuosi valmistumisensa jälkeen.

Tutkijakoulutuksen suorittaneista 75,2 prosenttia oli työllisiä, 10,9 prosenttia muuttanut maasta, 7,9 prosenttia kuului muuhun luokkaan, 5,0 prosenttia työttömiä ja 0,9 prosenttia päätoimisia opiskelijoita vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (kuvio 2). Työllisten osuudet olivat korkeimmat koulutusaloittain verrattuna terveys- ja hyvinvointialoilla (84,1 %) ja yhteiskunnallisilla aloilla (80,9 %) (taulukko 3). Työttömien osuudet olivat korkeimmat humanistisilla- ja taidealoilla (7,0 %) ja luonnontieteissä (6,9 %). Ulkomaille

muuttaneiden osuudet olivat korkeimmat luonnontieteissä (17,9 %), tekniikan- (14,8 %) ja tietojenkäsittely ja tietoliikenne aloilla (14,0 %).

Kuvio 1. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 2. Tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taulukko 2. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	86,4 %	1,5 %	5,0 %	4,4 %	2,8 %
Humanistiset ja taidealat	72,2 %	3,3 %	12,8 %	6,8 %	4,8 %
Yhteiskunnalliset alat	84,6 %	2,0 %	5,7 %	3,9 %	3,8 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	85,0 %	1,6 %	3,8 %	3,7 %	5,9 %
Luonnontieteet	74,8 %	3,2 %	9,4 %	5,2 %	7,4 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	77,0 %	1,3 %	3,9 %	6,0 %	11,9 %
Tekniikan alat	85,7 %	1,3 %	4,0 %	3,4 %	5,6 %
Maa- ja metsätalousalat	83,2 %	1,7 %	5,7 %	5,3 %	4,2 %
Terveys- ja hyvinvointialat	94,2 %	1,5 %	1,6 %	1,7 %	0,9 %
Palvelualat	83,3 %	1,2 %	5,6 %	3,4 %	6,5 %

Taulukko 3. Tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

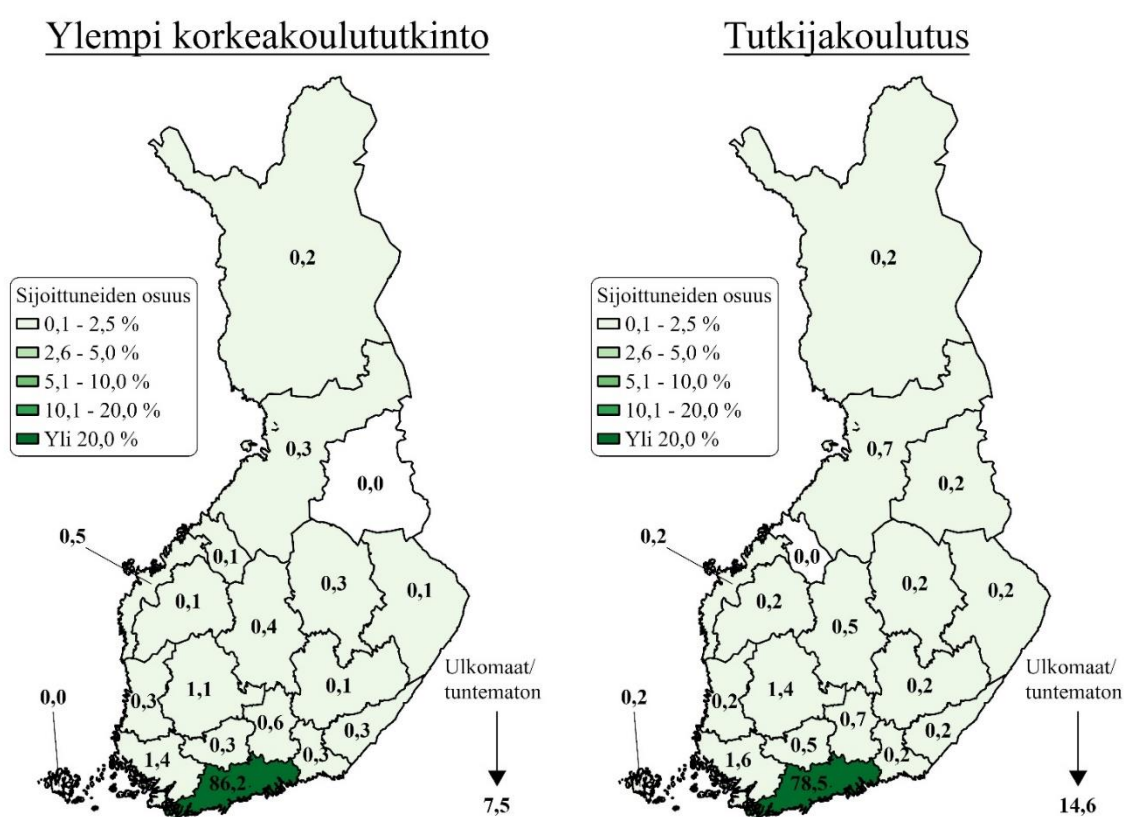
	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	77,3 %	1,4 %	5,0 %	12,1 %	4,3 %
Humanistiset ja taidealat	76,9 %	1,2 %	7,0 %	9,7 %	5,2 %
Yhteiskunnalliset alat	80,9 %	1,2 %	5,2 %	5,8 %	6,7 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	77,3 %	1,5 %	4,9 %	8,4 %	7,9 %
Luonnontieteet	64,0 %	1,0 %	6,9 %	10,1 %	17,9 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	72,9 %	0,4 %	4,8 %	7,9 %	14,0 %
Tekniikan alat	72,0 %	0,9 %	5,4 %	7,0 %	14,8 %
Maa- ja metsätalousalat	69,9 %	1,9 %	4,9 %	9,7 %	12,6 %
Terveys- ja hyvinvointialat	84,1 %	0,5 %	2,1 %	5,4 %	8,0 %
Palvelualat	72,2 %	0,0 %	5,6 %	11,1 %	11,1 %

5.1 Etelä-Suomen yliopistot

5.1.1 Aalto-yliopisto

Aalto-yliopiston päätoimipaikka sijaitsee Espoossa. Aalto-yliopisto perustettiin Helsingin kauppakorkeakoulun, Taideteollisen korkeakoulun ja Teknillisen korkeakoulun yhdistyessä vuonna 2010. Aalto-yliopistossa on viisi koulutusala, jotka ovat humanistiset ja taidealat, yhteiskunnalliset alat, kauppa, hallinto ja oikeustieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan alat.

Aalto-yliopistossa suoritti ylemmän korkeakoulututkinnon 9 303 henkilöä ja tutkijakoulutuksen 1 314 henkilöä vuosien 2016–2020 aikana. Ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneet sijoituivat alueellisesti pääosin koulutusmaakuntaansa eli Uudellemaalle vuosi valmistumisensa jälkeen (kuva 5). Kaikista ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista henkilöistä 86,2 prosenttia jäi Uudellemaalle, 7,5 prosenttia lähti ulkomaille ja 1,4 prosenttia päätyi Varsinais-Suomeen vuosien 2016–2020 aikana. Tutkijakoulutuksen suorittaneista 78,5 prosenttia jäi Uudellemaalle, 14,6 prosenttia hakeutui ulkomaille ja 1,6 prosenttia päätyi Varsinais-Suomeen.

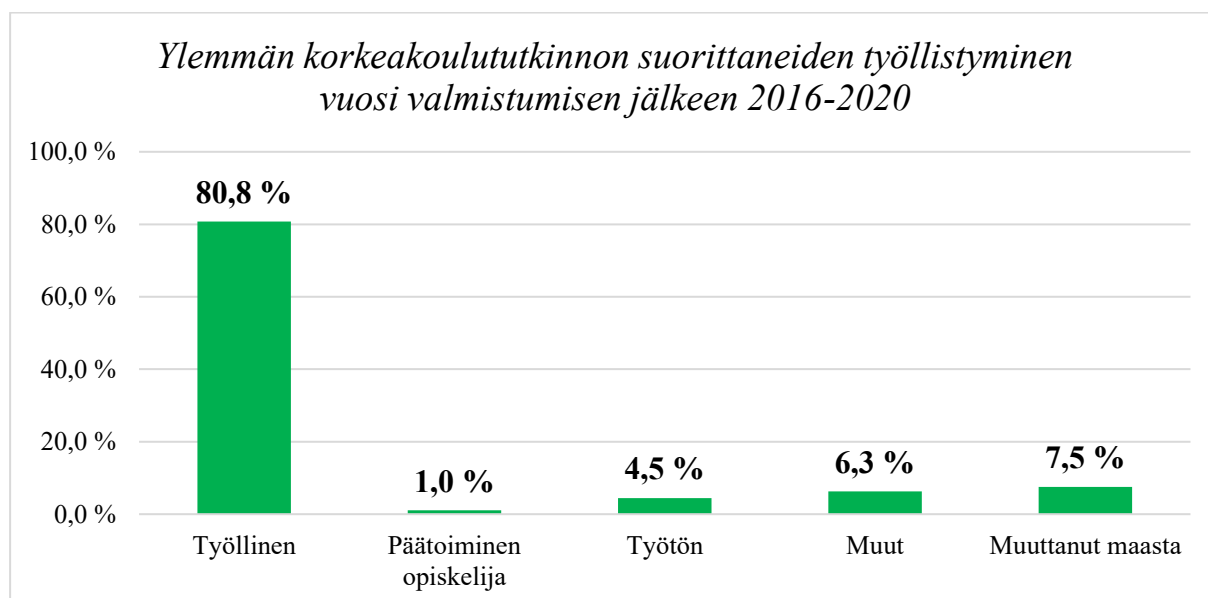

Kuva 5. Aalto-yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

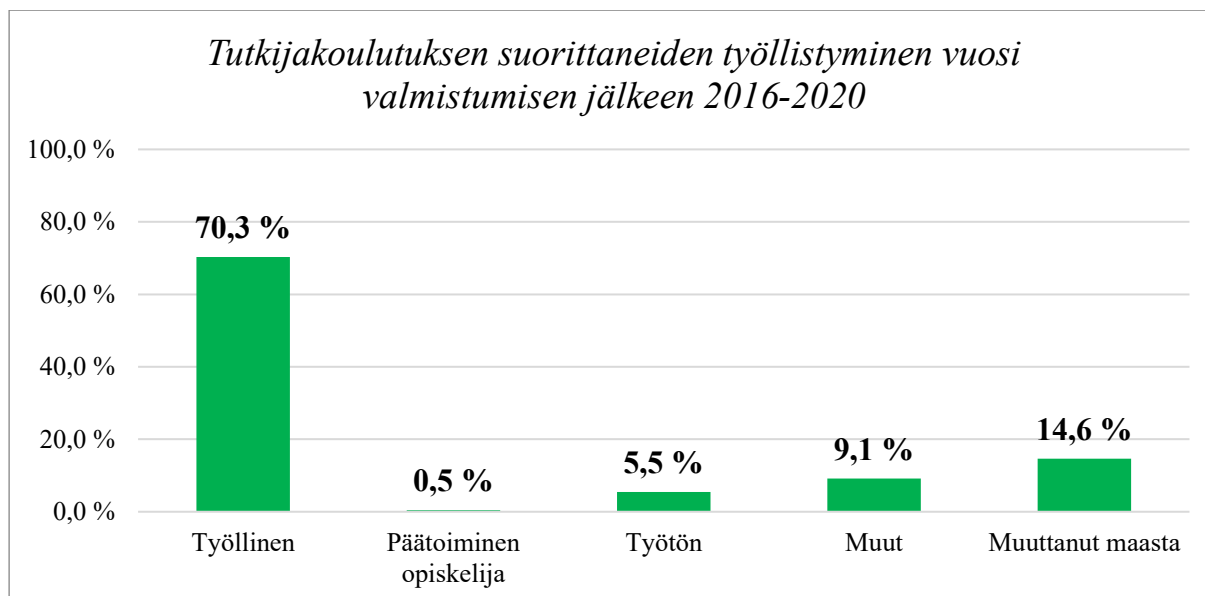
Aalto-yliopistossa vuosien 2016–2020 aikana ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 80,8 prosenttia oli työllisiä ja 4,5 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 3). Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 7,5 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle, 6,3 prosenttia oli muussa luokassa ja 1,0 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloja verrattaessa työllisyys oli korkeinta tekniikan- ja yhteiskunnallisilla aloilla ja merkittävästi muita alhaisempaa humanistisilla- ja taidealoilla (taulukko 4). Työttömien osuus valmistuneista

oli myös humanistisilla- ja taidealoilla korkeampaa kuin muilla Aalto-yliopiston koulutusaloilla. Ulkomaille hakeuduttiin eniten tietojenkäsittely ja tietoliikenne aloilta.

Tutkijakoulutuksen vuosien 2016–2020 aikana suorittaneista 70,3 prosenttia oli työllisiä ja 5,5 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 4). Valmistuneista Suomen ulkopuolelle muutti 14,6 prosenttia, 9,1 prosenttia oli muussa luokassa ja 0,5 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain tarkasteltuna yhteiskunnallisilla aloilla työllistyminen oli selkeästi korkeinta (taulukko 5). Työttömien osuus oli korkeinta humanistisilla- ja taidealoilla sekä kauppa, hallinto ja oikeustieteissä. Maasta muuttaneiden osuudet olivat kaikilla aloilla korkeita paitsi humanistisilla- ja taidealoilla. Korkeimmat osuudet olivat kuitenkin tekniikan-, tietojenkäsittely ja tietoliikenne- sekä yhteiskunnallisilla aloilla.

Kuvio 3. Aalto-yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 4. Aalto-yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taulukko 4. Aalto-yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Humanistiset ja taidealat	63,4 %	1,6 %	12,7 %	15,3 %	6,9 %
Yhteiskunnalliset alat	85,4 %	2,1 %	4,2 %	4,2 %	4,2 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	82,5 %	1,3 %	3,5 %	5,1 %	7,6 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	75,3 %	0,6 %	2,6 %	8,3 %	13,2 %
Tekniikan alat	86,7 %	0,9 %	3,0 %	3,7 %	5,8 %

Taulukko 5. Aalto-yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

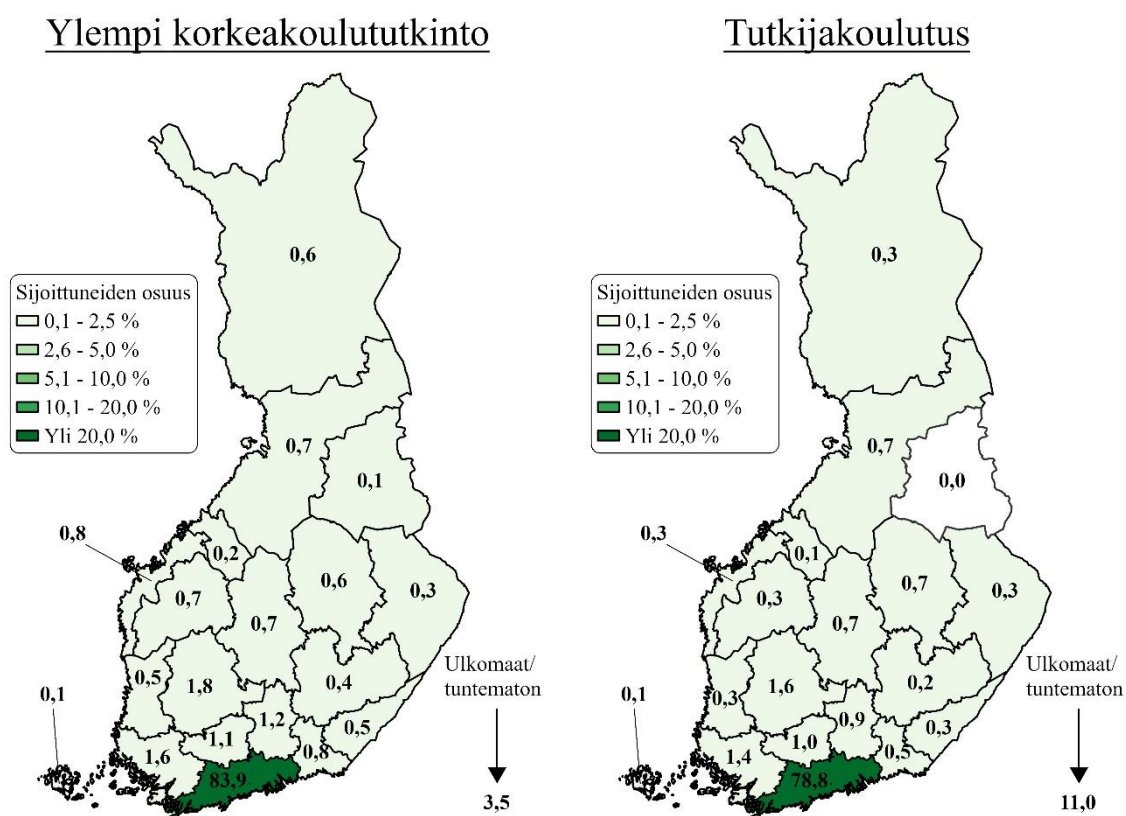
Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Humanistiset ja taidealat	77,3 %	0,0 %	9,1 %	9,1 %	4,5 %
Yhteiskunnalliset alat	85,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	14,3 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	68,6 %	0,0 %	8,6 %	11,4 %	11,4 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	67,7 %	1,5 %	6,2 %	9,2 %	15,4 %
Tekniikan alat	70,1 %	0,6 %	4,9 %	8,8 %	15,6 %

5.1.2 Helsingin yliopisto

Helsingin yliopisto on perustettu vuonna 1640 ja sen päätoimipisteet sijaitsevat Helsingissä. Helsingin yliopistossa on kahdeksan koulutusalaa: kasvatusalat, humanistiset ja taidealat,

yhteiskunnalliset alat, kauppa, hallinto ja oikeustieteet, luonnontieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne alat, maa- ja metsätalousalat sekä terveys- ja hyvinvointialat.

Helsingin yliopistossa suoritti ylemmän korkeakoulututkinnon 12 900 henkilöä ja tutkijakoulutuksen 2 577 henkilöä vuosien 2016–2020 aikana. Suurin osa valmistuneista jäi Uudellemaalle vuosi valmistumisensa jälkeen (kuva 6). Muihin maakuntiin valmistuneiden suuntaaminen jäi erittäin alhaiseksi. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista sijoittui 83,9 prosenttia Uudellemaalle, 3,5 prosenttia ulkomaille ja 1,8 prosenttia Pirkanmaalle vuosien 2016–2020 aikana. Tutkijakoulutuksen suorittaneista Uudellemaalle jäi 78,8 prosenttia, ulkomaille hakeutui 11,0 prosenttia ja Pirkanmaalle 1,6 prosenttia.

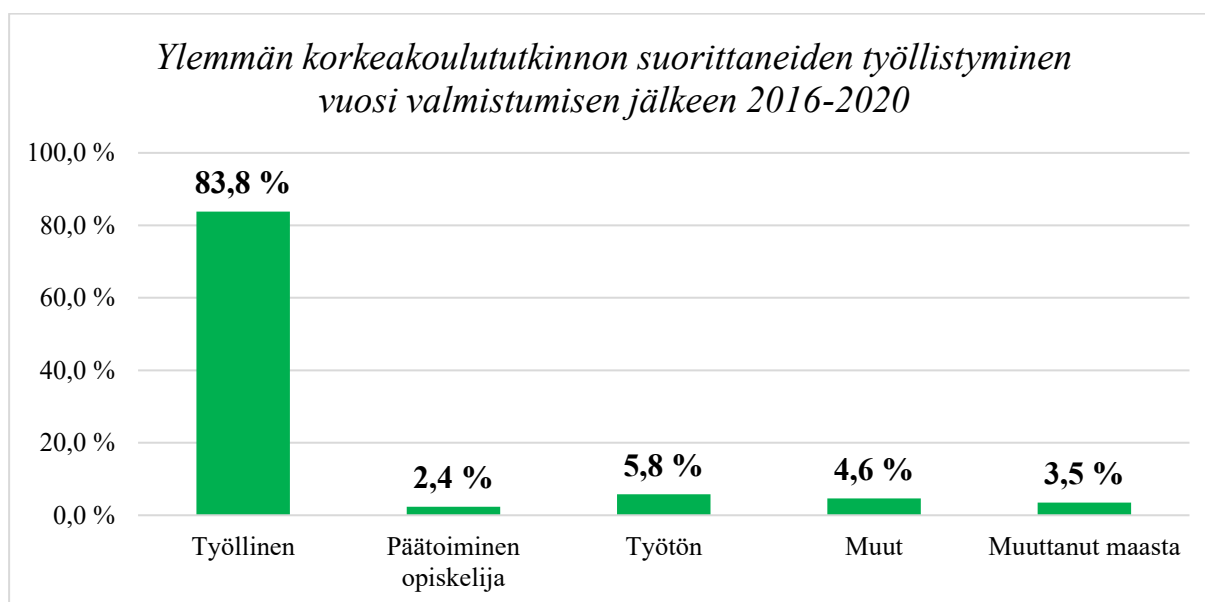

Kuva 6. Helsingin yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

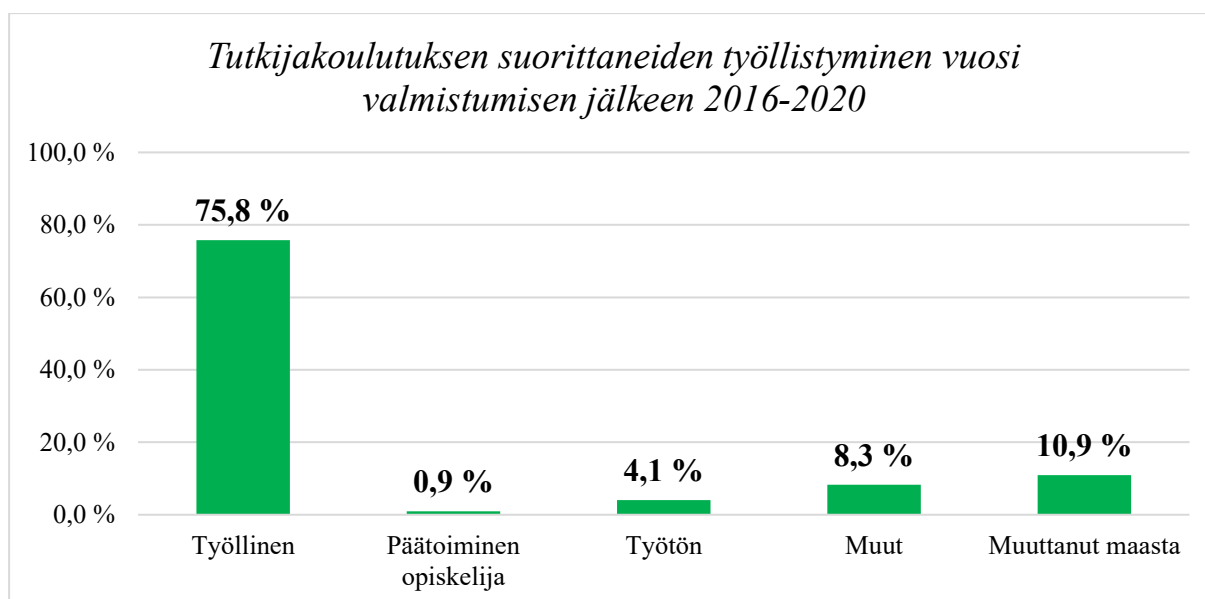
Helsingin yliopistossa vuosien 2016–2020 aikana ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 83,8 prosenttia oli työllisiä ja 5,8 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 5). Näiden lisäksi 4,6 prosenttia oli muussa luokassa, 3,5 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle ja 2,4 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain vertailtuna työllistymisosuus oli korkein terveys- ja hyvinvointi aloilla, kasvatusaloilla sekä

kauppa, hallinto ja oikeustieteissä, joissa kaikissa työllistymisprosentti oli vuosi valmistumisen jälkeen yli 90,0 prosenttia (taulukko 6). Alhaisin työllistymisprosentti oli humanistisilla- ja taidealoilla, joissa työttömien osuus ylitti ainoana koulutusalan yli 10 prosenttia. Suomen ulkopuolelle muuttaneiden osuus oli korkeinta tietojenkäsittely ja tietoliikenne- ja luonnontieteen aloilla.

Tutkijakoulutuksen vuosien 2016–2020 aikana suorittaneista 75,8 prosenttia oli työllisiä ja 4,1 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuviot 6). Valmistuneista Suomen ulkopuolelle muutti 10,9 prosenttia, 8,3 prosenttia oli muussa luokassa ja 0,9 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain vertailtuna työllisyys oli korkeinta kauppa, hallinto ja oikeustieteissä sekä yhteiskunnallisilla aloilla (taulukko 7). Työttömien osuudet olivat taas korkeimmat humanistisilla- ja taidealoilla sekä maa- ja metsätalousaloilla. Suomen ulkopuolelle muuttaneiden osuudet olivat korkeimmat luonnontieteen aloilla, joissa osuudet olivat lähes kaksi kertaa suuremmat kuin millään muulla koulutusallalla. Maa- ja metsätalousaloilla sekä terveys- ja hyvinvointialoilla osuudet olivat myös muita aloja hieman korkeammat.

Kuvio 5. Helsingin yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 6. Helsingin yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taulukko 6. Helsingin yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	91,6 %	1,3 %	3,4 %	2,5 %	1,3 %
Humanistiset ja taidealat	77,3 %	3,3 %	10,1 %	5,5 %	3,6 %
Yhteiskunnalliset alat	84,2 %	2,0 %	4,9 %	5,4 %	3,4 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	90,2 %	2,2 %	2,2 %	2,6 %	2,8 %
Luonnontieteet	77,6 %	3,0 %	7,5 %	5,7 %	6,3 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	79,6 %	0,9 %	1,8 %	9,7 %	8,0 %
Maa- ja metsätalousalat	84,0 %	1,7 %	5,9 %	5,5 %	3,0 %
Terveys- ja hyvinvointialat	95,6 %	2,1 %	0,6 %	0,6 %	1,2 %

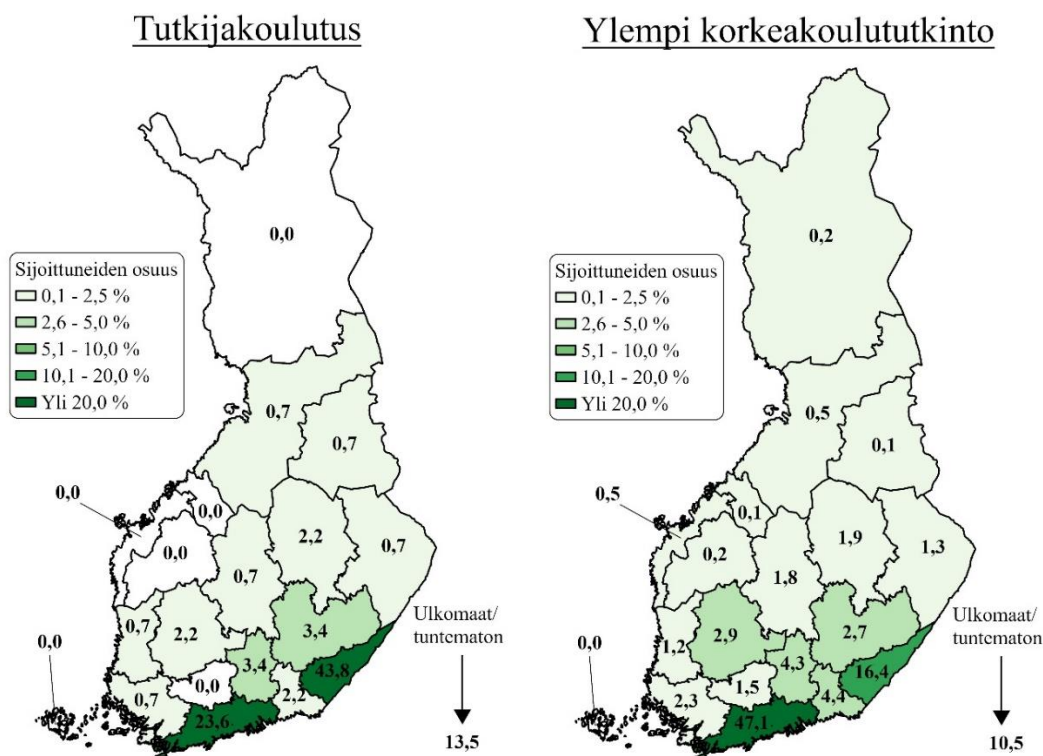
Taulukko 7. Helsingin yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	78,6 %	2,4 %	4,8 %	9,5 %	4,8 %
Humanistiset ja taidealat	79,7 %	0,8 %	5,9 %	8,5 %	5,1 %
Yhteiskunnalliset alat	82,0 %	1,8 %	3,6 %	5,4 %	7,2 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	85,0 %	2,5 %	2,5 %	7,5 %	2,5 %
Luonnontieteet	65,1 %	0,5 %	4,2 %	9,8 %	20,5 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	76,9 %	0,0 %	0,0 %	15,4 %	7,7 %
Maa- ja metsätalousalat	72,4 %	2,3 %	5,7 %	9,2 %	10,3 %
Terveys- ja hyvinvointialat	79,8 %	0,4 %	2,6 %	7,3 %	9,9 %

5.1.3 Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto

Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto perustettiin vuonna 2018 Saimaan ammattikorkeakoulun ja Lahden ammattikorkeakoulun yhdistyessä Lappeenrannan teknilliseen yliopistoon. Yliopiston päätoimipisteet sijaitsevat Lappeenrannassa ja Lahdessa. Lappeenrannan-Lahden yliopistossa on kolme koulutusala, jotka ovat kauppa, hallinto ja oikeustieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan alat.

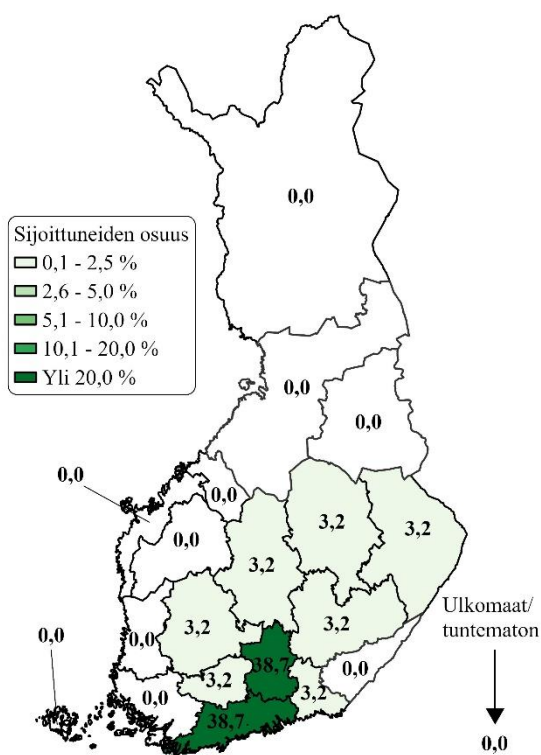
Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa suoritti ylemmän korkeakoulututkinnon yhteensä 3 189 henkilöä ja tutkijakoulutuksen 263 henkilöä vuosien 2016–2020 aikana. Lappeenrannan toimipisteessä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 47,1 prosenttia sijoittui Uudellemaalle, 16,4 prosenttia Etelä-Karjalaan ja 10,5 prosenttia ulkomaille vuosi valmistumisen jälkeen (kuva 7). Näiden lisäksi 4,4 prosenttia sijoittui Kymenlaaksoon, 4,3 prosenttia Päijät-Hämeeseen, 2,9 prosenttia Pirkanmaalle ja 2,7 prosenttia Etelä-Savoon. Tutkijakoulutuksen suorittaneista suurin osa eli 43,8 prosenttia jäi Etelä-Karjalaan. Uudellemaalle päätyi 23,6 prosenttia, ulkomaille 13,5 prosenttia ja Etelä-Savoon sekä Päijät-Hämeeseen päätyi molempiin 3,4 prosenttia tutkijakoulutuksen suorittaneista.

Kuva 7. Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Lahden toimipisteessä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista lähes kaikki päätyivät joko Päijät-Hämeeseen tai Uudellemaalle vuosien 2016–2020 aikana (kuva 8). Molempiin maakuntiin päätyi 38,7 prosenttia valmistuneista eli yhteensä 77,4 prosenttia vuosi valmistumisen jälkeen. Muihin maakuntiin päätyi ainoastaan yksittäisiä henkilöitä tai ei ollenkaan tarkastelujakson aikana. Lahden toimipisteessä ei suorittanut yhtään henkilöä tutkijakoulutusta vuosien 2016–2020 aikana.

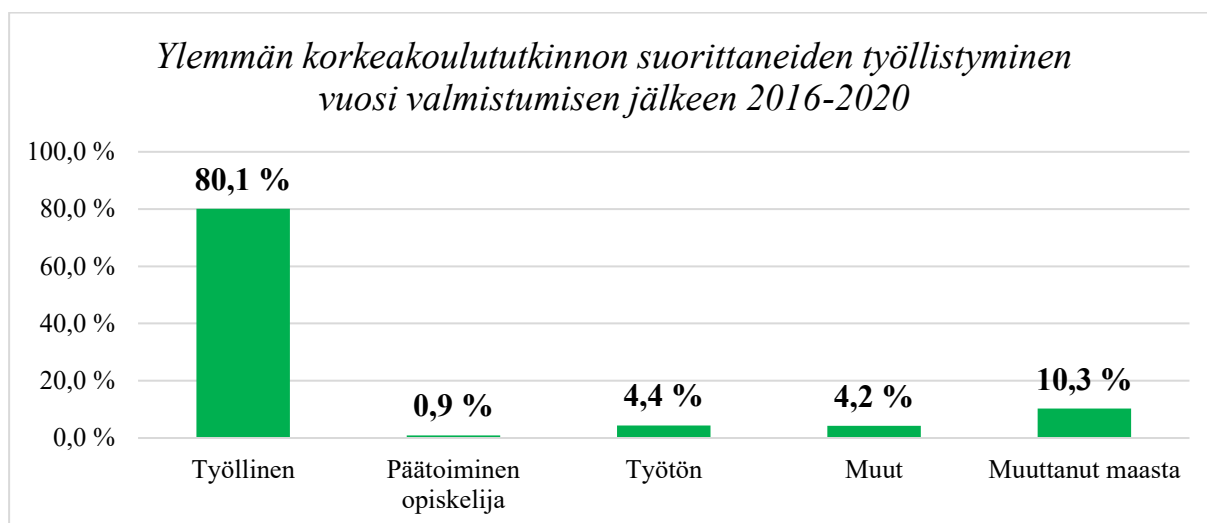
Ylempi korkeakoulututkinto

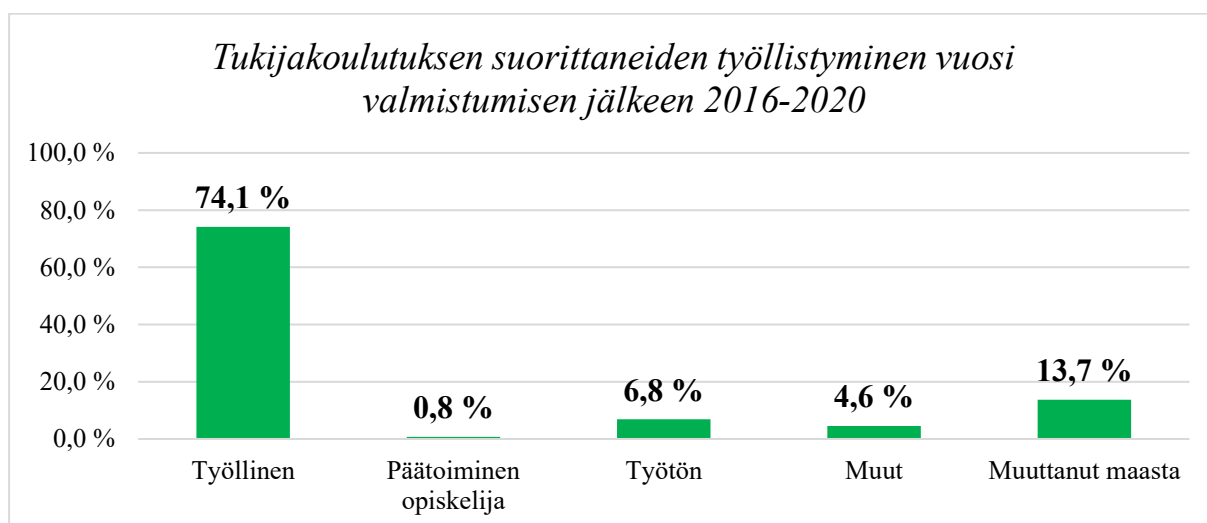
Kuva 8. Lahden teknillisessä yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa vuosien 2016–2020 aikana ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 80,1 prosenttia oli työllisiä ja 4,4 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 7). Näiden lisäksi 10,3 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle, 4,2 prosenttia oli muussa luokassa ja 0,9 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Työllistyminen oli koulutusaloittain tarkasteltuna korkeinta kauppaa, hallinto ja oikeustieteissä sekä alhaisinta tietojenkäsittely- ja tietoliikenne aloilla (taulukko 8). Jälkimmäisen koulutusalan alhaista työllistymisosuutta selittää pitkälti valmistuneiden alhainen määrä sekä muutot ulkomaille.

Tutkijakoulutuksen vuosien 2016–2020 aikana suorittaneista 74,1 prosenttia oli työllisiä ja 6,8 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 8). Valmistuneista Suomen ulkopuolelle muutti 13,7 prosenttia, muussa luokassa oli 4,6 prosenttia ja päätoimisia opiskelijoita oli 0,8 prosenttia. Tekniikan alojen ja kauppa, hallinto ja oikeustieteiden työllistyneiden osuudet olivat samaa luokkaa (taulukko 9). Työttömien osuudet olivat sen sijaan korkeammat kauppa, hallinto ja oikeustieteissä. Tekniikan aloilla Suomen ulkopuolelle muuttaneiden osuudet olivat selkeästi korkeammat kuin kauppa, hallinto ja oikeustieteissä.

Kuvio 7. Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 8. Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taulukko 8. Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	86,3 %	0,6 %	3,9 %	3,3 %	6,0 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	60,0 %	0,7 %	0,7 %	6,7 %	32,0 %
Tekniikan alat	79,4 %	1,1 %	4,9 %	4,4 %	10,1 %

Taulukko 9. Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	72,7 %	0,0 %	9,1 %	9,1 %	9,1 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	*	*	*	*	*
Tekniikan alat	73,0 %	1,4 %	6,8 %	4,1 %	14,9 %

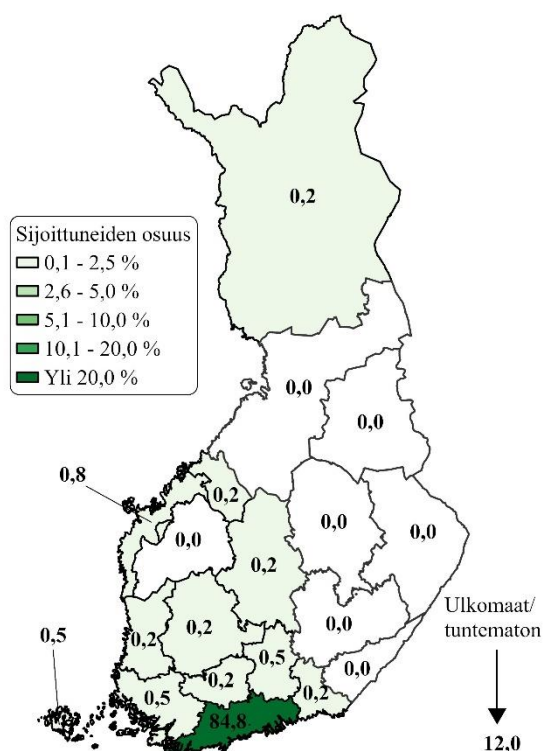
(*Alle 20 valmistunutta)

5.1.4 Svenska handelshögskolan

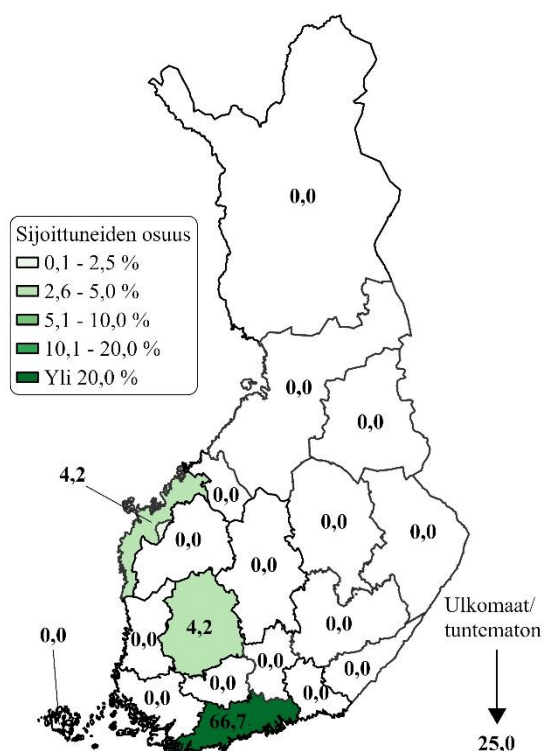
Svenska Handelshögskolan on ruotsinkielinen yliopisto, jolla on Helsingissä ja Vaasassa sijaitsevat päätoimipisteet. Helsingin toimipiste perustettiin vuonna 1909 ja Vaasan toimipiste vuonna 1980. Svenska handelshögskolanissa voi opiskella yhteiskunnallisia aloja sekä kauppa, hallinto ja oikeustieteitä.

Svenska Handelshögskolan yliopistossa suoritti ylemmän korkeakoulututkinnon 1 482 henkilöä ja tutkijakoulutuksen 55 henkilöä vuosien 2016–2020 aikana. Uudenmaan yksikössä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista lähes kaikki jäivät asumaan Uudellemaalle tai suuntasivat ulkomaille (kuva 9). Uudellemaalle jäi 84,8 prosenttia valmistuneista ja ulkomaille suuntasi 12,0 prosenttia vuosi valmistumisen jälkeen. Tutkijakoulutuksen suorittaneissa jakauma oli samankaltainen: Uudellemaalle jäi 66,7 prosenttia valmistuneista ja ulkomaille suuntasi 25,0 prosenttia. Muihin maakuntiin valmistuneita ei suuntautunut tai jos suuntasi ne olivat vain yksittäisiä henkilöitä.

Ylempi korkeakoulututkinto

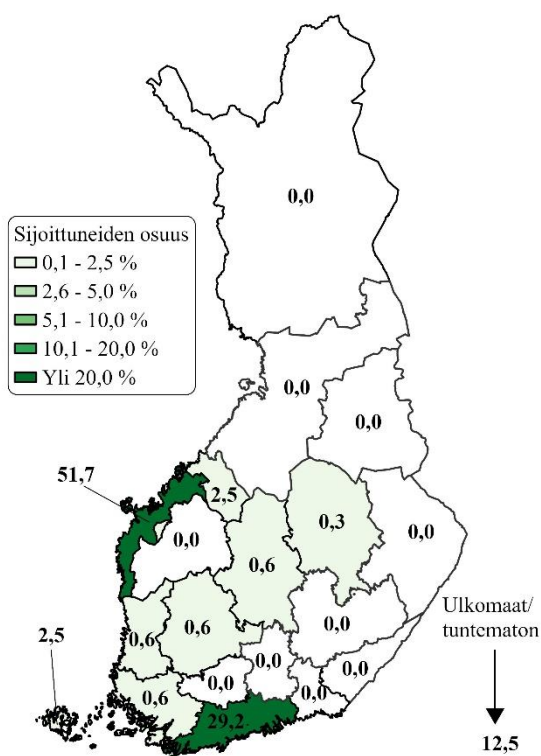
Tutkijakoulutus

Kuva 9. Svenska Handelshögskolan Uudenmaan yksikössä ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Svenska handelshögskolanin Pohjanmaan yksikössä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 51,7 prosenttia sijoittui Pohjanmaalle, 29,2 prosenttia Uudellemaalle ja 12,5 prosenttia ulkomaille vuosi valmistumisen jälkeen (kuva 10). Näiden lisäksi Ahvenanmaalle ja Keski-Pohjanmaalle sijoittui molempiin 2,5 prosenttia valmistuneista. Muihin maakuntiin valmistuneita ei sijoittunut tai ne olivat ainoastaan yksittäisiä henkilöitä. Tutkijakoulutuksen suoritti Pohjanmaan yksikössä ainoastaan 12 henkilöä vuosien 2016–2020 aikana, jonka vuoksi tuloksia ei oteta huomioon tarkastelussa.

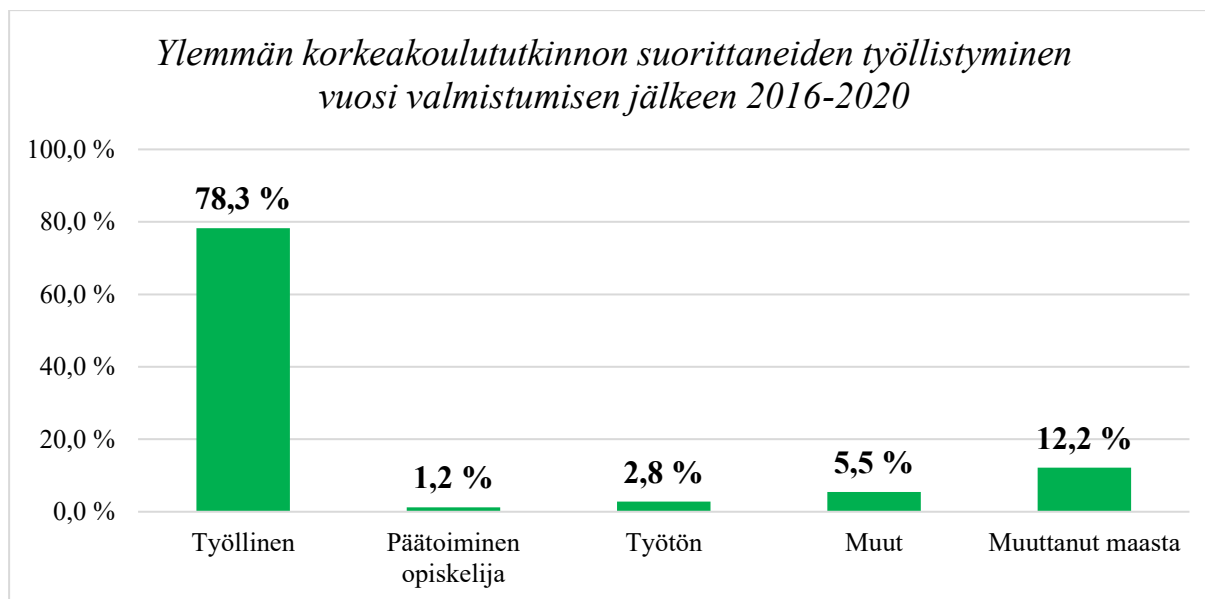
Ylempi korkeakoulututkinto

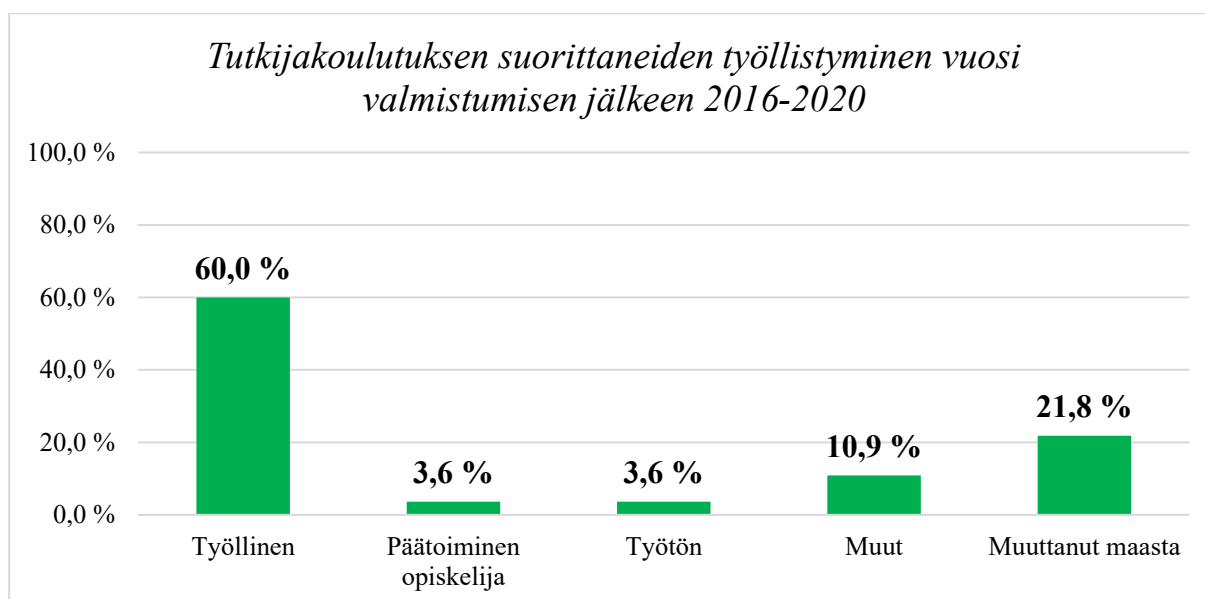
Kuva 10. Svenska Handelshögskolan Pohjanmaan yksikössä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Svenska handelshögskolanissa vuosien 2016–2020 aikana ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 78,3 prosenttia oli työllisiä ja 2,8 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 9). Näiden lisäksi 12,2 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle, 5,5 prosenttia oli muussa luokassa ja 1,2 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain tarkasteltuna työllisten osuus oli korkeampi kauppa, hallinto ja oikeustieteissä kuin yhteiskunnallisilla aloilla (taulukko 10). Työttömien osuudessa ero ei ollut yhtä merkittävä, mutta ulkomaille muuttaneiden osuus oli yhteiskunnallisilla aloilla hieman korkeampi.

Tutkijakoulutuksen vuosien 2016–2020 aikana suorittaneista 60,0 prosenttia oli työllisiä ja 3,6 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 10). Valmistuneista Suomen ulkopuolelle muutti 21,8 prosenttia, 10,9 prosenttia oli muussa luokassa ja 3,6 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain tarkasteltuna ainoastaan kauppa, hallinto ja oikeustieteistä valmistui yli 20 henkilöä tarkastelujakson aikana (taulukko 11). Heistä 61,2 prosenttia työllistyi, mutta jopa 18,4 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle. Kaikista valmistuneista 4,1 prosenttia olivat työttömiä vuosi valmistumisensa jälkeen.

Kuvio 9. Svenska Handelshögskolan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 10. Svenska Handelshögskolan tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taulukko 10. Svenska Handelshögskolan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Yhteiskunnalliset alat	70,4 %	3,7 %	3,7 %	7,4 %	14,8 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	78,5 %	1,1 %	3,0 %	5,4 %	12,0 %

Taulukko 11. Svenska Handelshögskolan tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

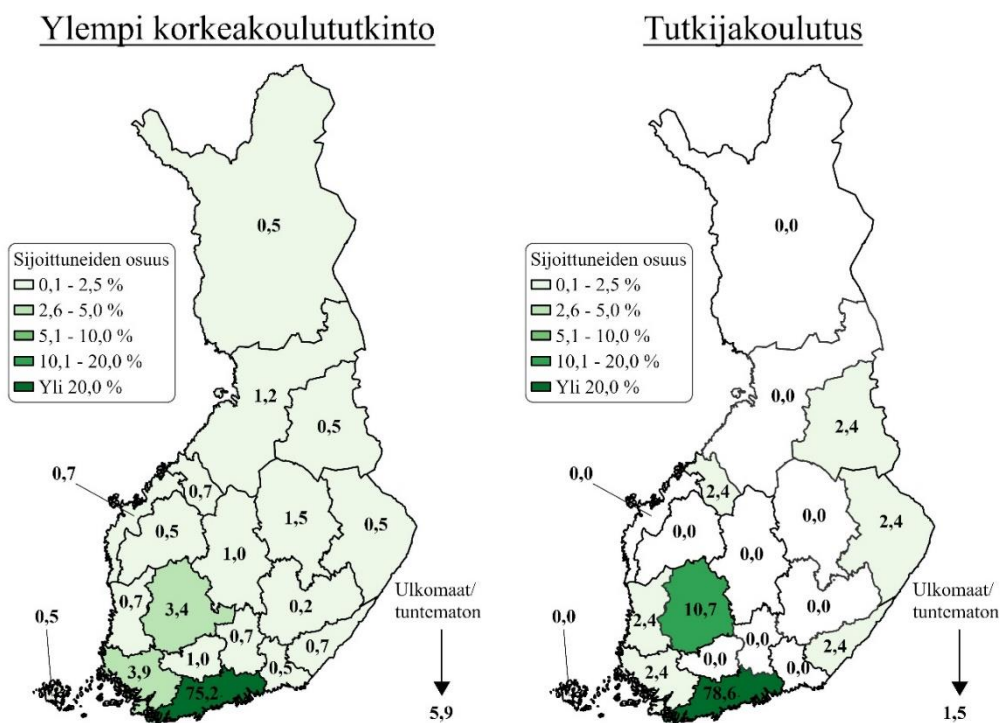
Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Yhteiskunnalliset alat	*	*	*	*	*
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	61,2 %	4,1 %	4,1 %	12,2 %	18,4 %

(*Alle 20 valmistunutta)

5.1.5 Taideyliopisto

Taideyliopisto perustettiin vuonna 2013 ja se muodostuu Kuvataideakatemiasta, Sibelius-Akatemiasta ja Teatterikorkeakoulusta. Taideyliopiston päätoimipiste sijaitsee Helsingissä. Koulutusaloja on vain yksi eli humanistiset ja taidealat.

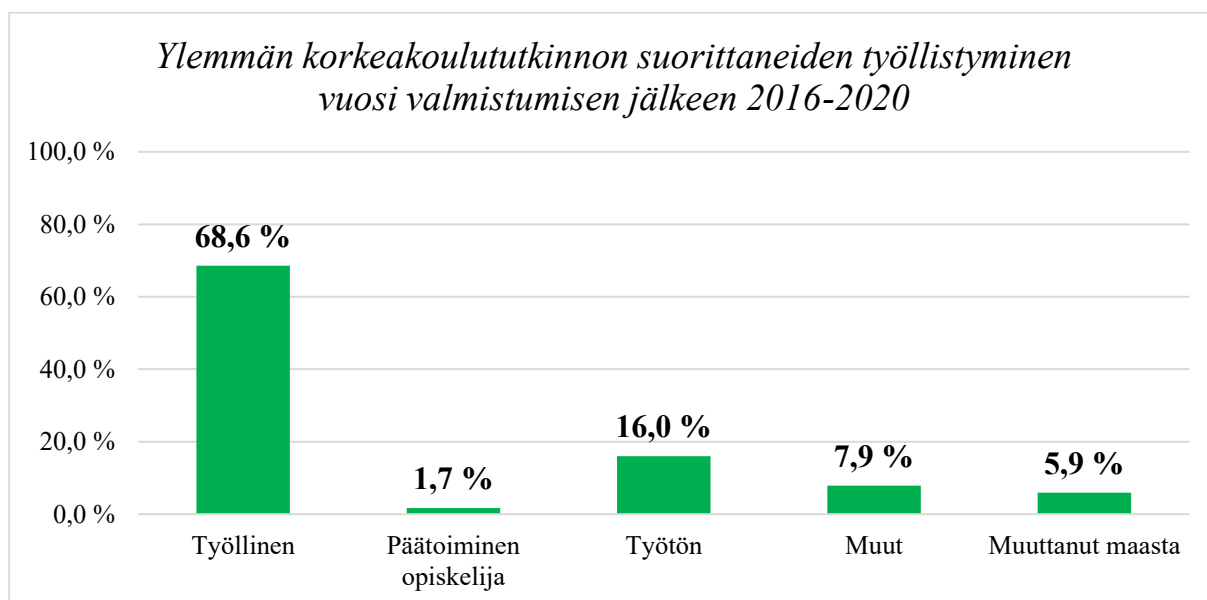
Taideyliopistossa suoritti ylemmän korkeakoulututkinnon 1 221 henkilöä ja tutkijakoulutuksen 84 henkilöä vuosien 2016–2020 aikana. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista sijoittui Uudellemaalle 75,2 prosenttia, ulkomaille 5,9 prosenttia ja Varsinais-Suomeen 3,9 prosenttia vuosi valmistumisen jälkeen (kuva 11). Tutkijakoulutuksesta merkittäviä määriä sijoittui ainoastaan Uudellemaalle 78,6 prosenttia ja Pirkanmaalle 10,7 prosenttia. Muihin maakuntiin sijoittui ainoastaan muutamia henkilöitä.

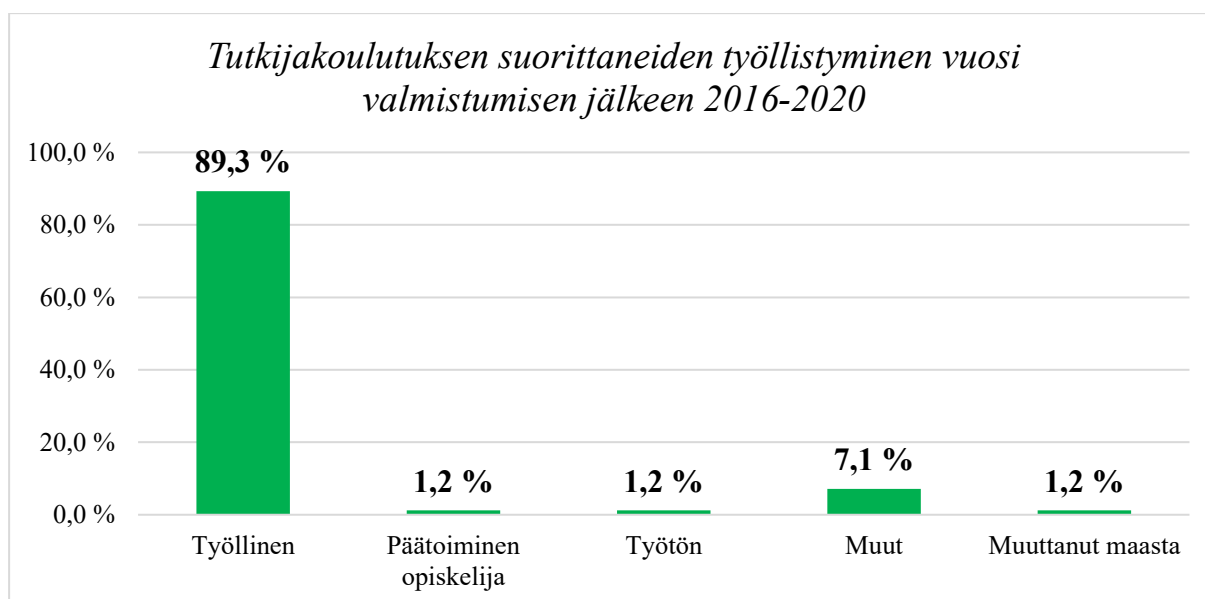
Kuva 11. Taideyliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taideyliopistossa vuosien 2016–2020 aikana ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 68,6 prosenttia oli työllisiä ja 16,0 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 11). Näiden lisäksi 7,9 prosenttia oli muussa luokassa, 5,9 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle ja 1,7 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Humanistiset ja taidealat ovat Taideyliopiston ainoa pääkoulutusala (taulukko 12).

Tutkijakoulutuksen vuosien 2016–2020 aikana suorittaneista 89,3 prosenttia oli työllisiä ja 1,2 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 12). Valmistuneista muussa luokassa oli 7,1 prosenttia, Suomen ulkopuolelle muutti 1,2 prosenttia ja päätoimisia opiskelijoita oli 1,2 prosenttia. Taideyliopistossa ei ole muita pääkoulutusaloja kuin humanistiset- ja taidealat (taulukko 13).

Kuvio 11. Taideyliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 12. Taideyliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taulukko 12. Taideyliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Humanistiset ja taidealat	68,6 %	1,7 %	16,0 %	7,9 %	5,9 %

Taulukko 13. Taideyliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Humanistiset ja taidealat	89,3 %	1,2 %	1,2 %	7,1 %	1,2 %

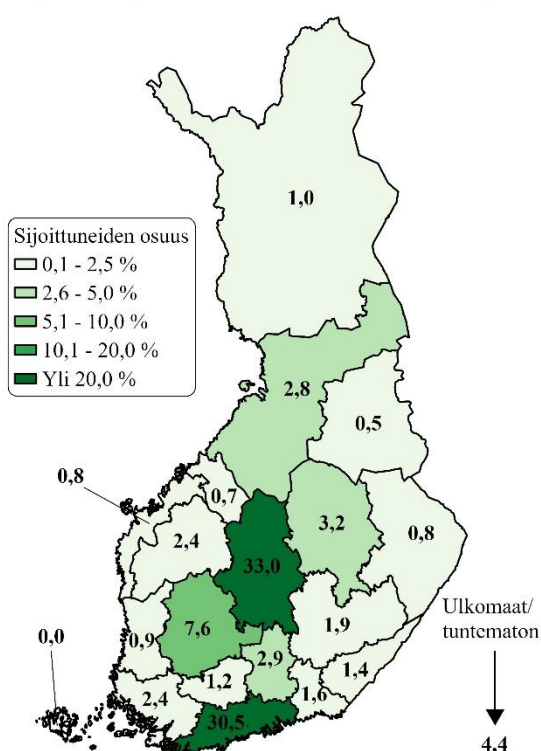
5.2 Länsi-Suomen yliopistot

5.2.1 Jyväskylän yliopisto

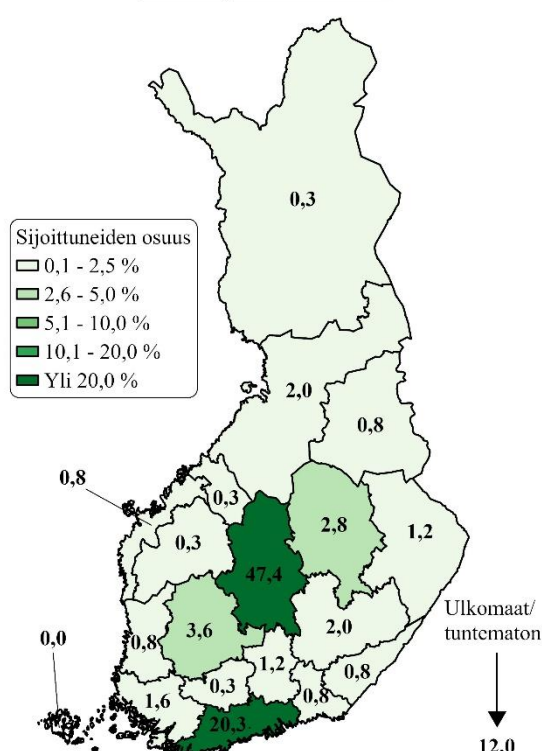
Jyväskylän yliopiston päätoimipiste sijaitsee Jyväskylässä ja se on perustettu vuonna 1863. Jyväskylän yliopistossa on koulutusaloja kahdeksan kappaletta, jotka ovat kasvatusalat, humanistiset ja taidealat, yhteiskunnalliset alat, kauppa, hallinto ja oikeustieteet, luonnontieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne, terveys- ja hyvinvointialat sekä palvelualat.

Jyväskylän yliopistossa suoritti ylemmän korkeakoulututkinnon 6 981 henkilöä ja tutkijakoulutuksen 753 henkilöä vuosien 2016–2020 aikana. Molemmilta koulutusasteilta suurin osa valmistuneista joko jäi Keski-Suomeen tai päätyi Uudellemaalle vuosi valmistumisen jälkeen (kuva 12). Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista sijoittui Keski-Suomeen 33,0 prosenttia, Uudellemaalle 30,5 prosenttia ja Pirkanmaalle 7,6 prosenttia vuosien 2016–2020 aikana. Tutkijakoulutuksen suorittaneista Keski-Suomeen sijoittui 47,4 prosenttia, Uudellemaalle 20,3 prosenttia ja ulkomaille 12,0 prosenttia.

Ylempi korkeakoulututkinto

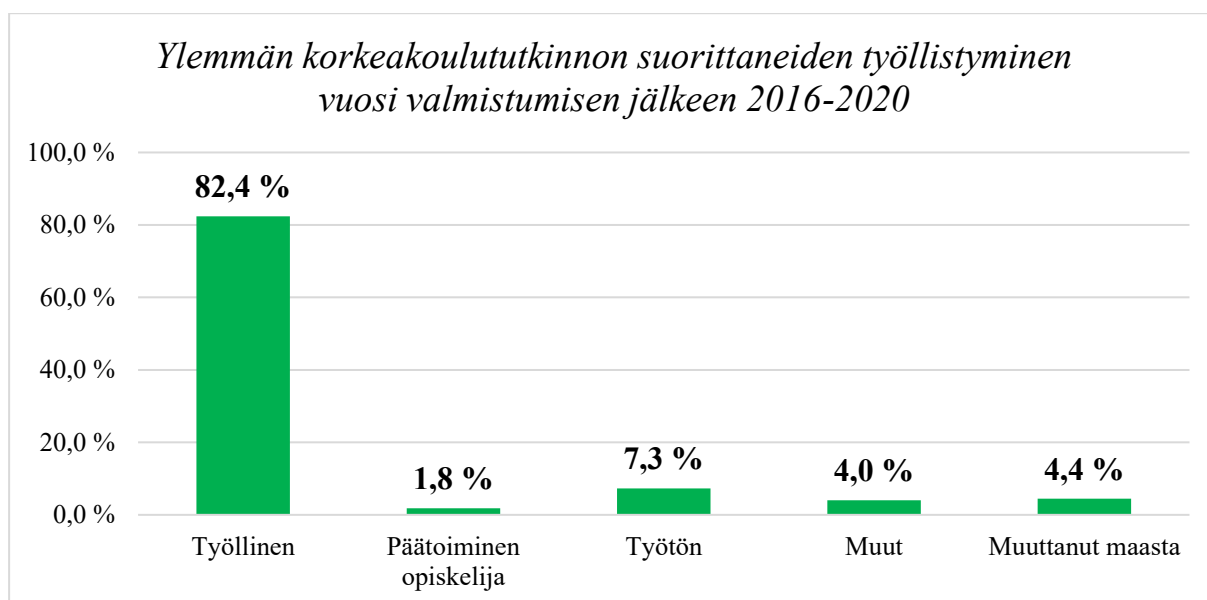
Tutkijakoulutus

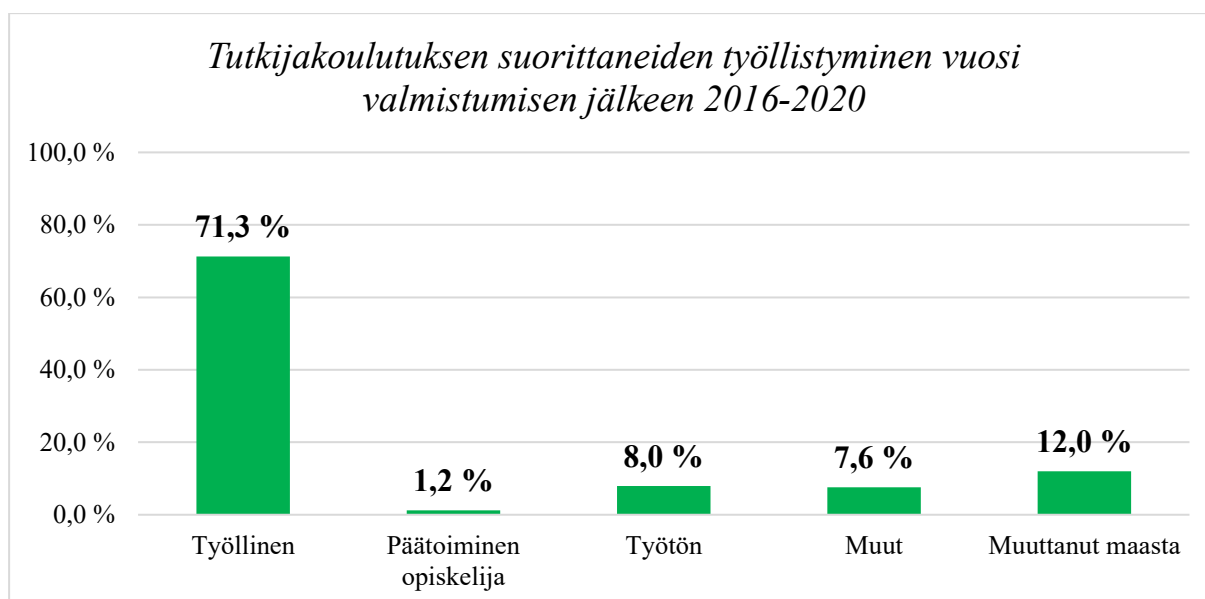
Kuva 12. Jyväskylän yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Jyväskylän yliopistossa vuosien 2016–2020 aikana ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 82,4 prosenttia oli työllisiä ja 7,3 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 13). Näiden lisäksi 4,4 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle, 4,0 prosenttia oli muussa luokassa ja 1,8 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain tarkasteltuna valmistuneet työllistyivät korkeinten terveys- ja hyvinvointialoilla sekä tietojenkäsittely ja tietoliikenne aloilla (taulukko 14). Työttömien osuus oli sen sijaan korkein humanistisilla- ja taidealoilla. Ulkomaille muuttaneiden osuudet olivat korkeimmat palvelualoilla.

Tutkijakoulutuksen vuosien 2016–2020 aikana suorittaneista 71,3 prosenttia oli työllisiä ja 8,0 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 14). Valmistuneista Suomen ulkopuolelle muutti 12,0 prosenttia, 7,6 prosenttia oli muussa luokassa ja 1,2 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloja vertailtaessa työllistyneiden osuudet olivat muita korkeimmat terveys- ja hyvinvointialoilla (taulukko 15). Lisäksi yhteiskunnallisilla- ja kasvatustieteillä työllistyneiden osuudet olivat hieman muita aloja korkeammat. Työttömien osuudet olivat korkeimmat luonnontieteissä ja tietojenkäsittely ja tietoliikenne aloilla. Humanistisilla- ja taidealoilla sekä palvelualoilla työttömien osuudet olivat myös korkeat. Suomen ulkopuolelle muuttaneiden osuudet olivat erittäin korkeat luonnontieteissä: yli kaksi kertaa suuremmat kuin millään muulla Jyväskylän yliopiston koulutusaloilla.

Kuvio 13. Jyväskylän yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 14. Jyväskylän yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taulukko 14. Jyväskylän yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	85,8 %	0,9 %	3,5 %	5,2 %	4,5 %
Humanistiset ja taidealat	75,1 %	3,6 %	13,3 %	4,7 %	3,4 %
Yhteiskunnalliset alat	84,7 %	1,2 %	5,8 %	3,7 %	4,6 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	85,3 %	2,3 %	4,1 %	3,7 %	4,6 %
Luonnontieteet	77,6 %	1,6 %	11,8 %	3,7 %	5,3 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	88,0 %	1,9 %	5,1 %	1,9 %	3,2 %
Terveys- ja hyvinvointialat	89,8 %	0,8 %	5,1 %	3,4 %	0,8 %
Palvelualat	78,8 %	1,8 %	7,1 %	4,4 %	8,0 %

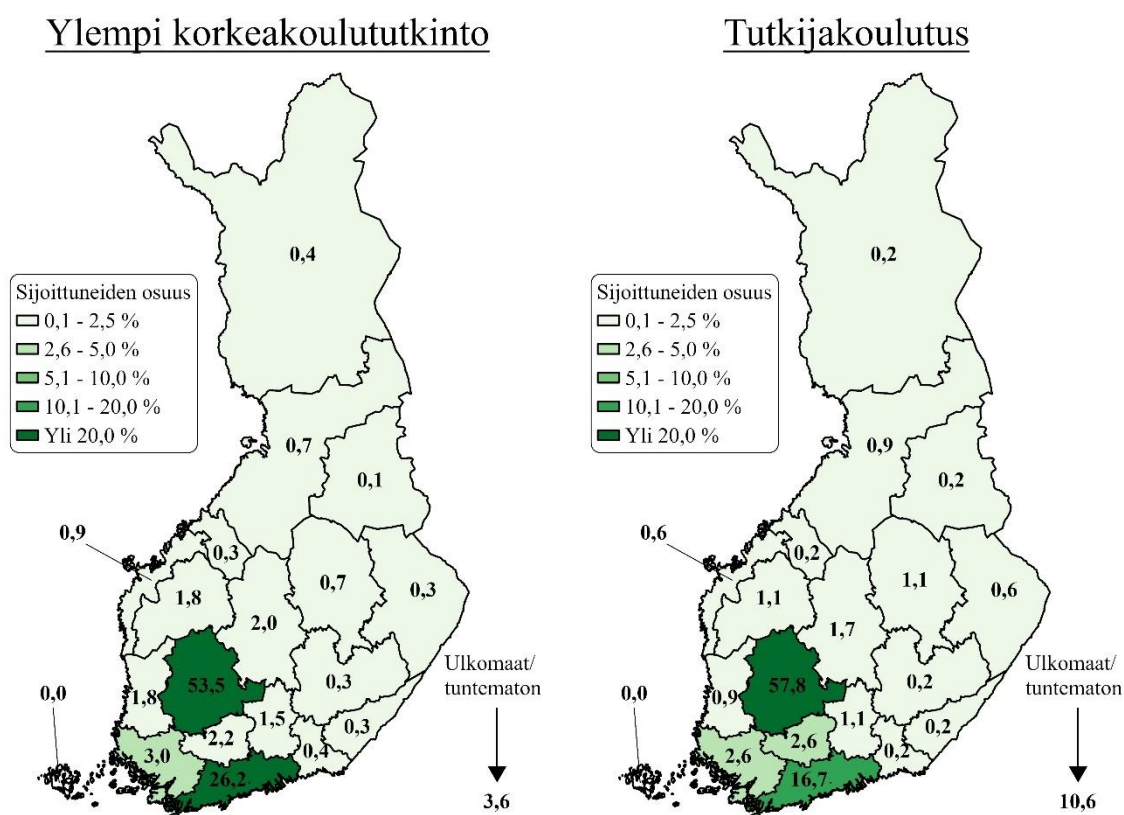
Taulukko 15. Jyväskylän yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	82,4 %	0,0 %	2,9 %	11,8 %	2,9 %
Humanistiset ja taidealat	71,1 %	2,2 %	8,9 %	11,1 %	6,7 %
Yhteiskunnalliset alat	83,0 %	0,9 %	5,7 %	0,9 %	9,4 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	76,9 %	5,8 %	5,8 %	5,8 %	5,8 %
Luonnontieteet	55,9 %	1,5 %	10,3 %	10,3 %	22,1 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	72,4 %	0,0 %	10,3 %	6,9 %	10,3 %
Terveys- ja hyvinvointialat	90,0 %	0,0 %	0,0 %	5,0 %	5,0 %
Palvelualat	73,3 %	0,0 %	8,9 %	8,9 %	8,9 %

5.2.2 Tampereen yliopisto

Tampereen yliopiston päätoimipiste sijaitsee Tampereella. Tampereen yliopisto muodostui vuonna 2019 Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston yhdistyttyä. Koulutusaloja yliopistossa on kahdeksan: kasvatusalat, humanistiset ja taidealat, yhteiskunnalliset alat, kauppa, hallinto ja oikeustieteet, luonnontieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne, tekniikan alat sekä terveys- ja hyvinvointialat.

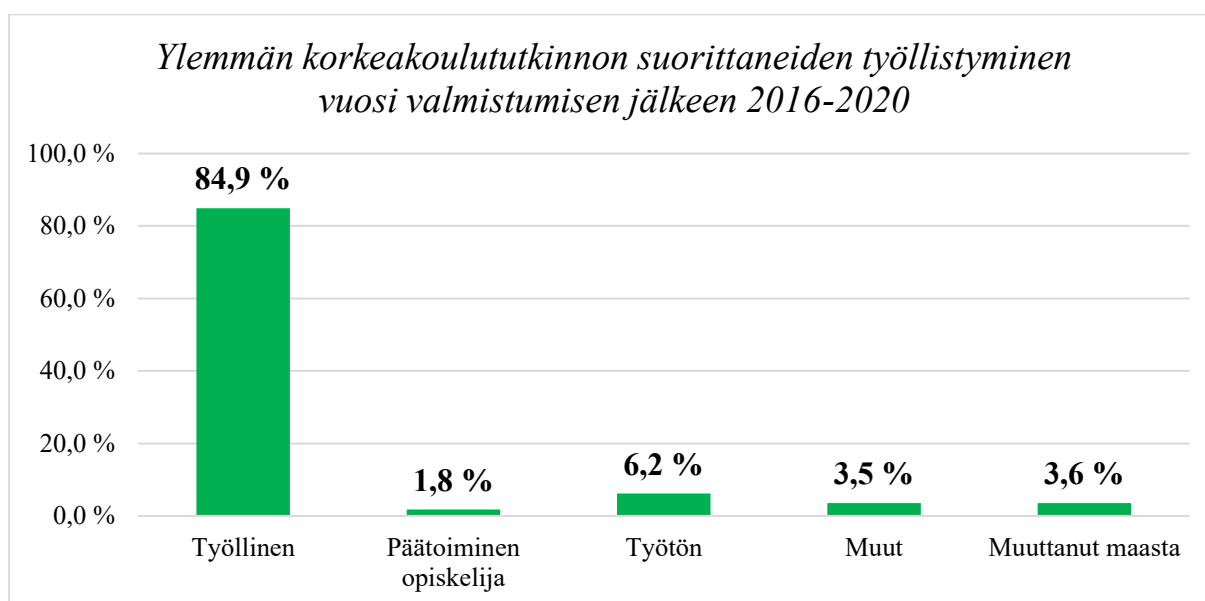
Tampereen yliopistossa suoritti ylemmän korkeakoulututkinnon 9 576 henkilöä ja tutkijakoulutuksen 1 044 henkilöä vuosien 2016–2020 aikana. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista yli puolet (53,5 %) jäi asumaan Pirkanmaalle ja yli neljännesosa (26,2 %) sijoittui Uudellemaalle vuosi valmistumisensa jälkeen (kuva 13). Seuraavaksi eniten valmistuneita sijoittui ulkomaille 3,6 prosentilla ja Varsinais-Suomeen 3,0 prosentilla. Tutkijakoulutuksen suorittaneista Pirkanmaalle sijoittui 57,8 prosenttia valmistuneista, Uudellemaalle 16,7 prosenttia ja ulkomaille 10,6 prosenttia. Lisäksi Kanta-Hämeeseen ja Varsinais-Suomeen sijoittui kumpaakin 2,6 prosenttia valmistuneista.

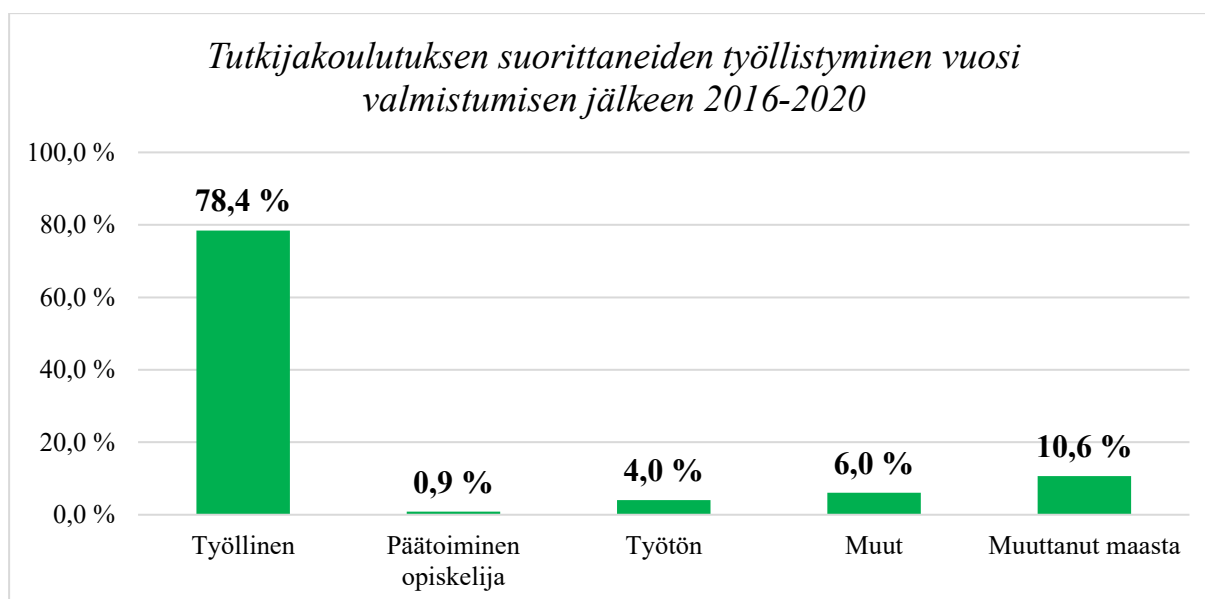
Kuva 13. Tampereen yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Tampereen yliopistossa vuosien 2016–2020 aikana ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 84,9 prosenttia oli työllisiä ja 6,2 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 15). Näiden lisäksi 3,6 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle, 3,5 prosenttia oli muussa luokassa ja 1,8 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain vertailtuna työllistymisprosentti oli korkein terveys- ja hyvinvointialoilta (taulukko 16). Työllistyminen oli korkealla tasolla myös kauppa, hallinto ja oikeustieteissä, tekniikan aloilla sekä kasvatusaloilla. Työttömien osuus oli korkeinta humanistisilla- ja taidealoilla sekä luonnontieteen aloilla. Ulkomaille suunnattiin eniten tietojenkäsittely ja tietoliikennealoilta sekä yhteiskunnallisilta aloilta.

Tutkijakoulutuksen vuosien 2016–2020 aikana suorittaneista 78,4 prosenttia oli työllisiä ja 4,0 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 16). Valmistuneista Suomen ulkopuolelle muutti 10,6 prosenttia, 6,0 prosenttia oli muussa luokassa ja 0,9 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Terveys- ja hyvinvointialoilla oli korkeimmat työllistymisosuudet koulutusaloittain tarkasteltuna (taulukko 17). Yhteiskunnallisilla aloilla sekä humanistisilla- ja taidealoilla osuudet olivat myös selkeästi monia muita aloja korkeammat. Sen sijaan työttömien osuudet olivat korkeimmat yhteiskunnallisilla aloilla ja kasvatusaloilla. Maasta muuttaneiden osuudet olivat korkeimmat tietojenkäsittely ja tietoliikennealoilla, luonnontieteissä sekä tekniikan aloilla.

Kuvio 15. Tampereen yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 16. Tampereen yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana.

Taulukko 16. Tampereen yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	87,0 %	1,7 %	6,1 %	4,3 %	0,9 %
Humanistiset ja taidealat	73,7 %	2,4 %	15,4 %	5,0 %	3,6 %
Yhteiskunnalliset alat	82,4 %	2,2 %	6,4 %	3,9 %	5,2 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	88,3 %	2,0 %	4,6 %	2,0 %	3,1 %
Luonnontieteet	80,0 %	4,0 %	12,8 %	0,8 %	2,4 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	82,7 %	1,0 %	4,5 %	5,4 %	6,4 %
Tekniikan alat	88,1 %	1,6 %	4,1 %	3,1 %	3,2 %
Terveys- ja hyvinvointialat	94,0 %	1,0 %	2,0 %	2,0 %	1,0 %

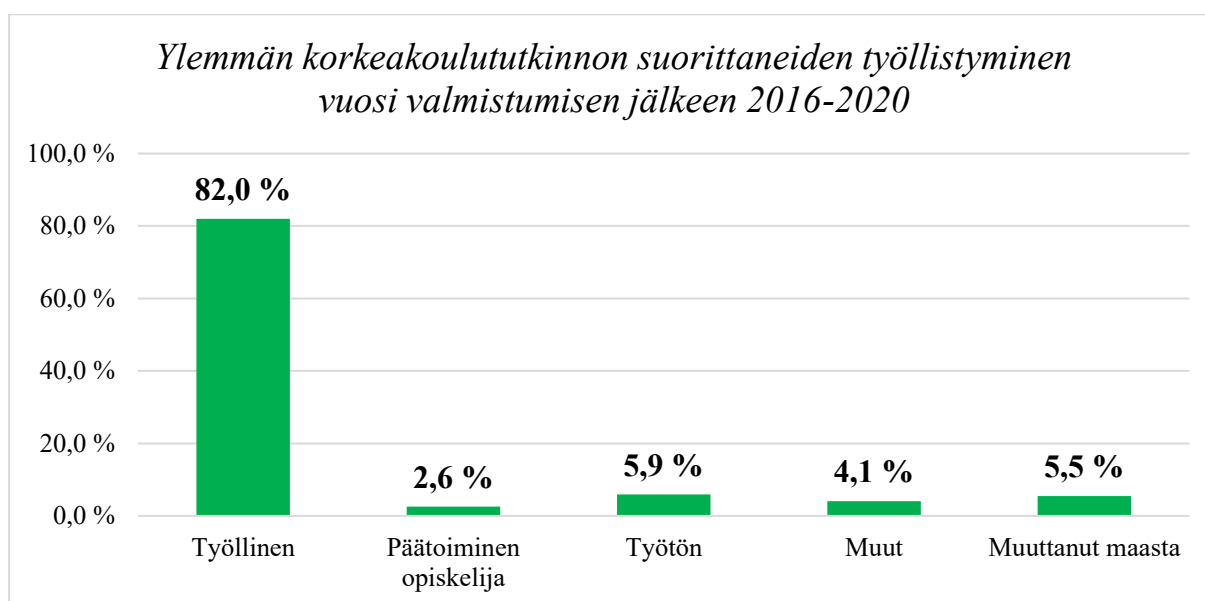
Taulukko 17. Tampereen yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	73,7 %	5,3 %	5,3 %	10,5 %	5,3 %
Humanistiset ja taidealat	80,0 %	0,0 %	3,3 %	13,3 %	3,3 %
Yhteiskunnalliset alat	82,5 %	0,0 %	6,3 %	7,9 %	3,2 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	*	*	*	*	*
Luonnontieteet	69,6 %	0,0 %	3,6 %	10,7 %	16,1 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	68,4 %	3,9 %	3,9 %	5,3 %	18,4 %
Tekniikan alat	74,8 %	1,8 %	3,6 %	4,5 %	15,3 %
Terveys- ja hyvinvointialat	85,2 %	0,6 %	0,6 %	3,7 %	9,9 %

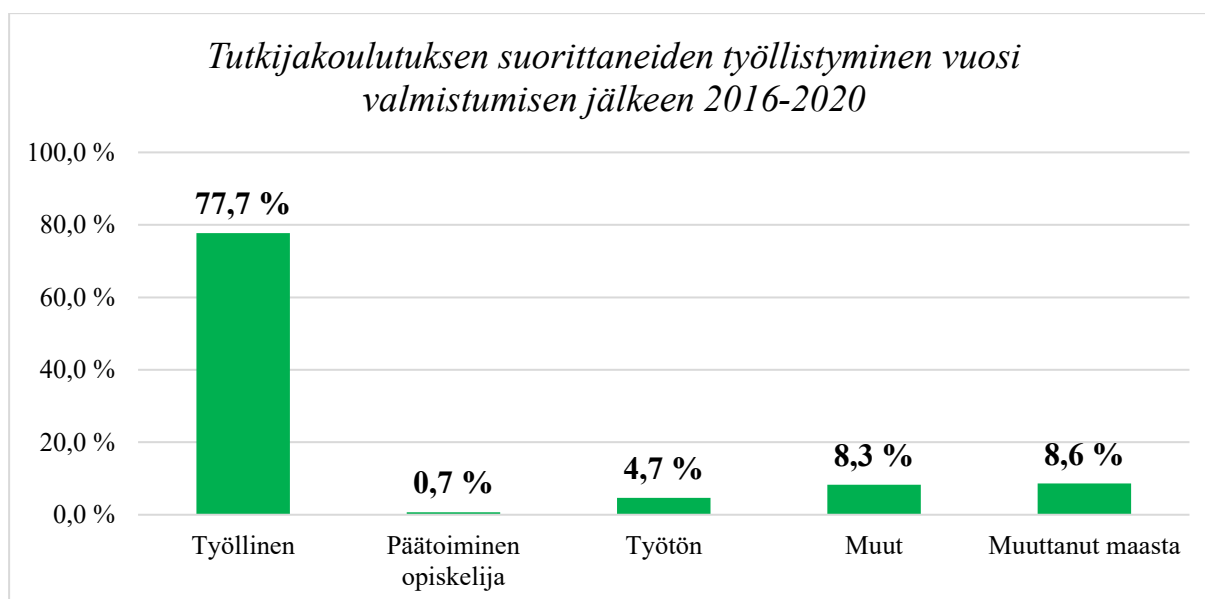
(*Alle 20 valmistunutta)

Näiden lisäksi 5,5 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle, 4,1 prosenttia oli muussa luokassa ja 2,6 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloja vertailtaessa terveys- ja hyvinvointialoilla työllistettiin paremmin kuin muilla koulutusaloilla (taulukko 18). Kauppa, hallinto ja oikeustieteissä, yhteiskunnallisilla aloilla sekä kasvatusaloilla oli myös korkea työllistyneiden osuus. Työttömien osuus oli muita koulutusaloja korkeampi humanistisilla- ja taidealoilla, joissa työttömien osuus oli lähes kaksinkertainen muihin koulutusaloihin verrattuna. Ulkomaille suunnattiin erityisesti tietojenkäsittely ja tietoliikenne aloilta: yli neljäsosa valmistuneista suuntasi ulkomaille. Lisäksi tekniikan aloista suuntasi huomattava osa ulkomaille verrattuna moniin muihin Turun yliopiston aloihin.

Tutkijakoulutuksen vuosien 2016–2020 aikana suorittaneista 77,7 prosenttia oli työllisiä ja 4,7 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 18). Valmistuneista Suomen ulkopuolelle muutti 8,6 prosenttia, 8,3 prosenttia oli muussa luokassa ja 0,7 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Työllisyys oli korkeinta koulutusaloittain vertailtuna kauppa, hallinto ja oikeustieteissä sekä terveys- ja hyvinvointialoilla (taulukko 19). Työttömien osuudet olivat muita korkeammat yhteiskunnallisilla aloilla, mutta varsin korkeat myös humanistisilla- ja taidealoilla, luonnontieteissä sekä kasvatusaloilla. Suomen ulkopuolelle muuttaneiden osuudet olivat selkeästi korkeimmat luonnontieteissä, joissa osuudet olivat lähes kaksi kertaa korkeammat kuin muilla Turun yliopiston koulutusaloilla.

Kuvio 17. Turun yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 18. Turun yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taulukko 18. Turun yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	84,6 %	1,3 %	5,4 %	4,2 %	4,6 %
Humanistiset ja taidealat	71,0 %	4,0 %	13,8 %	7,0 %	4,2 %
Yhteiskunnalliset alat	85,3 %	2,5 %	6,0 %	3,2 %	3,2 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	88,6 %	1,9 %	3,1 %	3,0 %	3,4 %
Luonnontieteet	75,9 %	5,2 %	7,7 %	5,6 %	5,6 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	63,8 %	1,9 %	3,8 %	4,3 %	26,2 %
Tekniikan alat	78,6 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	17,9 %
Terveys- ja hyvinvointialat	95,6 %	1,5 %	0,9 %	1,7 %	0,3 %

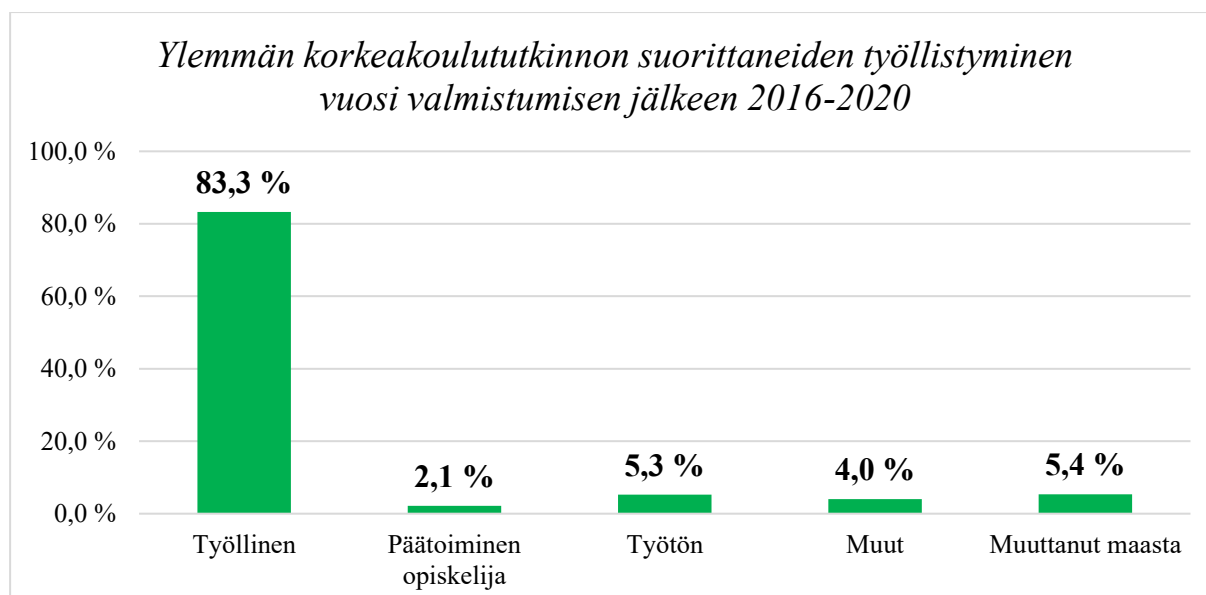
Taulukko 19. Turun yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	75,0 %	0,0 %	8,3 %	8,3 %	8,3 %
Humanistiset ja taidealat	78,8 %	1,5 %	9,1 %	9,1 %	1,5 %
Yhteiskunnalliset alat	76,3 %	1,7 %	10,2 %	10,2 %	1,7 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	87,0 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %	8,7 %
Luonnontieteet	62,0 %	1,9 %	8,7 %	10,1 %	17,3 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	77,8 %	0,0 %	5,6 %	11,1 %	5,6 %
Tekniikan alat	*	*	*	*	*
Terveys- ja hyvinvointialat	85,6 %	0,0 %	1,9 %	5,8 %	6,7 %

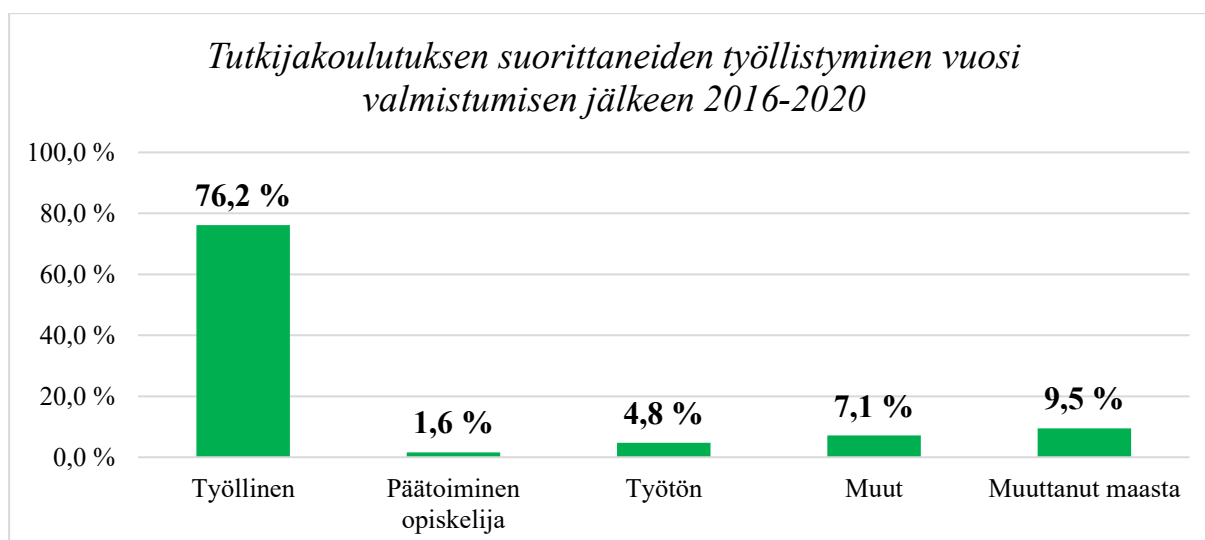
(*Alle 20 valmistunutta)

Vaasan yliopistossa vuosien 2016–2020 aikana ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 83,3 prosenttia oli työllisiä ja 5,3 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 19). Näiden lisäksi 5,4 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle, 4,0 prosenttia oli muussa luokassa ja 2,1 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain tarkasteltuna työllistyminen oli korkeinta yhteiskunnallisilla aloilla ja tekniikan aloilla (taulukko 20). Työttömien osuus oli sen sijaan korkeinta humanistisilla- ja taidealoilla, mutta oli varsin korkeaa myös tietojenkäsittely ja tietoliikenne aloilla. Kauppa, hallinto ja oikeustieteen aloilla muutettiin muita aloja enemmän Suomen ulkopuolelle.

Tutkijakoulutuksen vuosien 2016–2020 aikana suorittaneista 76,2 prosenttia oli työllisiä ja 4,8 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 20). Valmistuneista Suomen ulkopuolelle muutti 9,5 prosenttia, 7,1 prosenttia oli muussa luokassa ja 1,6 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloja vertailtaessa vain yhteiskunnallisilta aloilta sekä kauppa, hallinto ja oikeustieteistä valmistui yli 20 henkilöä tarkastelujakson aikana (taulukko 21). Näistä kahdesta koulutusala yhteiskunnallisilla aloilla työllistyneiden osuudet olivat huomattavasti korkeammat, mutta myös työttömien osuus oli korkeampi kuin kauppa, hallinto ja oikeustieteissä. Suomen ulkopuolelle muuttaneiden osuudet olivat myös korkeammat yhteiskunnallisilla aloilla.

Kuvio 19. Vaasan yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 20. Vaasan yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taulukko 20. Vaasan yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Humanistiset ja taidealat	78,4 %	4,0 %	8,8 %	5,6 %	3,2 %
Yhteiskunnalliset alat	87,8 %	1,7 %	3,9 %	3,9 %	2,8 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	82,2 %	1,6 %	4,9 %	3,7 %	7,7 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	84,1 %	2,3 %	6,8 %	4,5 %	2,3 %
Tekniikan alat	86,6 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	1,3 %

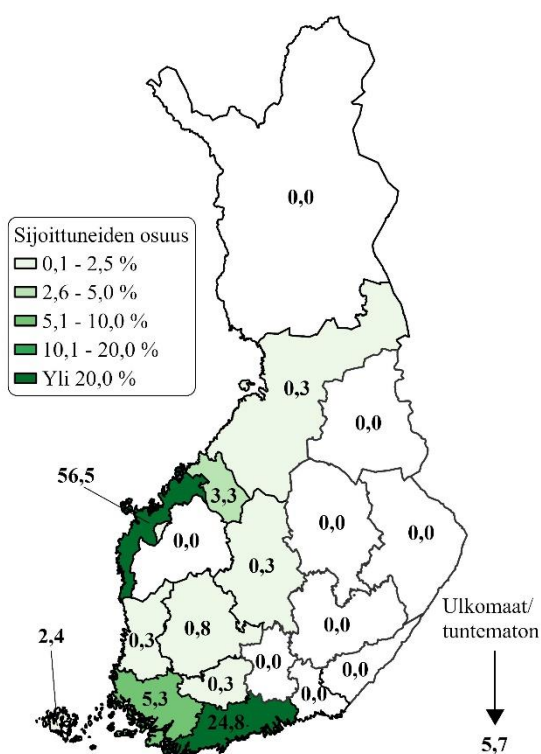
Taulukko 21. Vaasan yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Humanistiset ja taidealat	*	*	*	*	*
Yhteiskunnalliset alat	85,7 %	0,0 %	7,1 %	0,0 %	7,1 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	78,3 %	4,3 %	4,3 %	8,7 %	4,3 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	*	*	*	*	*
Tekniikan alat	*	*	*	*	*

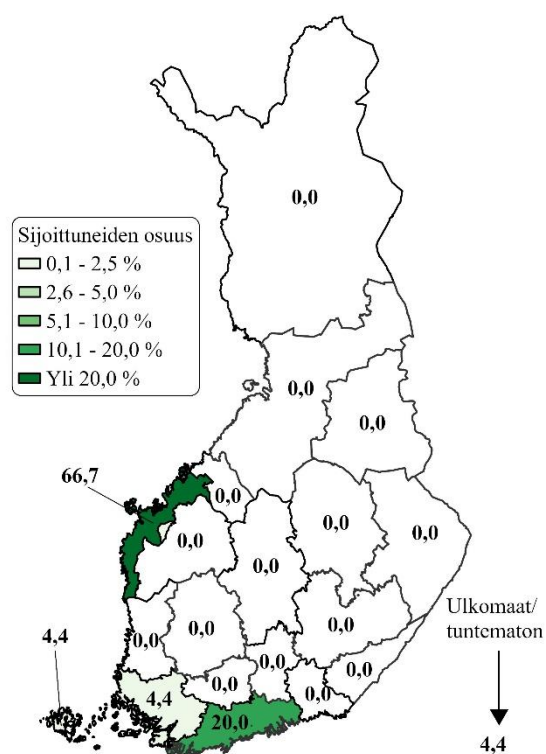
(*Alle 20 valmistunutta)

Åbo Akademin Pohjanmaan yksikössä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista yli puolet eli 56,5 prosenttia jäi Pohjanmaalle ja vähän alle neljännes eli 24,8 prosenttia sijoittui Uudellemaalle vuosi valmistumisen jälkeen (kuva 17). Näiden lisäksi ulkomaille sijoittui 5,7 prosenttia Varsinais-Suomeen 5,3 prosenttia ja Keski-Pohjanmaalle 3,3 prosenttia kaikista valmistuneista. Tutkijakoulutuksen suorittaneista väestöä sijoittui merkittävästi ainoastaan Pohjanmaalle ja Uudellemaalle. Pohjanmaahan sijoittui 66,7 prosenttia valmistuneista ja Uudellemaalle 20,0 prosenttia vuosi valmistumisen jälkeen. Muihin maakuntiin valmistuneita sijoittui vain yksittäisiä henkilöitä.

Ylempi korkeakoulututkinto

Tutkijakoulutus

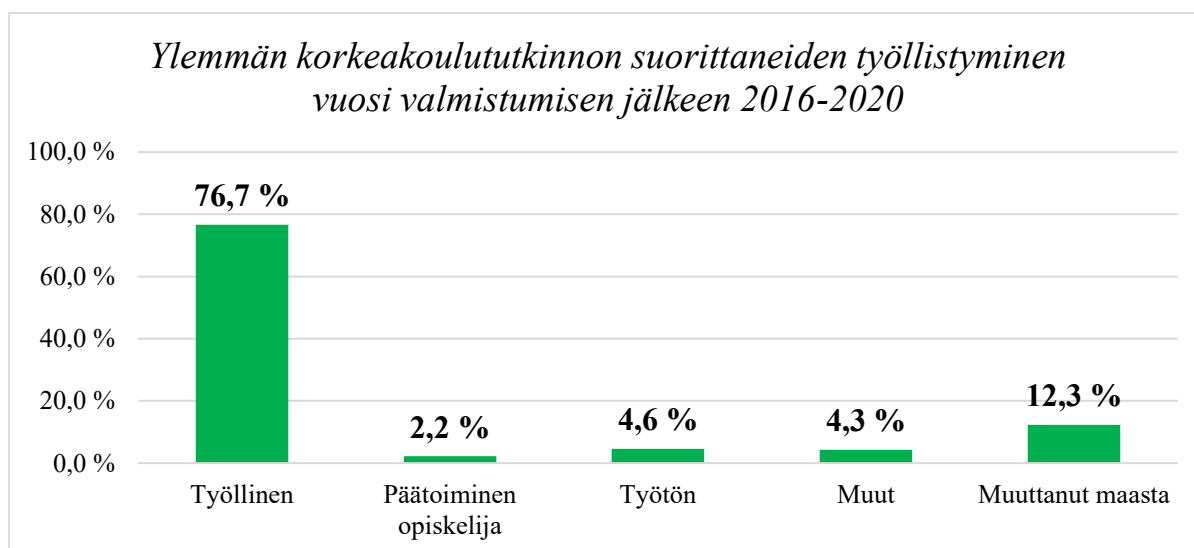

Kuva 17. Åbo Akademin Pohjanmaan yksikössä ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

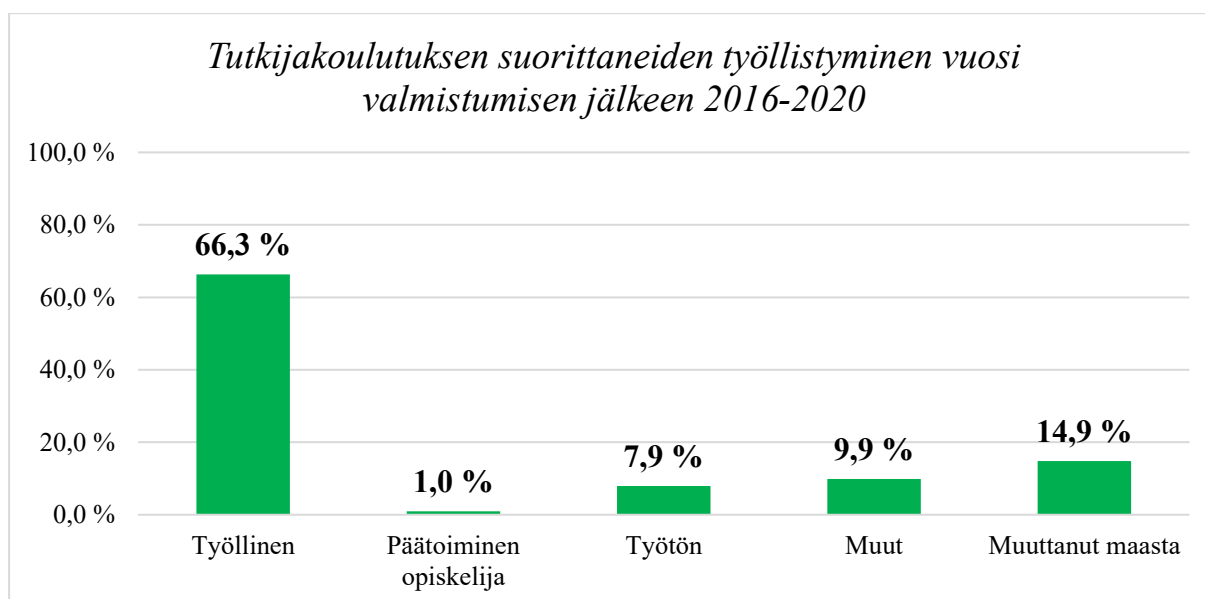
Åbo Akademiassa vuosien 2016–2020 aikana ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 76,7 prosenttia oli työllisiä ja 4,6 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 21). Näiden lisäksi 12,3 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle, 4,3 prosenttia oli muussa luokassa ja 2,2 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Työllistyminen oli korkeinta koulutusaloittain tarkasteltuna terveys- ja hyvinvointialoilla sekä kasvatusaloilla (taulukko 22). Työttömien osuus oli muita korkeampi humanistisilla ja taidealoilla, yhteiskunnallisilla aloilla sekä

luonnontieteissä. Suomen ulkopuolelle muuttaneiden osuus oli Åbo Akademin koulutusaloilla korkeampaa kuin useimmissa muissa Suomen yliopistoissa. Korkeimmat ulkomaille muuttaneiden osuudet koulutusaloittain tarkasteltuna olivat tekniikan aloilla, luonnontieteillä sekä humanistisilla ja taidealoilla. Näiden lisäksi kauppa, hallinto ja oikeustieteillä sekä tietojenkäsittely ja tietoliikenne aloilla Suomen ulkopuolelle muuttaneiden osuudet ylittivät kymmenyksen.

Tutkijakoulutuksen vuosien 2016–2020 aikana suorittaneista 66,3 prosenttia oli työllisiä ja 7,9 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 22). Valmistuneista Suomen ulkopuolelle muutti 14,9 prosenttia, 9,9 prosenttia oli muussa luokassa ja 1,0 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain tarkasteltuna työllistyminen oli Åbo Akademiassa matalampi kuin muissa yliopistoissa, koska valmistuneista merkittävä osa muutti Suomen ulkopuolelle (taulukko 23). Korkeimmat työllistymisosuudet olivat humanistisilla ja taidealoilla sekä kasvatusaloilla. Työttömien osuudet olivat korkeimmat yhteiskunnallisilla aloilla. Kaikissa koulutusaloilla Suomen ulkopuolelle muuttaneiden osuudet olivat korkeita. Yhteiskunnallisilla aloilla Suomen ulkopuolelle muuttaneiden osuudet olivat silti merkittävästi korkeammat kuin muilla koulutusaloilla: lähes kaksi kertaa korkeammat.

Kuvio 21. Åbo Akademiassa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 22. Åbo Akademiassa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taulukko 22. Åbo Akademiassa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	87,5 %	1,3 %	2,5 %	2,5 %	6,3 %
Humanistiset ja taidealat	66,7 %	3,1 %	6,8 %	6,2 %	17,3 %
Yhteiskunnalliset alat	76,4 %	3,6 %	6,7 %	4,8 %	8,5 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	78,0 %	1,6 %	3,3 %	3,3 %	13,8 %
Luonnontieteet	67,1 %	2,5 %	5,1 %	6,3 %	19,0 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	80,4 %	1,8 %	3,6 %	3,6 %	10,7 %
Tekniikan alat	72,4 %	1,2 %	3,5 %	3,5 %	19,4 %
Terveys- ja hyvinvointialat	92,0 %	0,0 %	2,7 %	2,7 %	2,7 %

Taulukko 23. Åbo Akademiassa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	71,4 %	0,0 %	0,0 %	14,3 %	14,3 %
Humanistiset ja taidealat	73,7 %	2,6 %	2,6 %	10,5 %	10,5 %
Yhteiskunnalliset alat	51,2 %	0,0 %	14,6 %	4,9 %	29,3 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	*	*	*	*	*
Luonnontieteet	65,2 %	0,0 %	4,3 %	17,4 %	13,0 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	*	*	*	*	*
Tekniikan alat	64,0 %	0,0 %	12,0 %	8,0 %	16,0 %
Terveys- ja hyvinvointialat	*	*	*	*	*

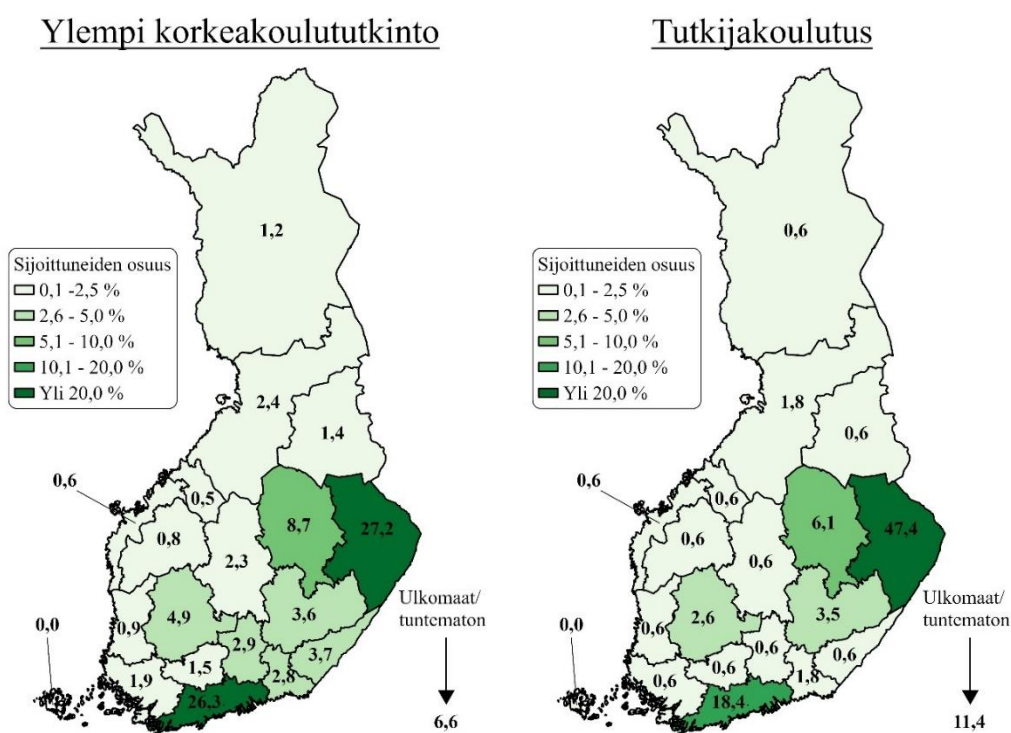
(*Alle 20 valmistunutta)

5.3 Itä- ja Pohjois-Suomen yliopistot

5.3.1 Itä-Suomen yliopisto

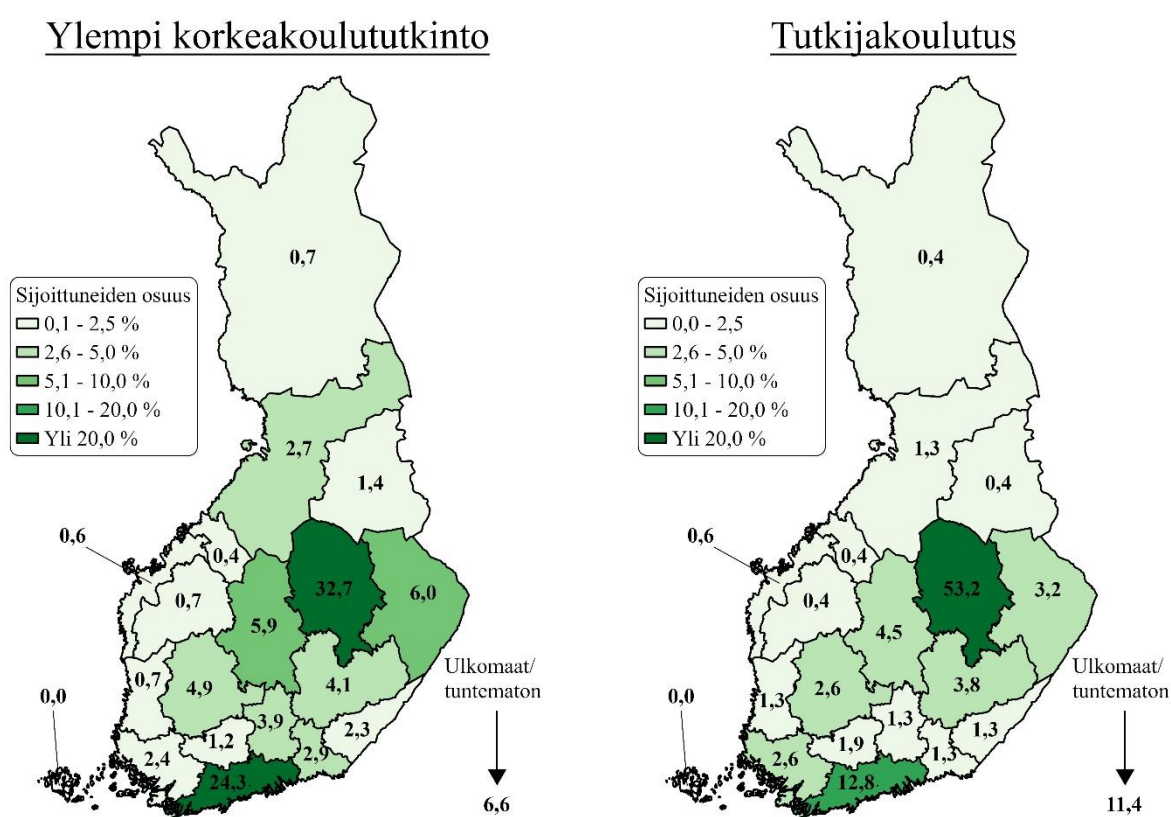
Itä-Suomen yliopisto muodostui vuonna 2010 Joensuun ja Kuopion yliopiston yhdistyttyä. Yliopiston päätoimipisteet sijaitsevat Joensuussa ja Kuopiossa. Koulutusaloja yliopistossa on kahdeksan kappaletta, jotka ovat kasvatusalat, humanistiset ja taidealat, yhteiskunnalliset alat, kauppa, hallinto ja oikeustieteet, luonnontieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne, maa- ja metsätalousalat sekä terveys- ja hyvinvointialat.

Itä-Suomen yliopistossa suoritti ylemmän korkeakoulututkinnon 6 966 henkilöä ja tutkijakoulutuksen 807 henkilöä vuosien 2016–2020 aikana. Pohjois-Karjalan toimipisteessä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 27,2 prosenttia jäi Pohjois-Karjalaan, 26,3 prosenttia sijoittui Uudellemaalle, 8,7 prosenttia Pohjois-Savoon ja 6,6 prosenttia ulkomaille vuosi valmistumisen jälkeen (kuva 18). Näiden lisäksi valmistuneista 4,9 prosenttia sijoittui Pirkanmaalle, 3,7 prosenttia Etelä-Karjalaan ja 3,6 prosenttia Etelä-Savoon. Tutkijakoulutuksen suorittaneista vähän alle puolet eli 47,4 prosenttia jäi Pohjois-Karjalaan, 18,4 prosenttia sijoittui Uudellemaalle, 11,4 prosenttia ulkomaille, 6,1 prosenttia Pohjois-Savoon ja 3,5 prosenttia Etelä-Savoon.

Kuva 18. Itä-Suomen Pohjois-Karjalan toimipisteen yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Itä-Suomen yliopiston Pohjois-Savon toimipisteessä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 32,7 prosenttia sijoittui Pohjois-Savoon, 24,3 prosenttia Uudellemaalle, 6,6 prosenttia ulkomaille, 6,0 prosenttia Pohjois-Karjalaan, 5,9 prosenttia Keski-Suomeen ja 4,9 prosenttia Pirkanmaalle vuosi valmistumisen jälkeen (kuva 19). Tutkijakoulutuksen suorittaneista yli puolet eli 53,2 prosenttia jäi Pohjois-Savoon ja yli kymmenes Uudellemaalle eli 12,8 prosenttia sekä ulkomaille eli 11,4 prosenttia. Näiden lisäksi vähäinen määrä päätyi viereisiin maakuntiin: Keski-Suomeen 4,5 prosenttia, Etelä-Savoon 3,8 prosenttia ja Pohjois-Karjalaan 3,2 prosenttia.

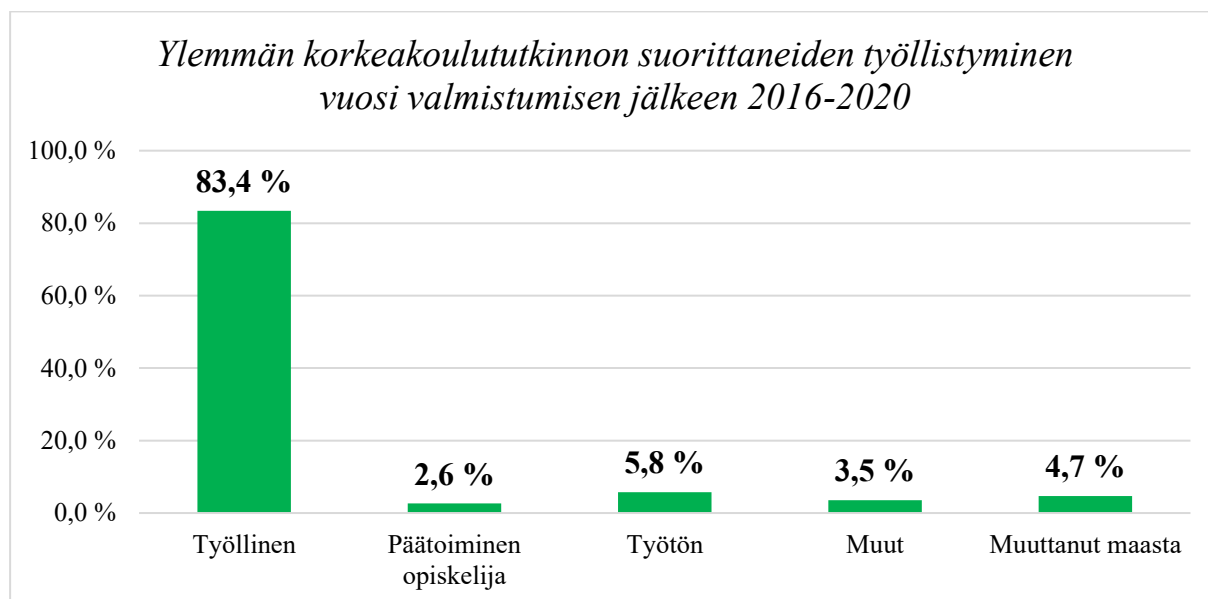

Kuva 19. Itä-Suomen Pohjois-Savon toimipisteen yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

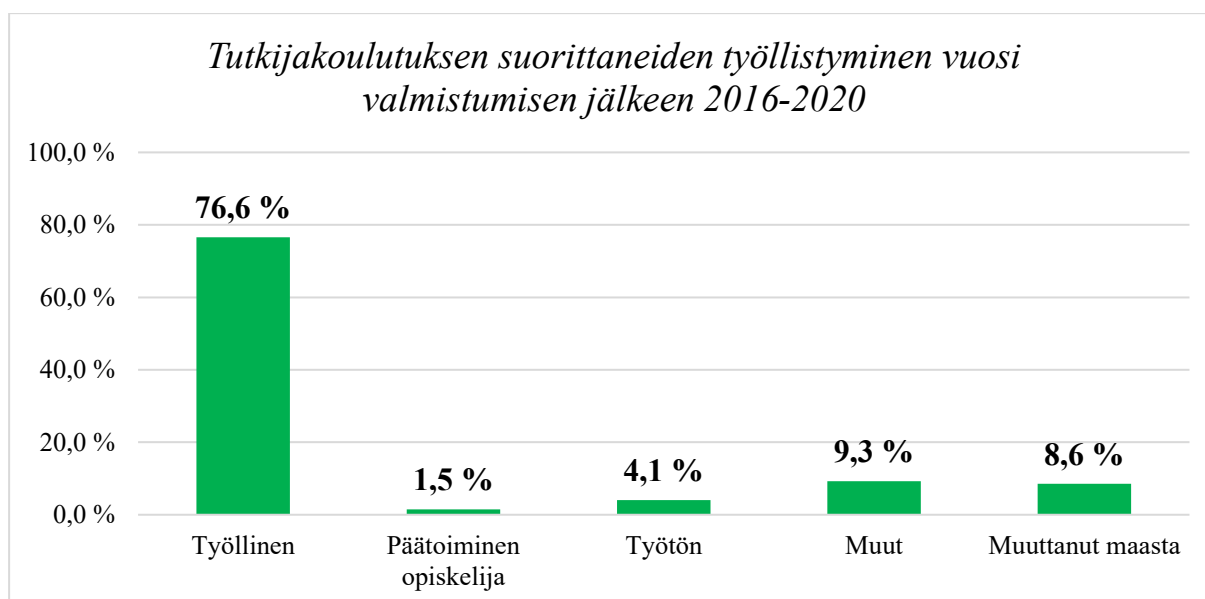
Itä-Suomen yliopistossa vuosien 2016–2020 aikana ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 83,4 prosenttia oli työllisiä ja 5,8 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 23). Näiden lisäksi 4,7 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle, 3,5 prosenttia oli muussa luokassa ja 2,6 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloja vertailtaessa työllistyminen oli korkeinta terveys- ja hyvinvointialoilla (taulukko 24). Lisäksi kauppa,

hallinto ja oikeustieteillä, yhteiskunnallisilla aloilla sekä kasvatusaloilla työllistyneiden osuus oli huomattavan korkea. Työttömien osuus oli korkein humanistisilla ja taidealoilla, mutta myös luonnontieteissä osuus oli korkea verrattuna useimpiin koulutusaloihin. Maasta muuttaneiden osuudet olivat korkeita tietojenkäsittely ja tietoliikenteen aloilla, maa- ja metsätalousaloilla sekä luonnontieteissä, joissa kaikissa osuudet ylittivät kymmenyksen.

Tutkijakoulutuksen vuosien 2016–2020 aikana suorittaneista 76,6 prosenttia oli työllisiä ja 4,1 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 24). Valmistuneista 9,3 prosenttia oli muussa luokassa, 8,6 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle ja 1,5 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain tarkasteltuna korkeimmat työllistyneiden osuudet olivat kauppa, hallinto ja oikeustieteissä, yhteiskunnallisilla aloilla sekä terveys- ja hyvinvointialoilla (taulukko 25). Luonnontieteissä sekä tietojenkäsittely ja tietoliikenne aloilla työttömien osuudet olivat muita koulutusaloja korkeammat. Maasta muuttaneiden osuudet olivat erityisesti korkeat tietojenkäsittely ja tietoliikenteen aloilla sekä maa- ja metsätalousaloilla: yli neljäsosa valmistuneista muutti näiltä koulutusaloilta Suomen ulkopuolelle.

Kuvio 23. Itä-Suomen yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 24. Itä-Suomen yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taulukko 24. Itä-Suomen yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	86,3 %	2,2 %	4,0 %	5,0 %	2,5 %
Humanistiset ja taidealat	67,7 %	6,4 %	13,5 %	5,3 %	7,1 %
Yhteiskunnalliset alat	87,0 %	2,5 %	6,4 %	2,7 %	1,5 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	88,2 %	1,7 %	4,2 %	2,4 %	3,5 %
Luonnontieteet	70,8 %	1,9 %	8,3 %	6,4 %	12,5 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	73,8 %	1,5 %	6,2 %	3,1 %	15,4 %
Maa- ja metsätalousalat	76,5 %	2,0 %	3,9 %	3,9 %	13,7 %
Terveys- ja hyvinvointialat	92,9 %	2,0 %	2,0 %	1,5 %	1,5 %

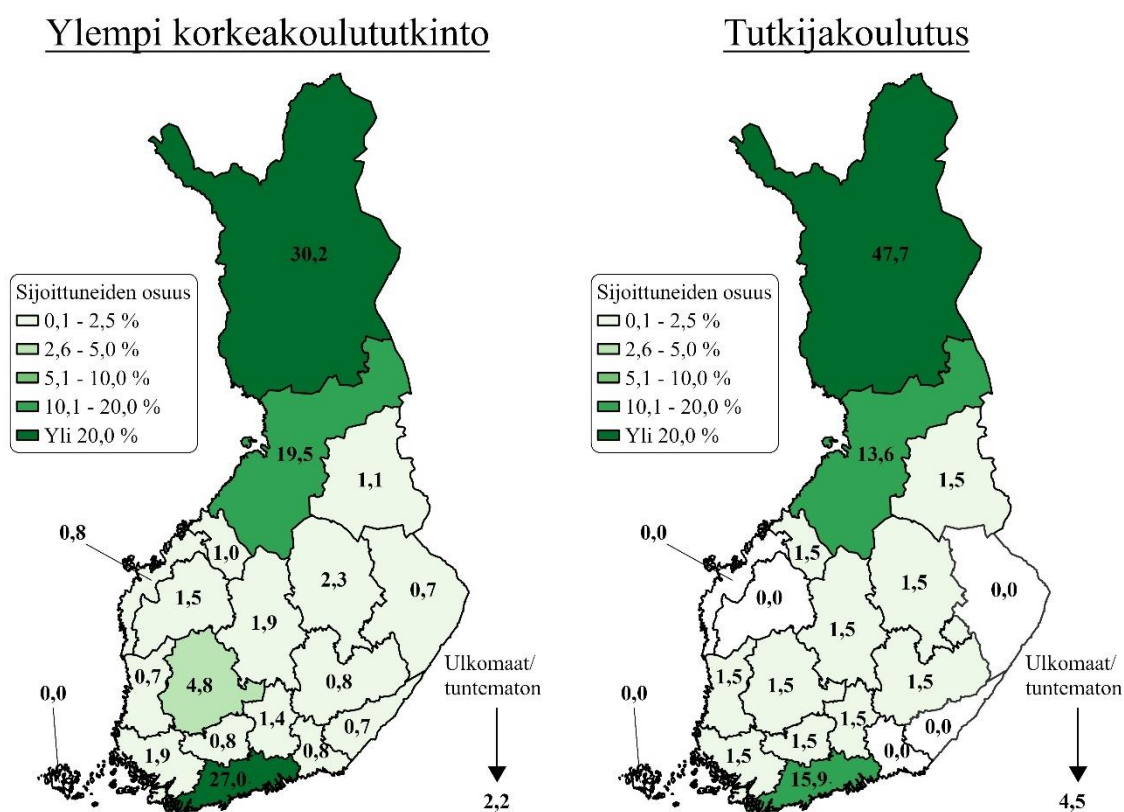
Taulukko 25. Itä-Suomen yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	76,9 %	0,0 %	3,8 %	15,4 %	3,8 %
Humanistiset ja taidealat	71,4 %	3,2 %	3,2 %	19,0 %	3,2 %
Yhteiskunnalliset alat	83,9 %	3,2 %	3,2 %	6,5 %	3,2 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	84,6 %	0,0 %	0,0 %	7,7 %	7,7 %
Luonnontieteet	71,0 %	1,4 %	7,2 %	10,1 %	10,1 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	54,5 %	6,1 %	6,1 %	6,1 %	27,3 %
Maa- ja metsätalousalat	56,3 %	3,1 %	3,1 %	12,5 %	25,0 %
Terveys- ja hyvinvointialat	83,0 %	1,4 %	3,1 %	5,2 %	7,3 %

5.3.2 Lapin yliopisto

Lapin yliopisto perustettiin vuonna 1979. Päätoimipiste sijaitsee Rovaniemellä. Koulutusaloja yliopistossa on viisi, jotka ovat kasvatustieteet, humanistiset ja taidealat, yhteiskunnalliset alat, kauppa, hallinto ja oikeustieteet sekä oikeustieteet.

Lapin yliopistossa suoritti ylemmän korkeakoulututkinnon 2 205 henkilöä ja tutkijakoulutuksen 132 henkilöä vuosien 2016–2020 aikana. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista sijoittui Lappiin 30,2 prosenttia, Uudellemaalle 27,0 prosenttia, Pohjois-Pohjanmaalle 19,5 prosenttia ja Pirkanmaalle 4,8 prosenttia vuosi valmistumisen jälkeen (kuva 20). Tutkijakoulutuksen suorittaneiden osuudet olivat taas seuraavanlaiset: Lappiin 47,7 prosenttia, Uudellemaalle 15,9 prosenttia, Pohjois-Pohjanmaalle 13,6 prosenttia ja ulkomaille 4,5 prosenttia.

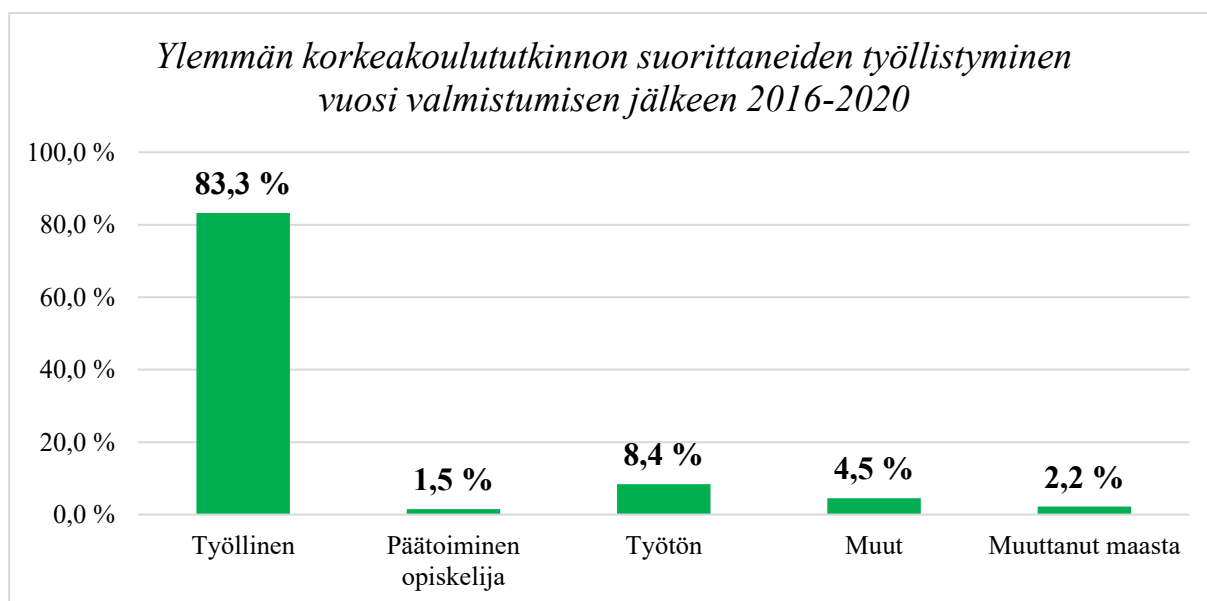

Kuva 20. Lapin yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

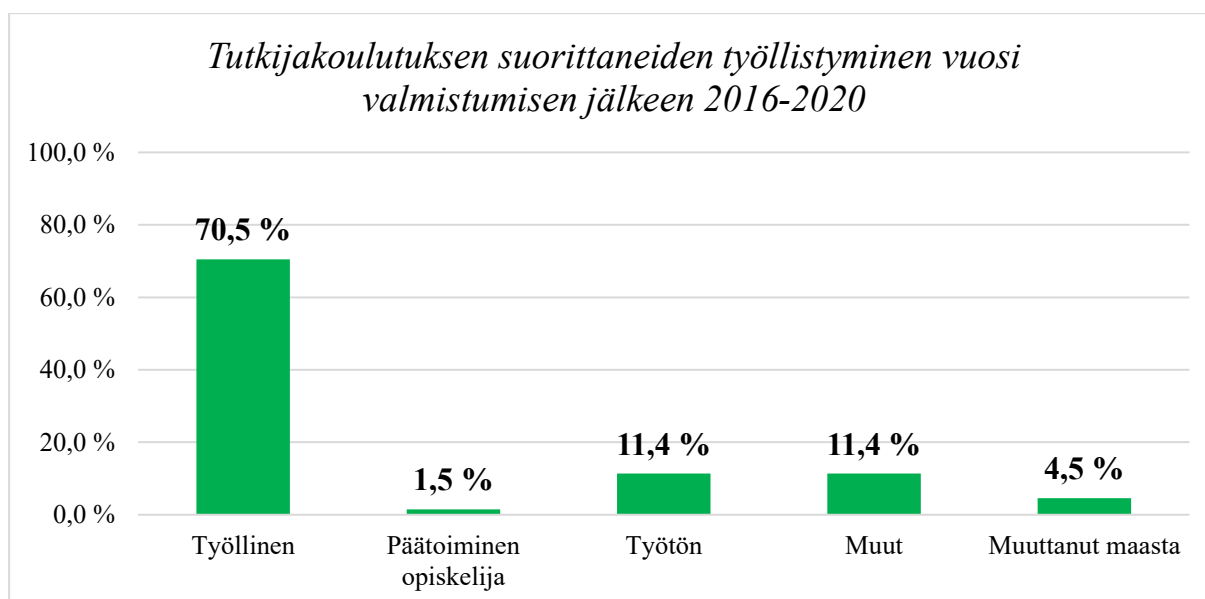
Lapin yliopistossa vuosien 2016–2020 aikana ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 83,3 prosenttia oli työllisiä ja 8,4 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 25). Näiden lisäksi 4,5 prosenttia oli muussa luokassa, 2,2 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle

ja 1,5 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain tarkasteltuna työllisyys oli korkeinta kauppa, hallinto ja oikeustieteissä sekä yhteiskunnallisilla aloilla (taulukko 26). Työttömien osuus oli muita koulutusaloja korkeampaa humanistisilla ja taidealoilla, joissa työttömien osuus nousi yli 20 prosentin. Palvelu- ja kasvatustieteillä työttömien osuudet olivat myös korkeammat kuin muilla yliopiston koulutusaloilla. Maasta muuttaneiden osuudet olivat korkeita palvelualoilla, mutta kaikilla muilla aloilla varsin matalia.

Tutkijakoulutuksen vuosien 2016–2020 aikana suorittaneista 70,5 prosenttia oli työllisiä ja 11,4 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuviot 26). Valmistuneista 11,4 prosenttia oli muussa luokassa, Suomen ulkopuolelle muutti 4,5 prosenttia ja 1,5 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain tarkasteltuna kauppa, hallinto ja oikeustieteissä oli korkein työllistyneiden osuus, mutta myös työttömien osuus (taulukko 27). Maasta muuttaneiden osuudet olivat korkeimmat yhteiskunnallisilla aloilla.

Kuvio 25. Lapin yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 26. Lapin yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taulukko 26. Lapin yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	82,5 %	1,2 %	7,6 %	6,4 %	2,3 %
Humanistiset ja taidealat	65,5 %	2,9 %	21,6 %	7,2 %	2,9 %
Yhteiskunnalliset alat	89,8 %	1,0 %	4,4 %	3,4 %	1,5 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	90,8 %	1,0 %	4,1 %	2,6 %	1,5 %
Palvelualat	75,0 %	2,1 %	8,3 %	2,1 %	12,5 %

Taulukko 27. Lapin yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

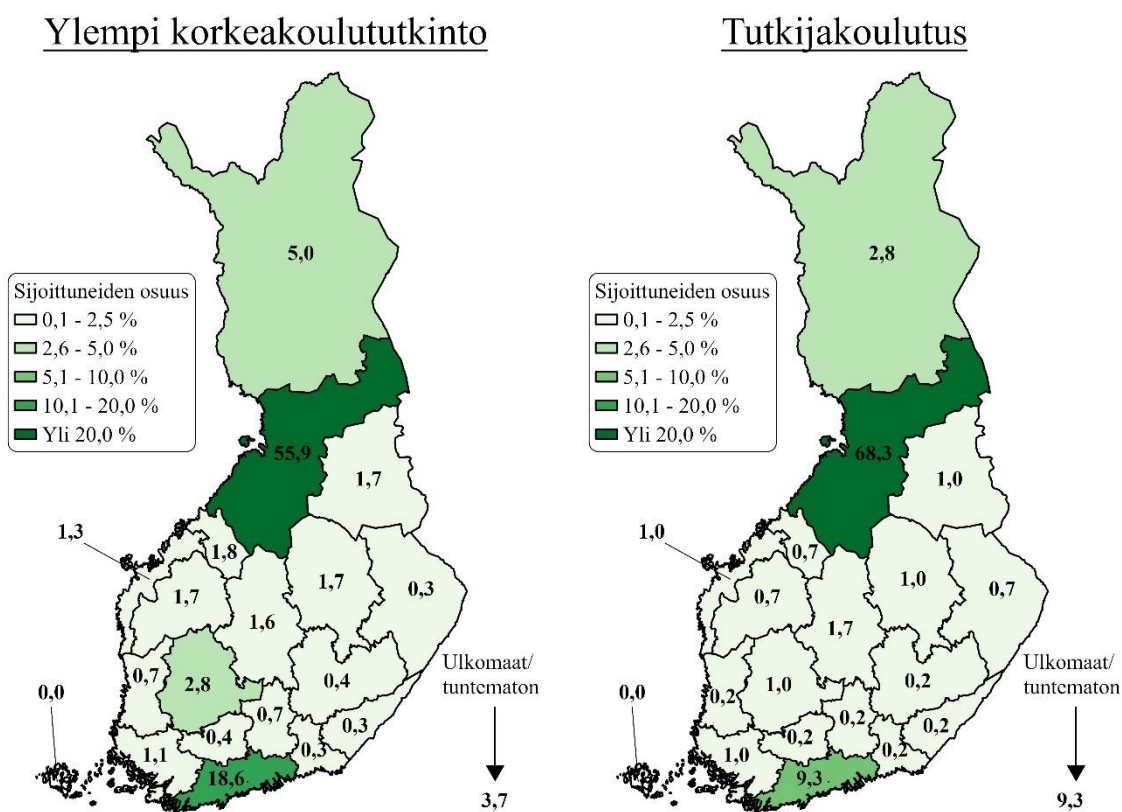
Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	66,7 %	0,0 %	16,7 %	16,7 %	0,0 %
Humanistiset ja taidealat	*	*	*	*	*
Yhteiskunnalliset alat	73,7 %	0,0 %	10,5 %	10,5 %	5,3 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	85,7 %	4,8 %	4,8 %	4,8 %	0,0 %
Palvelualat	*	*	*	*	*

(*Alle 20 valmistunutta)

5.3.3 Oulun yliopisto

Oulun yliopisto perustettiin vuonna 1963 ja sen päätoimipiste sijaitsee Oulussa. Yliopistossa voi opiskella kahdeksaa koulutusala, jotka ovat kasvatustieteet, humanistiset ja taidealat, yhteiskunnalliset alat, kauppa, hallinto ja oikeustieteet, luonnontieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne, tekniikan alat sekä terveys- ja hyvinvointialat.

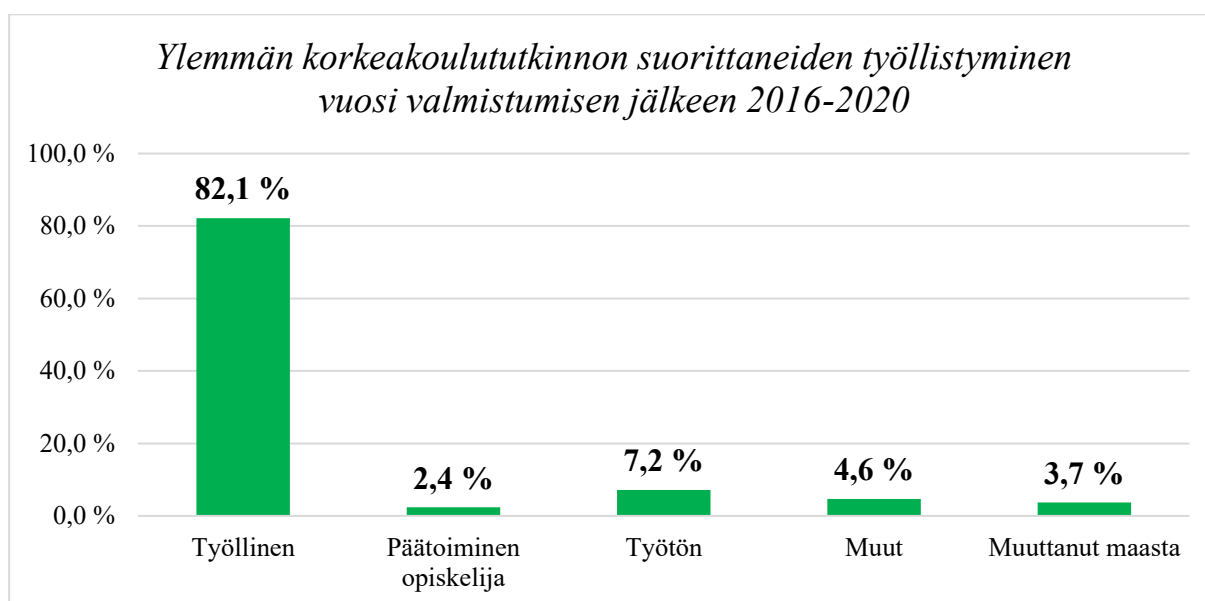
Oulun yliopistossa suoritti ylemmän korkeakoulututkinnon 6 717 henkilöä ja tutkijakoulutuksen 870 henkilöä vuosien 2016–2020 aikana (kuva 21). Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista yli puolet eli 55,9 prosenttia jäi koulutusmaakuntaan Pohjois-Pohjanmaalle ja hieman alle viidennes eli 18,6 prosenttia sijoittui Uudellemaalle vuosi valmistumisen jälkeen. Lappiin suuntasi 5,0 prosenttia valmistuneista, ulkomaille 3,7 prosenttia ja Pirkanmaalle 2,8 prosenttia. Tutkijakoulutuksen suorittaneista 68,3 prosenttia jäi valmistuttuaan Pohjois-Pohjanmaalle, 9,3 prosenttia suuntasi Uudellemaalle sekä ulkomaille ja 2,8 prosenttia sijoittui Lappiin.

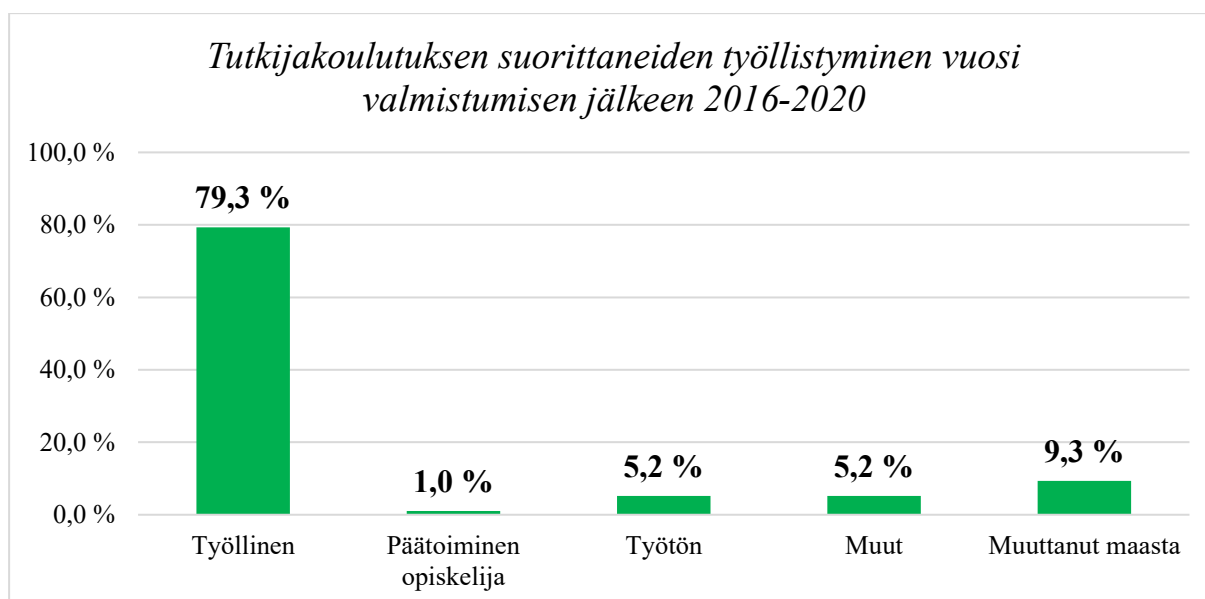
Kuva 21. Oulun yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen maakuntiin vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Oulun yliopistossa vuosien 2016–2020 aikana ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 82,1 prosenttia oli työllisiä ja 7,2 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 27). Näiden lisäksi 4,6 prosenttia oli muussa luokassa, 3,7 prosenttia muutti Suomen ulkopuolelle ja 2,4 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain vertailtuna työllistyminen oli korkeinta terveys- ja hyvinvointialoilla (taulukko 28). Lisäksi tekniikan aloilta työllistymisprosentti oli muita koulutusaloja korkeammalla tasolla. Työttömien osuus oli korkein luonnontieteissä, yhteiskunnallisilla aloilla sekä humanistisilla ja taidealoilla. Maasta muuttaneiden osuudet olivat korkeimmat tietojenkäsittely ja tietoliikennealoilla. Tämän lisäksi osuudet olivat myös suhteellisen korkeita luonnontieteissä sekä kauppa, hallinto ja oikeustieteissä.

Tutkijakoulutuksen vuosien 2016–2020 aikana suorittaneista 79,3 prosenttia oli työllisiä ja 5,2 prosenttia työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen (kuvio 28). Valmistuneista Suomen ulkopuolelle muutti 9,3 prosenttia, 5,2 prosenttia oli muussa luokassa ja 1,0 prosenttia oli päätoimisia opiskelijoita. Koulutusaloittain vertailtuna työllistyneiden osuudet olivat korkein terveys- ja hyvinvointi aloilla ennen tietojenkäsittely ja tietoliikenne aloja sekä tekniikan aloja (taulukko 29). Työttömien osuudet olivat korkeimmat humanistisilla ja taidealoilla. Suomen ulkopuolelle muutettiin eniten luonnontieteen aloilta, mutta myös tietojenkäsittely ja tietoliikenne aloilla osuudet olivat muihin koulutusaloihin nähden korkeat.

Kuvio 27. Oulun yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Kuvio 28. Oulun yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Taulukko 28. Oulun yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	78,5 %	2,4 %	8,4 %	7,1 %	3,7 %
Humanistiset ja taidealat	77,7 %	3,7 %	11,4 %	4,8 %	2,6 %
Yhteiskunnalliset alat	79,7 %	1,6 %	12,5 %	3,1 %	3,1 %
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	81,0 %	1,6 %	5,6 %	5,9 %	5,9 %
Luonnontieteet	69,0 %	4,0 %	13,9 %	6,3 %	6,7 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	77,9 %	2,1 %	5,6 %	6,2 %	8,2 %
Tekniikan alat	88,6 %	2,0 %	5,2 %	2,2 %	2,0 %
Terveys- ja hyvinvointialat	95,5 %	1,4 %	1,1 %	1,7 %	0,4 %

Taulukko 29. Oulun yliopistossa tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen koulutusaloittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Koulutusala	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Kasvatusalat	69,2 %	2,6 %	2,6 %	23,1 %	2,6 %
Humanistiset ja taidealat	70,6 %	5,9 %	11,8 %	5,9 %	5,9 %
Yhteiskunnalliset alat	*	*	*	*	*
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	75,0 %	0,0 %	16,7 %	4,2 %	4,2 %
Luonnontieteet	61,4 %	1,8 %	10,5 %	8,8 %	17,5 %
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	83,3 %	0,0 %	2,4 %	2,4 %	11,9 %
Tekniikan alat	80,9 %	2,1 %	4,3 %	4,3 %	8,5 %
Terveys- ja hyvinvointialat	90,3 %	0,7 %	2,0 %	2,0 %	5,0 %

(*Alle 20 valmistunutta)

6 Tulosten tarkastelu

6.1 Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden alueellinen sijoittuminen

Ylemmän korkeakoulututkinnon vuosien 2016–2020 suorittaneista aikana suurin osa jäi asumaan koulutusmaakuntaansa tai päätyi Uudellemaalle vuosi valmistumisensa jälkeen. Uudellemaalle sijoittuneiden valmistuneiden osuus oli korkein tai oman maakuntansa jälkeen toiseksi korkeinta kaikissa maakunnissa. Uudenmaan ja koulutusmaakunnan lisäksi valmistuneita sijoittui muita maakuntia enemmän Pirkanmaalle ja Varsinais-Suomeen. Useissa yliopistoissa oli tyypillistä valmistuneiden sijoittuminen oman maakunnan lähimaakuntiin.

Yliopistoista valmistuneiden sijoittuminen koulutusmaakuntaan oli korkein Aalto-yliopistossa (86,2 %), Svenska Handelshögskolanin Uudenmaan yksikössä (84,8 %), Helsingin yliopistossa (83,9 %) ja Taideyliopistossa (75,2 %). Uudenmaan alueelle sijaitsevien yliopistojen ”pitovoimasuhde” eli koulutusmaakuntaan jääneiden osuus oli korkeampi kuin muilla alueilla sijaitsevilla yliopistoilla. Yli tai lähes 50 prosentin pitovoimasuhteeseen valmistuneista ylsivät lisäksi Åbo Akademin Pohjanmaan yksikkö (56,5 %), Oulun yliopisto (55,9 %), Tampereen yliopisto (53,5 %), Svenska Handelshögskolanin Pohjanmaan yksikkö (51,7 %) ja Turun yliopisto (49,8 %). Valmistuneiden pitovoimasuhde oli Uudenmaalla sijaitsevien yliopistojen lisäksi suhteellisen korkea kolmen muun suurimman väestöpohjan maakunnissa eli Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla sekä lisäksi Pohjanmaan ruotsinkielisissä yliopistoissa.

Valmistuneiden alhaisin pitovoimasuhde oli Lappeenrannan-Lahden teknillisen yliopiston Etelä-Karjalan yksikössä (16,4 %), Vaasan yliopistossa (24,1 %), Itä-Suomen yliopiston Pohjois-Karjalan yksikössä (27,2 %). Lappeenrannan-Lahden teknillisen yliopiston Etelä-Karjalan yksikkö ja Vaasan yliopisto olivatkin ainoat Suomen yliopistot, joista valmistuneita sijoittui enemmän toiseen maakuntaan kuin jäi koulutusmaakuntaansa. Molempien yliopistojen kohdalla valmistuneita sijoittui enemmän Uudellemaalle.

Ulkomaille valmistuneiden sijoittuminen vaihteli merkittävästi yliopistojen välillä. Ulkomaille sijoituttiin suhteellisesti eniten Åbo Akademin Varsinais-Suomen yksiköstä (15,1 %), Svenska Handelshögskolanin Pohjanmaan yksiköstä (12,5 %), Svenska Handelshögskolanin Uudenmaan yksiköstä (12,0 %) ja Lappeenrannan-Lahden teknillisen yliopiston Etelä-Karjalan yksiköstä (10,5 %).

6.2 Tutkijakoulutuksen suorittaneiden alueellinen sijoittuminen

Tutkijakoulutuksesta valmistuneet sijoittuivat pääasiassa omaan koulutusmaakuntaansa, Uudellemaalle tai ulkomaille. Pitovoima eli koulutusmaakuntaan jääneiden osuus oli korkein Helsingin yliopistossa (78,8 %), Taideyliopistossa (78,6 %) ja Aalto-yliopistossa (78,5 %). Yli kaksi kolmasosaa valmistuneista jäi koulutusmaakuntaan myös Svenska Handelshögskolanin Pohjanmaan yksikössä (75,0 %), Oulun yliopistossa (68,3 %), Svenska Handelshögskolanin Uudenmaan yksikössä (66,7 %) ja Åbo Akademin Pohjanmaan yksikössä (66,7 %). Uudenmaan ja Pohjanmaan ruotsinkielisten yliopistojen pitovoima oli muita korkeampi. Oulun yliopiston tutkijakoulutuksen pitovoimasuhde oli myös keskimääräistä korkeampi. Tutkijakoulutuksen suorittaneiden osalta alhaisin pitovoimasuhde oli Lappeenrannan-Lahden teknillisen yliopiston Etelä-Karjalan yksikössä (43,8 %).

Tutkijakoulutuksesta valmistuneet sijoittuivat oman koulutusmaakuntansa ja Uudenmaan jälkeen seuraavaksi eniten ulkomaille. Ainoastaan Lapin yliopistossa ja Taideyliopistossa sijoituttiin kolmanneksi eniten johonkin toiseen maakuntaan useammin kuin ulkomaille. Ulkomaille sijoittuneiden valmistuneiden osuudet vaihtelivat kuitenkin jonkin verran yliopistojen välillä. Korkeimmat osuudet olivat Svenska Handelshögskolan Uudenmaan yksikössä (25,0 %), Åbo Akademin Varsinais-Suomen yksikössä (16,3 %), Aalto-yliopistossa (14,6 %), Lappeenrannan-Lahden teknillisen yliopiston Etelä-Karjalan yksikössä (13,5 %) ja Svenska Handelshögskolanin Pohjanmaan yksikössä (12,5 %). Alhaisimmat osuudet sen sijaan olivat Taideyliopistossa (1,5 %), Åbo Akademin Pohjanmaa yksikössä (4,4 %) ja Lapin yliopistossa (4,5 %).

6.3 Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen ja koulutusalojen vaikutus

Yliopistojen ylemmän korkeakoulututkinnon vuosien 2016–2020 aikana suorittaneiden työllisten sijoittuneiden osuus oli keskimäärin 80,7 prosenttia vuosi valmistumisen jälkeen. Työllistyneiden osuudessa ei ollut yliopistojen välillä merkittäviä eroja. Yliopistoista valmistuneiden korkeimmat työllistymisosuudet olivat Tampereen yliopistossa (84,9 %), Helsingin yliopistossa (83,7 %), Itä-Suomen yliopistossa (83,4 %), Vaasan yliopistossa (83,3 %) ja Lapin yliopistossa (83,3 %) (taulukko 30). Alhaisin työllistyneiden osuus oli Taideyliopistossa (68,6 %). Alle 80 prosentin työllistymisen jäätiin lisäksi Åbo Akademiin.

(76,7 %) ja Svenska Handelshögskolanissa (78,3 %). Ruotsinkielisten yliopistojen alhaisia työllistymisen lukuja selittää kuitenkin se, että niistä hakeudutaan ulkomaille huomattavasti enemmän kuin muista Suomen yliopistoista.

Koulutusaloja vertailtaessa työllistyminen on korkeinta terveys- ja hyvinvointialoilla jokaisessa yliopistossa, jossa terveys- ja hyvinvointialan koulutusta oli tarjolla. Kauppa, hallinto ja oikeustieteillä oli korkein työllisten osuus kolmessa yliopistossa eli Lapin yliopistossa, Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa ja Svenska Handelshögskolanissa. Lisäksi kolmessa yliopistossa kauppa, hallinto ja oikeustieteillä oli toiseksi korkein työllisten osuus heti terveys- ja hyvinvointialojen jälkeen. Yhteiskunnallisilla aloilla korkeimmat työllistymisluvut olivat Vaasan yliopistolla ja kolmessa muussa yliopistossa toiseksi korkeimmat. Sen sijaan tekniikan aloilla korkein työllistymisosuus oli Aalto-yliopistossa ja lisäksi kolmessa muussa yliopistossa toiseksi korkeimmat.

Humanistisilla- ja taidealoilla oli alhaisin tai toiseksi alhaisin työllisten osuus kaikissa yliopistoissa, joissa koulutusalan koulutusta voi opiskella. Tietojenkäsittely ja tietoliikennealoilla työllisten osuus oli alhaisin Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa ja Turun yliopistossa kaikista koulutusaloista. Lisäksi Aalto-yliopistossa osuudet olivat toiseksi matalimmat. Luonnontieteissä osuudet olivat alhaisimmat ainoastaan Oulun yliopistossa, mutta toiseksi alhaisimmat viidessä muussa yliopistossa.

Yliopistojen valmistuneista työttömien osuus oli tutkinnon suorittamisen jälkeen keskimäärin 6,5 prosenttia. Työttömien osuudet vaihtelivat jonkin verran yliopistojen välillä. Työttömien osuutta voidaan vertailla ja erottaa enemmän yliopistojen välisiä eroja kuin työllistyneiden osuudella, koska siihen vaikuttaa merkittävästi ulkomaille lähtevien osuudet (ulkomaille lähtevät ovat suurimaksi osaksi työllistyneitä). Yliopistoista työttömien osuus valmistuneista oli alhaisinta Svenska Handelshögskolanissa (2,8 %). Alle viiden prosentin työttömien osuuteen ylsivät myös Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto (4,4 %), Aalto-yliopisto (4,5 %) ja Åbo Akademi (4,6 %). Huomattavasti muita korkeammat työttömien osuudet olivat Taideyliopistossa, jossa lähes kuudesosa (16,0 %) valmistuneista oli työttömiä vuosi valmistumisensa jälkeen. Lapin yliopistossa oli myös suhteessa muihin yliopistoihin varsin korkeat työttömyysluvut (8,4 %). Edellä mainittujen yliopistojen lisäksi Oulun- ja Jyväskylän yliopistossa työttömyys luvut olivat hieman keskiarvoa korkeammat.

Työttömien osuus koulutusaloittain oli alhaisin terveys- ja hyvinvointialoilla: Helsingin yliopistossa, Itä-Suomen yliopistossa, Oulun yliopistossa, Tampereen yliopistossa ja Turun

yliopistossa oli koulutusaloista terveys- ja hyvinvointialoilla työttömien osuudet alhaisimmat. Näiden lisäksi työttömien osuudet olivat Åbo Akademiassa toiseksi alhaisimmat. Kasvatusaloilla työttömien osuudet olivat koulutusaloista alhaisimmat Jyväskylän yliopistossa ja Åbo Akademiassa. Aalto-yliopistossa ja Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa tietojenkäsittely- ja tietoliikenne aloilla oli alhaisimmat työttömien osuudet ja Helsingin yliopistossa toiseksi alhaisimmat. Tekniikan aloilla työttömien osuudet olivat myös monessa yliopistossa alhaisempien osuuksien joukossa: osuudet olivat toiseksi alhaisimmat viidessä yliopistossa.

Humanistisilla- ja taidealojen työttömien osuudet olivat korkeimmat kaikissa yliopistoissa, joissa on koulutusalaan liittyviä koulutusohjelmia lukuun ottamatta Oulun yliopistoa. Työttömien osuudet olivat toiseksi korkeimmat luonnontieteiden koulutusalailla: Oulun yliopiston osuudet olivat korkeimmat ja kaikissa muissa yliopistoissa toiseksi korkeimmat paitsi Åbo Akademiassa. Yhteiskunnallisilla aloilla ei ollut missään yliopistossa työttömien osuudet korkeimmat, mutta Aalto-yliopistossa, Oulun yliopistossa ja Åbo Akademiassa osuudet olivat toiseksi korkeimmat.

Maasta muuttaneiden osuus valmistuneista oli keskimäärin 6,2 prosenttia. Yliopistojen välillä oli huomattavia eroja. Ulkomaille muuttaneiden osuudet olivat muita korkeammat ruotsinkielisissä yliopistoissa eli Åbo Akademiassa (12,3 %) ja Svenska Handelshögskolanissa (12,2 %). Lisäksi Lappeenrannan-Lahden teknillisestä yliopistosta yli kymmenes (10,3 %) valmistuneista sijoittui ulkomaille. Aalto-yliopisto erottuu myös ulkomaille sijoittuneiden osuudessa verrattuna muihin yliopistoihin. Alhaisimmat ulkomaille sijoittuneiden osuudet olivat Lapin yliopistossa (2,2 %). Alle neljä prosenttia valmistuneista sijoittui ulkomaille myös Helsingin yliopistossa (3,5 %), Tampereen yliopistossa (3,6 %) ja Oulun yliopistossa (3,7 %).

Ulkomaille sijoittuneiden osuus oli korkein tietojenkäsittely ja tietoliikenne aloilla: seitsemässä yliopistossa osuudet olivat koulutusalojen korkeimmat. Palvelualoilla osuudet olivat koulutusaloista korkeimmat kahdessa yliopistossa eli Jyväskylän yliopistossa ja Lapin yliopistossa, joissa koulutusala voi vain opiskella. Luonnontieteissä osuudet eivät olleet missään yliopistossa korkeimmat, mutta viidessä yliopistossa toiseksi korkeimmat. Ulkomaille sijoituttiin kaikkein vähiten terveys- ja hyvinvointialoilta. Jokaisessa yliopistossa, jossa terveys- ja hyvinvointialoja on mahdollista opiskella, olivat osuudet koulutusaloista alhaisimmat tai toiseksi alhaisimmat. Yhteiskunnallisilta aloilta ulkomaille sijoituttiin vähiten

Aalto-yliopistossa, Itä-Suomen yliopistossa ja Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa sekä toiseksi vähiten Turun yliopistossa.

Taulukko 30. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen yliopistoittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Yliopisto	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Aalto-yliopisto	80,8 %	1,0 %	4,5 %	6,3 %	7,5 %
Helsingin yliopisto	83,7 %	2,4 %	5,8 %	4,6 %	3,5 %
Itä-Suomen yliopisto	83,4 %	2,6 %	5,8 %	3,5 %	4,7 %
Jyväskylän yliopisto	82,4 %	1,8 %	7,3 %	4,0 %	4,4 %
Lapin yliopisto	83,3 %	1,5 %	8,4 %	4,5 %	2,2 %
Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto	80,1 %	0,9 %	4,4 %	4,2 %	10,3 %
Oulun yliopisto	82,1 %	2,4 %	7,2 %	4,6 %	3,7 %
Svenska Håndelshögskolan	78,3 %	1,2 %	2,8 %	5,5 %	12,2 %
Taideyliopisto	68,6 %	1,7 %	16,0 %	7,9 %	5,9 %
Tampereen yliopisto	84,9 %	1,8 %	6,2 %	3,5 %	3,6 %
Turun yliopisto	82,0 %	2,6 %	5,9 %	4,1 %	5,5 %
Vaasan yliopisto	83,3 %	2,1 %	5,3 %	4,0 %	5,4 %
Åbo Akademi	76,7 %	2,2 %	4,6 %	4,3 %	12,3 %

6.3 Tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen ja koulutusalojen vaikutus

Tutkijakoulutuksen vuosina 2016–2020 suorittaneista työllistyi keskimäärin 74,2 prosenttia vuosi valmistumisen jälkeen. Työllistyneiden osuudet erosivat huomattavan paljon yliopistojen välillä (taulukko 31). Taideyliopistossa työllistyneiden osuus oli korkein (89,3 %) ja yli 10 prosenttiyksikköä korkeampi kuin yhdessäkään muussa yliopistossa. Seuraavaksi korkeimmat työllistyneiden osuudet olivat Oulun yliopistossa (79,3 %), Tampereen yliopistossa (78,4 %) ja Turun yliopistossa (77,7 %). Alhaisimmat työllistyneiden osuudet olivat sen sijaan ruotsinkielisissä yliopistoissa eli Svenska Handelshögskolanissa (60,0 %) ja Åbo Akademiassa (66,3 %). Edellä mainituissa yliopistoissa oli kuitenkin myös korkeimmat ulkomaille sijoittuneiden osuudet, jolloin ne eivät ole työllistyneiden sijoittumisen osalta vertailukelpoisia. Valmistuneiden työllistyneiden osuudet jäivät keskimääräistä alhaisemmaksi Lapin yliopistossa (70,5 %), Aalto-yliopistossa (70,5 %) ja Jyväskylän yliopistossa (71,3 %).

Työllisten osuudet olivat koulutusaloittain korkeimmat terveys- ja hyvinvointialoilla. Jyväskylän yliopistossa, Oulun yliopistossa ja Tampereen yliopistossa osuudet olivat kaikista aloista korkeimmat ja Turun yliopistossa toiseksi korkeimmat. Yhteiskunnallisilla aloilla työllistyneiden osuudet olivat Aalto-yliopistossa ja Vaasan yliopistossa korkeimmat sekä neljässä muussa yliopistossa toiseksi korkeimmat. Kauppa, hallinto ja oikeustieteissä työllisten osuudet olivat Helsingin yliopistossa, Itä-Suomen yliopistossa, Lapin yliopistossa ja Turun yliopistossa korkeimmat, mutta Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa ja Vaasan yliopistossa alhaisimmat sekä toiseksi alhaisimmat Aalto-yliopistossa.

Työllisten osuudet valmistuneista olivat alhaisimmat luonnontieteissä Helsingin yliopistossa, Jyväskylän yliopistossa, Oulun yliopistossa ja Turun yliopistossa osuudet olivat koulutusaloista alhaisimmat ja toiseksi alhaisimmat Tampereen yliopistossa. Seuraavaksi alhaisimmat osuudet olivat tietojenkäsittely- ja tietoliikenne aloilla. Kolmessa yliopistossa eli Aalto-yliopistossa, Itä-Suomen yliopistossa ja Tampereen yliopistossa osuudet olivat alhaisimmat

Yliopiston suorittaneista oli työttömiä keskimäärin 5,5 prosenttia vuosi valmistumisen jälkeen. Yliopistojen ja koulutusalojen välillä oli huomattavia eroja. Työttömien osuus valmistuneista oli korkein Lapin yliopistossa, jossa 11,4 prosenttia valmistuneista oli työttömiä vuosi valmistumisen jälkeen. Työttömien osuudet olivat keskiarvoa korkeammat myös Jyväskylän yliopistossa (8,0 %), Åbo Akademiassa (7,9 %) ja Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa (6,7 %). Alhaisimmat työttömien osuudet olivat Taideyliopistossa (1,2 %) ja Svenska Handelshögskolanissa (3,6 %).

Työttömien osuudet olivat koulutusaloittain alhaisimmat terveys- ja hyvinvointialoilla: Jyväskylän yliopistossa, Oulun yliopistossa ja Tampereen yliopistossa alhaisimmat koulutusaloista ja toiseksi alhaisimmat Itä-Suomen ja Turun yliopistossa. Kauppa, hallinto ja oikeustieteen aloilla työttömien osuudet olivat koulutusaloittain alhaisimmat Itä-Suomen yliopistossa, Lapin yliopistossa, Turun yliopistossa ja Vaasan yliopistossa sekä toiseksi alhaisimmat Helsingin yliopistossa. Kuitenkin Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa ja Oulun yliopistossa työttömien osuudet olivat kauppa, hallinto ja oikeustieteistä kaikista aloista korkeimmat ja Aalto-yliopistossa toiseksi korkeimmat. Yhteiskunnallisilla aloilla työttömien osuudet olivat korkeimmat Tampereen yliopistossa, Turun yliopistossa, Vaasan yliopistossa ja Åbo Akademiassa. Humanistisilla- ja taidealoilla työttömien osuudet olivat myös suhteellisen korkeita: Aalto-yliopistossa ja Helsingin yliopistossa osuudet olivat korkeimmat sekä Oulun yliopistossa ja Turun yliopistossa toiseksi korkeimmat.

Ulkomaille sijoittui valmistuneista keskimäärin joka kymmenes (10,8 %). Ulkomaille muuttaneiden osuus oli korkein Svenska Handelshögskolanissa, jonka valmistuneista enemmän kuin joka viides (21,8 %) sijoittui ulkomaille. Seuravaksi eniten ulkomaille sijoituttiin Åbo Akademista (14,9 %). Ruotsinkielisten yliopistojen lisäksi ulkomaille sijoittuneiden osuudet olivat korkeita Aalto-yliopistossa (14,6 %), Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa (13,5 %), Jyväskylän yliopistossa (12,0 %), Helsingin yliopistossa (11,0 %) ja Tampereen yliopistossa (10,6 %). Ulkomaille sijoittuneiden osuus oli alhaisin Taideyliopistossa (1,2 %) ja Lapin yliopistossa (4,5 %).

Ulkomaille sijoittuneiden osuudet olivat korkeita luonnontieteissä ja tietojenkäsittely- ja tietoliikenne aloilla. Luonnontieteissä sijoittuneiden osuudet olivat korkeimmat Helsingin yliopistossa, Jyväskylän yliopistossa, Oulun yliopistossa ja Turun yliopistossa ja toiseksi korkeimmat Tampereen yliopistossa. Tietojenkäsittely- ja tietoliikenne aloilla sijoittuneiden osuudet olivat taas korkeimmat Itä-Suomen yliopistossa ja Tampereen yliopistossa, mutta toiseksi korkeimmat kolmessa muussa yliopistossa. Ulkomaille sijoittuneiden osuudet olivat myös suhteellisen korkeita tekniikan aloilla: Aalto-yliopistossa ja Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa osuudet olivat koulutusaloista korkeimmat ja Åbo Akademiassa toiseksi korkeimmat. Selkeästi alhaisimmat ulkomaille suuntavien osuudet olivat humanistisilla ja taidealoilla. Osuudet olivat alhaisimmat Aalto-yliopistossa, Itä-Suomen yliopistossa, Turun yliopistossa ja Åbo Akademiassa sekä toiseksi alhaisimmat Tampereen yliopistossa.

Taulukko 31. Tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistyminen vuosi valmistumisen jälkeen yliopistoittain vuosien 2016–2020 aikana (Aineisto: Vipunen).

Yliopisto	Työllinen	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta
Aalto-yliopisto	70,5 %	0,5 %	5,5 %	9,2 %	14,6 %
Helsingin yliopisto	75,9 %	0,9 %	4,1 %	8,3 %	11,0 %
Itä-Suomen yliopisto	76,6 %	1,5 %	4,1 %	9,3 %	8,6 %
Jyväskylän yliopisto	71,3 %	1,2 %	8,0 %	7,6 %	12,0 %
Lapin yliopisto	70,5 %	1,5 %	11,4 %	11,4 %	4,5 %
Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto	73,0 %	0,7 %	6,7 %	4,5 %	13,5 %
Oulun yliopisto	79,3 %	1,0 %	5,2 %	5,2 %	9,3 %
Svenska Handelshögskolan	60,0 %	3,6 %	3,6 %	10,9 %	21,8 %
Taideyliopisto	89,3 %	1,2 %	1,2 %	7,1 %	1,2 %
Tampereen yliopisto	78,4 %	0,9 %	4,0 %	6,0 %	10,6 %
Turun yliopisto	77,7 %	0,7 %	4,7 %	8,3 %	8,6 %
Vaasan yliopisto	76,2 %	1,6 %	4,8 %	7,1 %	9,5 %
Åbo Akademi	66,3 %	1,0 %	7,9 %	9,9 %	14,9 %

6.4 Ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden erot alueellisessa sijoittumisessa ja työllistymisessä

Ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden alueellisessa sijoittumisessa oli eroja. Tutkijakoulutuksen suorittaneet sijoituivat todennäköisemmin omaan koulutusmaakuntaansa tai ulkomaille kuin ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet. Ylemmän korkeakoulututkinnoin sijoittuvat Uudellemaalle todennäköisemmin muista maakuntien yliopistoista kuin tutkijakoulutuksen suorittaneet.

Työllistymisessä valmistumisen jälkeen oli merkittäviä eroja koulutusalojen välillä. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet työllistyivät Suomen sisällä paremmin kuin tutkijakoulutuksen suorittaneet. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista oli työllisiä neljä viidestä (80,7 %) vuosi valmistumisen jälkeen, kun tutkijakoulutuksen suorittaneista vastaava osuus jäi 6,5 prosenttiyksikköä alhaisemmaksi (74,2 %).

Ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden työttömyysasteet jäivät alhaiseksi valmistumisen jälkeen. Tutkijakoulutuksen suorittaneiden työttömyysaste oli keskimäärin 5,5 prosenttia ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden 6,5 prosenttia vuosia valmistumisen jälkeen. Molemmat arvot ovat lähellä niin sanotun täystyöllisyyden tasoa. Työttömien osuudessa oli kuitenkin eroja yliopistoittain, koulutusaloittain ja tutkinnoittain.

Ulkomaille sijoittuneiden osuudet olivat tutkijakoulutuksen koulutuksen luonteen ja potentiaalisten työllistymismahdollisuuksien ansiosta huomattavasti korkeammat kuin ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneille. Tutkijakoulutuksen suorittaneista ulkomaille sijoittui keskimäärin joka kymmenes (10,8 %) tutkinnon suorittanut, kun taas ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista ulkomaille sijoittui 6,2 prosenttia.

7 Yhteenveto

Tutkimuksessa tutkittiin yliopistossa ylemmän korkeakoulun ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittumista alueellisesti ja pääasiallisen toiminnan mukaan vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2016–2020 aikana. Aineisto kerättiin pääosin maksuttomasta Opetushallituksen ylläpitämästä Vipunen-tietokannasta ja osittain Tilastokeskuksen maksuttomasta StatFin-tietokannasta. Valmistuneiden sijoittumista alueellisesti ja pääasiallisen

toiminnan mukaan tarkasteltiin maakuntatasolla (NUTS-3 taso), joka on tarkin mahdollinen aluetaso Vipunen-tietokannassa.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys perustui niin sanottuun inhimillisen pääoman tutkimusperinteeseen. Tutkimuksessa painotettiin erityisesti ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden sijoittumiseen liittyviä alueellisia vaikutuksia ja alueellista liikkuvuutta. Tutkimuksen tulokset vahvistivat esimerkiksi Faggianin ja McCannin (2019) tutkimustulosten tavoin sen, että korkeakoulututkinnon suorittaneilla on merkittävä rooli alueiden taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen kannalta. Ylemmän korkeakoulututkinnon tai tutkijakoulutuksen suorittaneiden todennäköisyys sijoittua työlliseksi valmistumisen jälkeen on korkea ja vastaavasti todennäköisyys jäädä työttömäksi on alhainen. Tutkinnon suorittaneiden työlliseksi sijoittumisen kannalta on merkittävämpää koulutusala ja kieli kuin yliopiston koko tai sijainti. Valmistuneiden alueellisen sijoittumisen kannalta oli maakuntien välillä merkittäviä alueellisia eroja, jotka perustuvat maakuntien asemaan alueellisessa työnjaossa, sijaintiin ja aikaisempaan kehitykseen. Valmistuneiden alueellisesta liikkuvuudesta hyötyvät eniten väestöpohjaltaan, työmarkkinoiltaan ja aluetaloudeltaan suurimmat maakunnat eli Uusimaa, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi ja Pohjois-Pohjanmaa. Uudenmaan asema on inhimillisen pääoman näkökulmasta ylivoimainen Suomen sisällä, sillä alue saa merkittävää muuttovoittoa koulutetuista muuttajista alueen vetovoimaisten työmarkkinoiden näkökulmien ansiosta. Uudellemaalle on keskittynyt runsaasti eri toimialojen osaamiskeskittymiä, jotka houkuttelevat vastavalmistuneita muilta alueilta.

Herbstin ja Jakobin (2013) mukaan korkeakoulutettujen muuttoliike kohdistuu useimmiten alueille, joissa on jo valmiiksi paljon korkeakoulusta valmistuneiden keskittymiä. Heidän mukaansa eurooppalaisessa kontekstissa liikkuvuus keskittyy etenkin suurille kaupunkialueille. Tämän tutkimuksen käytettävissä olevan datan ja tulosten perusteella tutkijoiden oletukset pitävät paikkaansa. Yliopistosta ylemmästä korkeakoulututkinnosta ja tutkijakoulutuksesta valmistuneet vuosien 2016–2020 aikana ovat sijoittuneet vuosi valmistumisen jälkeen eniten Uudellemaalle, Pirkanmaalle ja Varsinais-Suomeen, jotka ovat väkiluvultaan ja korkeakoulutettujen osuudellaan suurimpia Suomen maakunnista. Uudenmaan maakunnan osuudet ovat vielä edellä mainituista maakunnista omaa luokkaansa. Vuosien 2016–2020 aikana ylemmän korkeakoulututkinnon valmistuneista hieman alle 47 prosenttia ja tutkijakoulutuksesta valmistuneista noin 43 prosenttia päätyi Uudellemaalle vuosi valmistumisen jälkeen. Valmistuneiden sijoittumisosuudet ovat huomattavasti korkeammat kuin Uudenmaan väestöosuus (30,3 %) koko maan väestöstä.

Haapasen ja Tervon (2012) mukaan korkeakoulutettujen liikkuvuutta tarkastellessa yliopistotasolla huomataan, että etenkin väestöltään pienemmistä yliopistomaakunnista tai niiden keskuksista korkeakoulutettujen poismuutto suurempiin kaupunkiseutuihin on tavanomaista. Tutkimuksessa käytetyn datan perusteella etenkin ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden pitovoima koulutusmaakuntaan oli alhaisin juuri väestömäärältään pienemmissä maakunnissa sijainneilla suomenkielisillä yliopistoilla. Esimerkiksi Lappeenrannan-Lahden teknillisessä-, Vaasan-, Lapin- ja Itä-Suomen yliopistoissa oli merkittävästi alhaisempi pitovoima ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneissa kuin Uudenmaan-, Turun-, Tampereen-, ja Oulun yliopistossa, jotka sijaitsivat väkiluvultaan suurissa maakunnissa.

Ylemmän korkeakoulututkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllistymistä tarkastellessa pääasiallisen toiminnan mukaan yliopistojen välillä ei ollut pääosin merkittäviä eroja työllistyneiden ja työttömien osuuksissa sen perusteella, sijaitsivatko ne väestömäärältään suurissa, keskisuurissa tai pienissä maakunnassa. Työllistyneiden ja työttömien osuuksiin vaikuttivat enemmän se, miltä koulutuslata valmistuneet olivat ja suorittivatko he tutkinnon suomen- vai ruotsinkielisessä yliopistossa.

Ruotsinkielisissä yliopistoissa sekä työllisten että työttömien osuudet olivat keskiarvoa alhaisemmat. Tämä perustuu siihen, että ruotsinkielistä yliopistoista sijoituttiin ulkomaille huomattavasti enemmän kuin suomenkielisistä. Koulutusaloittain tarkasteltuna työllisten osuudet olivat korkeimmat terveys- ja hyvinvointialoilla, jossa valmistuneiden työllistyneiden osuudet olivat korkeimmat kaikissa niissä yliopistoissa missä koulutuslata oli mahdollista opiskella. Kasvatusaloilla työllistyneiden osuudet olivat lisäksi kaikkien koulutusalojen keskiarvoa korkeammalla tasolla. Työttömien osuus valmistuneissa oli korkein humanistisilla- ja taidealoilla. Työttömien osuus valmistuneista oli korkein humanistisilla- ja taidealoilla korkein kaikissa muissa yliopistoissa kuin Oulun yliopistossa. Luonnontieteistä valmistuneilla oli työttömien osuus keskimäärin suurempi kuin muilla koulutusaloilla. Ulkomaille sijoittuneiden osuus oli korkeinta tietojenkäsittely- ja tietoliikenne aloilta.

Lähdeluettelo

- Aro, T., Aro, R. & I. Mäkelä (2021). *Miten osaajat liikkuvat alueilla – Ammatillisen toisen asteen ja korkea-asteen koulutuksesta valmistuneiden sijoittuminen työmarkkinoille ja alueille* 131s. Sitran selvityksiä 192, SITRA.
- Artuc, E., Docquier, F., Ozden, G. & C. Parsons (2014). *A Global Assessment of Human Capital Mobility: The Role of Non-OECD Destination* 46s. Discussion Papers, No. 8746, Institute for the Study of Labor (IZA), Bonn.
- Cresswell, T. (2006). *On the Move: Mobility in the Modern Western World* 327s. Taylor & Francis.
- Emilsson, H & K. Mozetic (2019). Intra-EU Youth Mobility, Human Capital and Career Outcomes: The Case of Young High-Skilled Latvians, and Romanians in Sweden. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 2019, 1–18.
<https://doi.org/10.1080/1369183X.2019.1679413>
- Faggian, A., Modrego, F. & P. McCann (2019). Human Capital and Regional Development. *Teoksessa* Capello & Nijkamp (toim.): *Handbook of Regional Growth and Development Theories*, 149–171. *Edward Elgar Publishing, Cheltenham & Northampton*.
- Faggian, A., McCann, P. & S. Sheppard (2006). An analysis of ethnic differences in UK graduate migration behaviour. *The Annals of Regional Science* Vol.40(2), 461–471.
<https://doi.org/10.1007/s00168-006-0061-y>
- Favell, A. & E. Recchi (2011). Social Mobility and Spatial Mobility. *Teoksessa* Favell & Guiraudon (toim.): *Sociology of the European Union*, 50–75. *Macmillan International Higher Education*.
- Florida, R., Mellander, C. & K. Stolarick (2007). Inside the Black Box of Regional Development–Human Capital, the Creative Class and Tolerance. *Journal of Economic Geography* Vol.8(5), 615–649. <https://doi.org/10.1093/jeg/lbn023>
- Fratesi, U. (2014). Editorial: The Mobility of High Skilled Workers – Causes and Consequences. *Regional Studies* Vol.48(10), 1587–1591.
<https://doi.org/10.1080/00343404.2014.955689>

- Frello, B. (2008). Towards a Discursive Analytics of Movement: On the Making and Unmaking of Movement as an Object of Knowledge. *Mobilities* Vol.3(1), 25–50. <https://doi.org/10.1080/17450100701797299>
- Gillies, D. (2015). Human Capital Theory in Education. *Teoksessa* Peters (toim.): Encyclopedia of Educational Philosophy and Theory, 1–5. *Springer, Singapore*.
- Glick-Schiller, N. & N. Salazar (2013). Regimes of Mobility Across the Globe. *Journal of Ethnic and Migration Studies* Vol.39(2), 183–200. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2013.723253>
- Goldin, G. (2016). Human Capital. *Teoksessa* Diepolt & Hauptert (toim.): Handbook of Cliometrics, 55–86. *Springer, Heidelberg*.
- Gottlieb, P. (2006). College-to-work migration of technology graduates and holders of doctorates within the United States. *Journal of Regional Science* Vol.46(4), 627–659. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9787.2006.00471.x>
- Graaflin esitys (kuvio). KvantiMOTV 24.7.2022.
<<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kuvio/kuvio.html>>
- Haapanen, M. & H. Tervo (2012). Migration of the Highly Educated: Evidence from Residence Spells of University Graduates. *Journal of Regional Science* Vol.52(4), 587–605. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9787.2011.00745.x>
- Hanushek, E. (2013). Economic Growth in Developing Countries: The Role of Human Capital. *Economics of Education Review* Vol.37, 204–212. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2013.04.005>
- Herbst, M. & R. Jakub (2013). *Mobility of Human Capital and Its Effect on Regional Economic* 38s. MPRA Paper 45755, University Library of Munich, Germany.
- Jauhainen, S. (2010). Studies on Human Capital Flows and Spatial Labour Markets. *Jyväskylä Studies in Business and Economics* 94, 98s.
- Jensen, A. (2011). Mobility, Space and Power: On the Multiplicities of Seeing Mobility. *Mobilities* Vol. 6(2), 255–271. <https://doi.org/10.1080/17450101.2011.552903>
- Korkeakoulu- ja tiedepolitiikka. Opetus- ja kulttuuriministeriö 26.07.2022.
<<https://okm.fi/korkeakoulu-ja-tiedelinjaukset>>

- Kotavaara, N., Kotavaara, O., Rusanen, J. & T. Muilu (2018). University Graduate Migration in Finland. *Geoforum* Vol.96, 97–107. <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.07.010>
- Kwon, D. (2009). Human Capital and Its Measurement. *The 3rd OECD World Forum on “Statistics, Knowledge and Policy” Charting Progress, Building Visions, Improving Life*. 15s.
- Marinelli, E. (2011). Graduate migration in Italy - Lifestyle or necessity? *ERSA conference papers*, European Regional Science Association.
- Marrocu, E. & R. Paci (2012). Education or Creativity: What Matters Most for Economic Performance? *Economic Geography* Vol.88(4), 369–401. <https://doi.org/10.1111/j.1944-8287.2012.01161.x>
- Merriman, P. (2009). Mobility. Teoksessa Kitchin & Thrift (toim.): International Encyclopedia of Human Geography, 134–143. *Elsevier Science*.
- Miciula, I. (2016). The Measurement of Human Capital Methods. *Folia Oeconomica Stetinensia* Vol.16(1), 37–49. <https://doi.org/10.1515/fofi-2016-0003>
- Moretti, E. (2004). Human Capital Externalities in Cities. Teoksessa Henderson & Thisse (toim.): Handbook of Regional and Urban Economics. Volume 4, Cities and Geography, 2243–2291, *Elsevier North Holland, Amsterdam*.
- Mosca, I. & R. Wright (2010). National and international graduate migration flows. *Population trends* 141, 36–53. <https://doi.org/10.1057/pt.2010.20>
- Pelinescu, E. (2015). The Impact of Human Capital on Economic Growth. *Procedia Economics and Finance* 22, 184–190. [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(15\)00258-0](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)00258-0)
- Recchi, E. & A. Flipo (2019). Spatial Mobility in Social Theory. *Società Mutamento Politica* Vol.10(20), 125–137. <http://digital.casalini.it/4617848>
- Ritsilä, J. & M. Haapanen (2003). Where Do the Highly Educated Migrate? Micro-Level Evidence from Finland. *International Review of Applied Economics* Vol.17(4), 437–448s. <https://doi.org/10.1080/0269217032000118765>
- Rowe, F., Corcoran, J. & A. Faggian (2013). Mobility Patterns of Overseas Human Capital in Australia: The Role of a ‘New’ Graduate Visa Scheme and Rural Development Policy.

- Australian Geographer* Vol.44(2), 177–195.
<https://doi.org/10.1080/00049182.2013.789589>
- Salazar, N. (2017). Key Figures of Mobility: An Introduction. *Social Anthropology* Vol.25(1), 5–12. <https://doi.org/10.1111/1469-8676.12393>
- Salazar, N. (2019). Mobility. *Revista Interdisciplinar da Mobilidade Humana* Vol.27(57), 13–24. <https://doi.org/10.1590/1980-85852503880005702>
- Saarivirta, T. & D. Consoli (2007). Where Did They Go? A Study on Newly Established Universities and Graduate Mobility in Finland. *Teoksessa Patrucco (toim.): The Economics of Knowledge Generation and Distribution, 72–96. Oxfordshire, England.*
- Shapiro, J. (2006). Smart Cities: Quality of Life, Productivity, and the Growth Effects of Human Capital. *The Review of Economics and Statistics* Vol.88(2), 324–335.
<https://doi.org/10.1162/rest.88.2.324>
- She, Q. & T. Wotherspoon (2013). International Student Mobility and Highly Skilled Migration: A Comparative Study of Canada, The United States, and The United Kingdom. *SpringerPlus* Vol.2(132), 1–14. <https://doi.org/10.1186/2193-1801-2-132>
- Suomen koulutusjärjestelmä. Opetus- ja kulttuuriministeriö 26.07.2022.
 <<https://okm.fi/koulutusjarjestelma>>
- Yliopistolaki. Finlex 26.07.2022.
 <<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090558>>
- Yliopistot Suomessa. Opetus- ja kulttuuriministeriö 26.07.2022.
 <<https://okm.fi/yliopistot>>
- Westin, K. (2015). Place Attachment and Mobility in City Regions. *Population, Space and Place* Vol.22(8), 722–735. <https://doi.org/10.1002/psp.1949>